

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 4 (1979) 1988 SAUSIS-JANUARY 26

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS METAI

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

Tel. (416) 275-4672

50 ct.

Gynybos frontai

Pavergtos tautos niekur prievartos nebepakenčia. Vienur jos kovoja kariniais ginklais ir visas turimas jėgas telkia kariniame fronte, kitos daugiau veikia politinėje srityje, trečios ribojasi kultūrine- visuomenine plotme. Pajėgesnės pavergtos tautos kovoja visuose frontuose. Sovietų pavergtom tautom kova už savąją laisvę yra labai ribota. Jų priepaudo yra tokia, kad karinis frontas yra visai neprieinamas, o politinis – irgi labai ribotas. Jos negali nei demonstruoti, nei į tarptautinę viešumą išeiti, nei kitaip savo politinės valios reikšti. Tik paskiri drąsuliai išeina viešumon net su radikaliais protestais. Tokie buvo pvz. Romas Kalanta, Antanas Kalinauskas Lietuvoje, kurie susidėgino protestuodami prieš tautos pavergimą bei reikalaujanti laisvės. Atsiranda ir mažiau radikalių kovotojų, kurie išdrįsta priešintis tautos pavergėjams iškeldami Lietuvos vėliavą, leiddami pogrindžio spaudą, rašydami memorandumus sovietinei valdžiai, perduodami užsieniui protesto raštus, pabėgdami užsienin ir čia atskleidžiant sovietinės vergijos faktus, steigdami okupuotame krašte Helsinkio akto komitetus, besirūpinančius žmogaus teisių apsauga. Bet tai daugiausia tik paskirų asmenų žygiai politinėje srityje.

Jei sovietų pavergtuose kraštuose negalimas nei karinis, nei politinis frontas plačiu mastu, yra įmanomas kultūrinis ir religinis frontas. Tiesa, nei vienas, nei kitas nėra atviras beldimasis į okupacinę tvirtovę. Tai daugiau gynybinio pobūdžio frontas, kuriam rūpi visų pirma tautinės gyvybės išlaikymas. Jis žino, kad kultūriniais ginklais sovietinė imperija, paremta fizine bei karine jėga, negali būti sugriauta. Bet jis taip pat žino, kad prievartos imperija negali pavergti tautos dvasios, besireiškiančios religiniais bei kultūriniais pavidalais. Tautos kultūra ir religija yra tas frontas, kuriame galima laimėti prieš fiziškai galinguosius. Šiandieną matome, kad mūsų tauta okupuotoje Lietuvoje, net ir kalėjimines sąlygose, puoselėja savo kultūrą, tuo būdu daug ką laimėdama šiame fronte. Neatsilieka ir religinis frontas. Jame mūsų tauta pavergtoje Lietuvoje reiškiasi netgi stipriai. Juk daugybė tautiečių buvo pasodinti į kalėjimus bei lagerius, mirė Sibiro taigose ir kituose plotuose už savo religinius įsitikinimus. Daugelis ir dabar kovoja šiame fronte susibūrę pogrindyje. Jie žino, kad tai frontas, kuriame taip pat galima laimėti ir kurį stipriai remia viešojo užsienio opinija. Dažnai atvejais kultūrinis ir religinis frontas natūraliai jungiasi, nes tai artimos plotmės ginamos tų pačių žmonių.

KOVOJANČIOS tautos frontuose paprastai savo uždavini bei poziciją turi ir išeivija. Pastaroji mūsų atveju yra gana gausi ir pajėgi dalyvauti tautos gynybos frontuose. Kuriame tad fronte ji galėtų sėkmingiausiai dalyvauti? Karinis frontas, kaip ir pavergtiejiems, jai neprieinamas – neturi nei savo kariuomenės, nei ginklų. Bet jai prieinamas politinis frontas. Juk jai atviri visi tarptautiniai forumai, visos valdžios. Šia pozicija ji ir naudojasi, organizuodama memorandumus vyriausybėms, remdama diplomatinės Lietuvos tarnybas, rengdama demonstracijas, laisvės žygius, dalyvaudama tarptautinėse konferencijose per savo stebėtojus bei informuotojus, nuolat skleidama žinias apie padėtį Lietuvoje, rengdama politines konferencijas, bendraudama su kitų pavergtų tautų organizacijomis, skatindama radijo programas į Lietuvą ir t.t. Tai ištisas frontas, kuriame yra ginami Lietuvos reikalai. Jėgų netrūksta, veiknių net per daug. Trūksta koordinacijos, vienijančios rankos. Dėl to nukentėia fronto efektingumas. Vieningumo požiriu geriau laikosi kultūrinis bei religinis išeivijos frontas. Kaip ir Lietuvoje, tiesiogiai jis negriauna vergijos tvirtovių, bet brandina sąmoningus veikėjus, kurie tampa ir tiesioginio laisvės fronto kovotojais.

KANADOS ĮVYKIAI

Išstremiamas ateivis

Triukšmą Kanados parlamente sukėlė spaudoje paskelbtas pranešimas, kad Ontario Brantforde 1987 m. apsigyveno iš Madrido legaliai Kanadon įsileistas palestinietis Mamadas Muhamadas. 1968 m. jis Atėnų orauostyje susprogdino keleivinį Izraelio "El Al" lėktuvą. 1970 m. Graikijos teismas M. Muhamadą už lėktuvo sunaikinimą ir vieno izraelito nužudymą nuteisė kalėti 17 metų. Tačiau sekančiais metais jis su bendrininku buvo išleistas į kalinius Libane. 1987 m. sausio mėnesį Madride M. Muhamadas gavo ateivio vizą Kanadon, nutylėjęs teroristinį įvykį Atėnuose ir Graikijos teismo sprendimą. Jį praleido saugumui atstovavęs "Canadian Security Intelligence Service" pareigūnas. Anksčiau visus Kanados saugumo reikalus tvarkydavo RCMP policija, o dabar jie perduoti dar P. E. Trudeau valdymo metais įsteigta naujai institucijai.

Atrodo, buvo kopijuojama JAV ir FBI policijos atskirta CIA žvalgybos agentūra. Deja, ta naujoji institucija jau, padarė tiek klaidų, kad net turėjo atsisakyti jos pirmasis vadovas T. D. D'Arcy Finn.

Nuteisto teroristo M. Muhamado įsileidimas Kanadon tik dar labiau išryškino chroniškus "Canadian Security Intelligence Service" (CSIS) negalavimus. Apie teroristinę M. Muhamado veiklą Madride buvo sužinota tik 1987 m. vasario 25 d., kai jis jau buvo išskridęs Kanadon. Perspėjimas Torontą pasiekt dar dvi valandos prieš lėktuvo atskridimą, bet orauostyje niekas jo nesurado tarp atvykusių keleivių ir nesulaikė. Vėliau paaiškėjo, kad M. Muhamadas su žmona ir trim vaikais nusipirko namą ir ramiai įsikūrė Ontario Brantforde. Kanados vidaus reikalų ministras J. Kelleheris dabar teisinasi, kad išaiškintasis (Nukelta į 8-tą psl.)

Vaidžiai iš Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso Australijoje. Viršuje – kongreso šūkis ir Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos pirm. G. GRUŠAS sako prakalbą; apačioje – eitynių plakatas, nešamas demonstracijoje Sydnejaus mieste; šone – prof. T. VENCLOVA skaito paskaitą

Pranešimas iš Australijos

Pasibaigusio kongreso išpūdžiai

G. ŽEMKALNIS

Net nerasau kokio kongreso išpūdžiai. Visiems aišku – jaunimo. Tris dienas turėjau progą stebėti paskutiniuosius dienas, kurios buvo pilnos intensyvaus darbo, žinių ir minčių pasidalinimo, pokongresinės veiklos planavimo ir įsipareigojimo tam darbui. Gailiuosi tik tai, kad neturėjau progos studijų dienas stebėti nuo pat pradžių.

Ištemptos dienos

Teigiamą išpūdį padarė pasirodę paskaitininkai, jaunimo dėmesys, jų klausimai ir pasisakymai – dalyvavimas, bendravimas. Darbo krūvis nepaprastai didelis, prasidedantis kiekvieną dieną 8.45 iki 12.30 su pusvalandžio pertrauka, po pietų nuo 13.30 iki 18.00 vėl su pusvalandžio pertrauka ir vakare nuo 20.00 iki, teoretiškai, 21.00 valandos. O tos pusvalandinės pertraukos programoje paaiškinti šitaip: pertrauka – priešpiečiams ir pavakariams; kur nepažymėta, 10-15 min. automatiškai įskaityta į diskusijų ar darbo būrelių laikotarpį. Taip, atrodo, daugiausia ir vyko, dirbant toliau su puodeliu kavos rankoje. Nežiūrint į tai, "dezertyru" nebuvo. Jautėsi, tiesa, fizinis nuovargis, bet jį nugalėjo jaunatviškas entuziazmas.

Teko girdėti daug minčių, idėjų, praktiškų veiklos patarimų, kuriais atstovai pasakui naudojami susidarydami savo krašto veiklos planus ir įsipareigojimus. Venclova, Sakadolskienė, Nakas, Dabšys, Damušytė, Saulaitis, Skuodytė, Puodžiūnas ir daugelis kitų kalbėjusių simpoziumuose dalinosi savo patyrimu, kurį pažinti būtų verta ir vyresniesiems.

Nenutrūkstančia gija visų pasisakymuose buvo ryšio su Lietuva būtinumas, Lietuvos lankymas. Svarbu tik nemokėti jokios politinės kainos – elkimės kaip laisvi žmonės ir Lietuvą lankydami, ir iš jos sugrįžę. "Jei kalbu su sovietinės valdžios pareigūnu, nereikia, kad pritariu jo veikimui". Susitarimas, kad atvyktų ansamblis nėra susitarimas dėl Lietuvos įjungimo į Sov. Sąjungą. Daiva Skuodytė išreiškė savo nusteimą, kad ry-

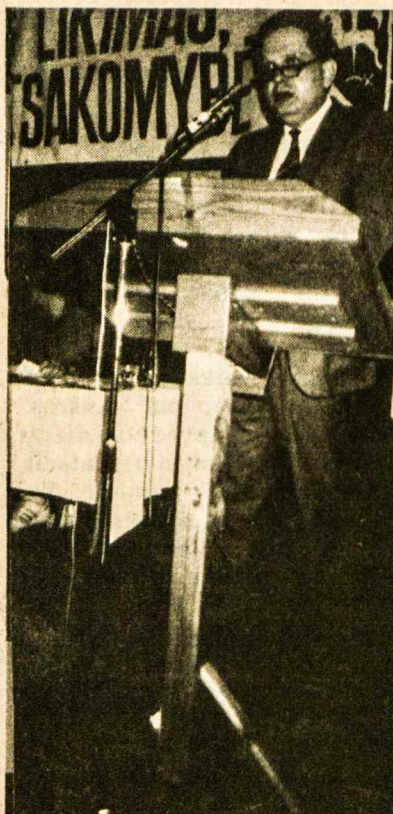
šų klausimas yra tikrai pradinėje stadijoje. Kaip galima išlikti lietuviu, neturint ryšių su Lietuva? Kalbėti apie Lietuvą ir už ją kovoti jos nepažįstant būtų nerealu. Visi pritarė kun. Saulaitis mintims, kad reikia rasti gaires žmogaus teisių ir teisinio srityje savo tarpe – dažnai bijoma pasisakyti dėl gilių nemalonių. Užgauti žmonės pasitraukia iš veiklos ir nebeori grįžti. Susirinkę mes dažnai kalbame, sakė Saulaitis, apie tai, kas yra kalti: tėvai, karas, Maskva, darbo sąlygos, mokykla... Kalbėkime ne apie tai, kas yra kaltas, bet ką galima išgelbėti.

Gauta telegrama iš kardinolo Casaroli, kurioje jis perduoda Šv. Tėvo apaštalinį palaiminimą VI-tajam Pasaulio lietuvių jaunimo kongresui.

Peticija ir eisenos

Kongreso studijų dienas baigiant, Naujų metų išvakarėse, V. Vokietijos ir Sov. Sąjungos pasiuntinybės buvo įteikta protesto peticija, smerkianti Molotovo-Ribentropo sutartį ir reikalaujanti nepriklausomybės atstatymo Lietuvai, Latvijai ir Estijai. Peticija pasirašyta visų iš vienuolikos kraštų susirinkusių kongreso atstovų, pasaulio lietuvių jaunimo vardu.

Sov. Sąjungai peticija įteikta pabaigoje eisenos, kuri prasidėjo nuo Australijos parlamento rūmų ir žygiavo pusantro kilometro iki Sov. Sąjungos pasiuntinybės. Eisenoje žygiavo kongreso dalyviai,

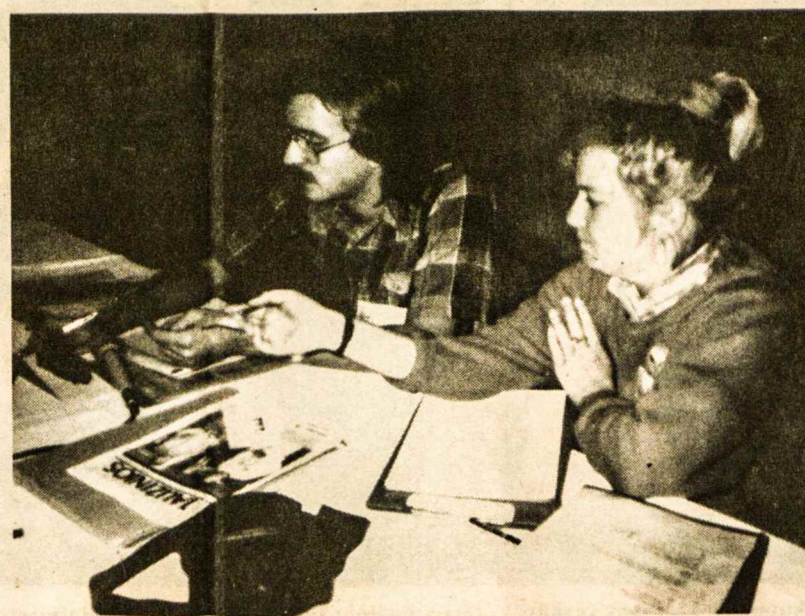

Nuotr. M. Balaisytės

šviečiai ir Kanberos gyventojai. Priekyje buvo nešamas plakatas su įrašų anglų kalba: "Kruvinoji sutartis, 1939-1987". Buvo nešamas ir spygliuotos vielos vainikas, kurį lydėjo šešios Australijos ir šešios trispalvės Lietuvos vėliavos, už jų – dešimt kongreso atstovų kraštų vėliavų: Argentinos, Brazilijos, D. Britanijos, JAV, Prancūzijos, Kanados, Kolumbijos, Švedijos, Urugvajaus, Vokietijos. Vėliavas nešė tų kraštų kongreso atstovai su dviem palydovais. Eisenoje taip pat buvo nešami plakatai su įrašais: "Laisvės Baltijos kraštams", "Laisvės Lietuvai", "Peace with freedom" ir kongreso plakatas. Žygiuodami dalyviai dainavo lietuviškas dainas, kartojė šūkius anglų kalba ir vieną šūkį rusiškai: "Niet, niet, Soviet".

Atžygiavus prie Sov. Sąjungos pasiuntinybės buvo bandoma įteikti peticiją, ją garsiai perskaitant. Prie pasiuntinybės vartų buvo padėtas spygliuotos vielos vainikas. Eisenos baigta giedant "Lietuva brangi" ir paleidžiant oran neštus juodus balionus, kurių buvo 48 – po vieną už kiekvieną metus nuo Molotovo-Ribentropo sutarties. Pavieniui leidžiant balionus, buvo skelbiama tų metų įvykiai: 1939 – sutarties pasirašymas, 1940 – Lietuvos okupacija...

Studijų dienos ir kongresas pasibaigė. Prasidėjo dar sunkesnis darbas, vykdamas įsipareigojimus.

Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso vieno posėdžio prezidentas – ALGIS SODONIS iš Čikagos ir DANUTĖ BALTUTYTĖ iš Adalaidės M. Balaisytės

Pasaulio įvykiai

TAIKOS CENTRINEI AMERIKAI NEATNEŠĖ 1987 M. RUGPJŪČIO 7 d. Nikaragvos, Salvadoro, Honduro, Kosta Rikos ir Gvatemalos prezidentų pasirašytas planas, paruoštas Kosta Rikos prez. O. Arijo, kuriam už jo pastangas buvo paskirta 1987 m. Nobelio taikos premija. Nepavyko netgi įgyvendinti ir iki lapkričio 7 d. turėjusių galioti paliaubų su partizanais, o perėjimas demokratijon taip ir liko beveik nepajudintas. Penkių prezidentų pasitarimą Kosta Rikos prez. O. Arijas dabar sušaukė savo sostinėje San Jose. Aštrių priekaištų ten susilaukė Nikaragvos sandinistų marksistinio režimo prez. D. Ortega, lig šiol derėtis sutikęs tik su vietiniais partizanų vadais, kai pastarieji nori įjungti ir užsienyje gyvenančius vadus. Šį kartą buvo sutarta

Nikaragvos valdžios ir partizanų atstovų derybas pradėti sausio 28 d. neutralioje teritorijoje – Kosta Rikos sostinėje San Jose. Prez. D. Ortega atšaukė pavojaus stovį Nikaragvoje, paleido iš kalėjimų septynis opozicinių grupių vadus, bet tą pačią savaitę penkis vėl grąžino kalėjiman. Neišpildytas liko pažadas išleisti apie 3.000 politinių kalinų. Prez. D. Ortega dabar nori, kad išleistuosius būtų priimti JAV, Kanada bei kitos valstybės, nors visą laiką buvo kalbama apie pilną amnestiją ir politinę laisvę. Jis taipgi daro spaudimą prez. R. Reaganui ir JAV kongresui sustabdyti paramą partizanams Nikaragvoje, priešingu atveju grasindamas mobiliu 600.000 vyrų kariuomene, apginkluotą Sovietų Sąjungos. Prez. R. Reaganas sakosi negalįs atsisakyti paramos partizanams, kol nėra galutinai išspręstas jų likimas.

Rinkimai Haityje

Tėvo Francois ir sūnaus Jean-Claude Duvalier diktatūrą nuslaubtas Haitis vis dar neįstengia atgauti pilnos laisvės. Prancūzijos pabėgdamas jaunasis diktatorius Jean-Claude Duvalier valdžią 1986 m. vasario 7 d. atidavė karininkų grupei, vadovaujamai gen. ltn. H. Nemfio. Pastarasis demokratinio prezidento rinkimus buvo paskelbęs 1987 m. lapkričio 29 d. Juos nutraukė skerdynės, kai kariuomenė nesikišo ir leido siautėti ginkluotoms diktatūrai "Papa Doc" ir "Baby Doc" Duvalier gaujoms, nužudžiusioms 34 rinkimų dalyvius. Karinis prez. gen. ltn. H. Nemfis atšaukė rinkiminę komisiją ir sudarė naują. Rinkimai vėl buvo paskelbti 1988 m. sausio 17 d. Šį kartą opozicinės partijos pasirinko boikoto taktiką, ragindamos haitiečius nebalsuoti. Vėliau paaiškėjo, kad balsavo tik apie 9% rinkėjų. Pirmon vieton iškopė L. Manigatas, 1960-86 m. gyvenęs kaip politinis tremtinys Prancūzijoje, Trinidade ir Venesueloje, Haitin grįžęs 1986 m., kai jau buvo pašalintas diktatorius J. G. Duvalier. L. Manigatas sakosi buvęs nepriklausomu kandidatu. Haitie-

Mirė Artukovičius

Spaudoje tik dabar buvo paskelbta, kad 1987 m. gruodžio 16 d. Zagrebo kalėjime mirė OSI institucijos pastangų dėka Jugoslavijai iš Kalifornijos išduotas liguistas 88 metų amžiaus senukas Andrius Artukovičius. II D. karo metais jam teko būti tada nepriklausoma paskelbtos Kroatijos vidaus reikalų ministru. Velionis buvo apkalintas sėrbų, čigonų ir žydų žudymu. Teismas jį pripažino kaltu ir paskyrė mirties bausmę 1987 m. pradžioje, bet jos vykdymas vis buvo atidėliojamas. Daug kam atrodė, kad A. Artukovičiaus iš viso buvo neverta teisti, kai žmogus dėl gilių senatvės jau buvo praradęs atmintį, negalėjo susigaudyti teisme ir gintis. Logiškai, matyt, nusverė žydų ir Jugoslavijos komunistų kerštas. Jo mirtį paviešėjo pranešė komunistinės Jugoslavijos agentūra "Tanjung", atsisakiusi paskelbti, kur užkas-tijo palaikai.

Atitrauks lėktuvus

Atlanto sąjungos pietinę dalį susilpnins JAV karo aviacijos bazės uždarymas Ispanijoje prie Madrido. Bazėje buvo 72 "F-16" naikintuvai, skirti Italijos, Graikijos ir Turkijos apsaugai. Bazės uždarymo pareikalavo Ispanijos socialistų partijos premjeras F. Gonzalez, 1986 m. rinkimuose pažadėjęs ispanams sumažinti Ispanijos įsipareigojimus Atlanto sąjungai. Bazė turės būti uždaryta per trejus metus. Naujoji sutartis betgi palieka dvi mažesnes bazes Morone ir Zaragozoje, leidžia naudotis Rotos uostu prie Gibraltar. Planuotojų dėmesys dabar nukrypo į Portugaliją, ypač į jai priklausančias Azorų salas, tinkančias aviacijos bazei.

Šiame numeryje:

Gynybos frontai

Tauta sovietinėje vergijoje priešinasi įvairiuose frontuose

Pasibaigusio kongreso išpūdžiai

Pranešimas iš Australijos apie lietuvių jaunimo kongresą

Perduoti tautos vertybės – visų uždavinys

Okupuotos Lietuvos jaunimo sveikinimas Kongresui Australijoje

Lietuvos nepriklausomybė ir Amerika

Kelias į Vasario 16 akto paskelbimą ir Amerikos laikysena

Sovietų pavergtų tautų draugystė

Dabartinės sovietų reformos ir jų pavergtos tautos

Lietuvių jaunimo kongresas Australijoje

Pagrindinės mintys, svarstytos kongresinėse studijų dienose

Paminklas žuvusiems ir jo projektas

Kilniai idėjai reikia meno kūrinio, o ne kopijos

Lietuvos šventojo miestelis Venesueloje

Lietuvių iškilmės su venezueliečiais ir jų vyskupu

Lietuviški audiniai Čikagoje

Tautodailės paroda lietuvių kultūros Balzeko muziejuje

Naujametinė vokiečių "Raute"

Vokiečių žurnalas "Rūta", daug rašantis apie Lietuvą

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672. Second class mail registration nr. 0509
Leidėjas: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
Redaguoja: kun. dr. Pr. Gaida ir Vyt. Kastytis. Metinė prenumerata – \$22, pusmetinė – \$12, rėmėjo – \$25, garbės – \$30 (Amerikoje – JAV doleriais).

Pavieniai numeriai – 50 ct.

Adresų keitimo reikalu kreiptis tiesiai į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st a. 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: (416) 275-4672. U.S. office of publication – 4703 Porter Ctr. Rd., Lewiston, NY 14092. Subscriptions: ordinary \$22.00, supporter \$25.00, honorary \$30.00 per year. Second Class Postage paid at Lewiston, NY.
US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P. O. Box 1195 Lewiston, NY 14092.
CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Printed in Canada.

Perduoti tautos vertybes – visų uždavinys

Lietuvos jaunimo sveikinimo žodis jaunimo kongresui Australijoje

Mindaugo katedros poezymę prisaukink mus.

(K. Bradūnas)

Nuoširdžiausiai sveikiname VI-ojo PLJK dalyvius, organizatorius ir šeiminius – Australijos lietuvių jaunimą. Jūsų renginys tarsi vainikuoją jubiliejinį Lietuvos krikšto metų minėjimą iškilmes. Mes visi dar kartą apmąstome tautos kelią į dvasinę brandą – Kristaus šviesą, prisimename mūsų laikmečio Bažnyčios ir tautos apaštalus, savo darbui se ir planuose stengiamės jais sekti.

Per ketverius metus igijome turtingą visuomeninės veiklos patirtį. Ir galbūt niekada nesijautėme tokie vieningi, kaip jūs organizuoto taikos ir laisvės ryžto žygio Baltijos jūra dienomis. Jūsų drąsa, tikėjimas ir tėvynės meilė susilaukė plataus atgarsio visame pasaulyje, sukėlė tikrą paniką tariamai galingoje okupantų propagandoje ir dezinformacijos mašinoje. Tikime, kad panašūs renginiai bus tradiciniai, nes okupantų ir jų marionečių reakcija į jūsų aktyvų dalyvavimą tarptautinėse konferencijose, renginiuose atskleidžia tikrąją "glasnost" ir "perestroiką" esmę.

Istorijos klajojimas, religinių, dorovinių tradicijų naikinimas tęsiasi. Patriotizmas toliau pravarđiuojamas nacionalizmu ir šovinizmu, nuo kūdikystės prievarta brukama rusų kalba, priešinamasi kultūriniam bendradarbiavimui su mūsų tautiečiais užsienyje. Persekiojami "laisvų" demonstracijų Molotovo-Ribbentropo pakto padari-

niams ir aukoms atminti dalyviai, aštuoneri metai barbariškai žudomi Afganistano laisvės kovotojai, liejasi ir mūsų jaunuolių kraujas.

Visi prisimename prievartą vežamus Pabaltijo gyventojus ir avarijos ištiktą Černobylio atominę elektrinę.

Lietuvos jaunimas nuoširdžiai dėkoja "LE", Vatikano, "AB" radijų darbuotojams, visoms užsienio lietuvių informacijos tarnyboms už operatyvumą, didelį indėlį į mūsų dorovinį ir patriotinį auklėjimą. Kol tėvynėje nėra elementarių istorijos vadovėlių, religinės literatūros ir žurnalų, kol gyvename tikrus "vargo mokyklos" laikus, radijo laidos, susitikimai su jumis – vienintelis mūsų žinių šaltinis. Tad stenkitės įveikti kliūtis, kuo dažniau lankykitės tėvynėje. Įsisavinti visas didžiąsias tautos dvasines kultūros vertybes, jas kurti ir perduoti savo ipėdinams – jūsų ir mūsų pagrindinis uždavinys. Savo visuomenine, religine, nelegalia ir legalia politine veikla jūs ir mes giname ne tik žemės lopinėlių prie Baltijos – giname ir skelbiame Amžinąją tiesą, primename laisvajam pasauliui žmogaus teisių ir laisvės kainą. Kova už pagrindines žmogaus teises neatskiriama nuo kovos už tėvynės laisvę. Aukščiausia tėvynės idėja – laisvės idėja, pagrindinė žmogiškoji patirtis – laisvės patirtis.

Vardan tos Lietuvos vienybės težydi!

Telaimina Dievas jus, jūsų ir mūsų darbą!

Rašo iš Lietuvos

Provincijoje liko tik senimas...

Graziai minėjo Maironį 125-rių metų gimimo sukakties progą. Gal trečią kartą jį liaupsino visa Lietuva kaip didžiausią poetą, iš kurio daug kas mokėsi eilavimo ir tėvynės meilės. Jis pergyveno neįvertinimą, kai simbolistai, modernistai gyrė savo gabumus, net kratėsi seno Maironio silabino eilavimo. Jis atgijo per karą. Dabar prisimenama baigiamas užmiršti jo gimtinė, pakrantės, kur jisai kūrė ir budino keltis iš amžių priespaudos. Dažnai, baigiant minėjimus, visa liaudis gieda "Lietuva brangi, mano tėvyne" su ašaromis akys. Ji tapo himnu, o paskutinis posmas "Apsaugok Aukščiausias" – giesmė. Dabar, Marijos metais, baigiant sekmadienio pamaldas, giedama giesmė "Marija, Marija".

Krikščionybės 600 metų minėjimai išjudino senus tėvynės meilės jausmus, priminė kovas bei vargus mūsų ainių, skatino mus pasiaukojimui, kol dar gyvenam ir krutam.

Dabar ne tik giriamasi laimėjimais, bet ir atidengiamos žaizdos, lyg ir įjieskoma vaistų, nes kitaip gresia mirtis. Be kovos nėra laimėjimų. Pralaimėjimai neišvengiami, nes žmogus daro ir klaidų.

Televizijoje studentai svarsto savo susvetimėjimo elgesį žmogui, įjiesko kelių moralei pagerinti, visuomenės ydoms taisyti, bet neranda kuo remti humanizmą, artimo meilę marksizmo filosofija gyvenant.

Persitvarkymo šūkiai nuolat ragina darbu, kovai, pergalei, bet matom kritimą žemyn, vergavimą negeriam noram, silpnymėm.

Kokia ateitis mūsų ir pasaulio – klausia visi, o kas atsakys? Ar susitiks vadai išspręs didžiuosius nesutarimus, ginklavimosi lenk-

tynes, taiką, ar apsaugos ramų gyvenimą?

Mūsų vyskupai grįžo iš Romos po mėnesio ten svarstę pasauliečių būklę Bažnyčioje. Gal paskelbs kokį raštą apie tą sinodo darbą. Provincijoje liko tik senimas – su juo nieko nebenuveiksi – belieka ruošti juos gerai mirčiai. Užmiršo begai amžinuosius dalykus, o gal nebetiki? Jaunimas užimamas sportu, ekskursijom, šokiais. Jis, žinoma, ir mokosi, nes nori ištrūkti į geresnę kaip žemdirbio profesiją.

Vilioja dabar ir kolūkius traktorininkus, mašinistus, mechanikus, bet kiek jų lieka kaime? Mieste jie dažnai paklysta laisvės įjieskodami rekiančiuose susirinkimuose, prgariškame triukšme, girtavime. Žinoma, yra ir idealaus jaunimo, gerai auklėjamo pavyzdinių tėvų, bet ar jie nuvers? Net seminarijoje pajuoikiama seni kunigai, vadinant juos XVII š. atgyvenom.

Mirė Lietuvos kompartijos sekretorius Griškevičius, paskirtas naujas – Songaila, ejęs min. pirmininko pareigas, veteranaras. Iš Lietuvos laukiama daugiau mėsos, pieno, o pramonėje perdirba už užsienio atvežtas žaliavas mūsų darbininkai ir išveža socialistinėms šalims. Reikia naujų gerų gaminių, mašinų, audinių, avalynės, chemijos ir kt. reikmenų. Modernizavimas apima visą ūkį, bet reikia gaminti vis geresnes mašinas ir produktus, o trūkumų daugybė: neatveža laiku anglies, žibalo... Daug ko trūksta statyboje, turime daug nuostolių. Ir kaip kils atlyginimas žmogui, jei reikia išsiversti iš įmonės pelno!

Graziausių, linksmiausių ir laimingiausių naujų metų!

X. Y.,
1987.XII.9

Lietuvos nepriklausomybė ir Amerika

Dr. Konstantino Jurgėlos veikalas anglų kalba išleistas JAV-se

J. JAKŠTAS

Kaip Lietuvos valstybė kūrėsi ir Amerika pripažino jos nepriklausomybę, nemaža rašyta straipsnių periodinėje spaudoje ir net atskirose monografijose. Daug jų prirašyta lietuvių kalba ypač atsiminimų forma. Netruksta raštų ir svetimomis kalbomis. Vieno jų autorius yra Amerikos lietuvių istorikas Konstantinas Jurgėla. Jo parašytą disertaciją "Lithuania and the United States: The Establishment of State Relations" išleido Lietuvos tautos fondas 1985 m. Disertacijos turinys nusakytas pirmame skyriuje sumariškai ir bendrybėmis. Likusieji skyriai gali būti laikomi poskyriais pirmojo.

Lemiantys veiksniai

Du veiksniai lėmė nepriklausomos Lietuvos atstatymą: pačios tautos ryžtas, paruoštas jos vadovų, ir susidariusi pokarinė padėtis Rytų-Vidurio Europoje, ypač Baltijos srityje.

Pirmasis veiksnys buvo gyvas tautoje nuo pat "Aušros" laikų, kai buvo pradėtas diegti tautinis susipratimas, atseit, savito gyvenimo sąmonė. Tačiau nepriklausomybės klausimas dar nebuvo keliamas, nes nebuvo tinkamų sąlygų. Jos atsirado po I D. karo dėl Rusijoje kilusios revoliucijos.

Revoliucijos poveikyje vokiečiai, okupavę Lietuvą, suprato reiką keisti karinį-okupacinį režimą (Militärverwaltung) ir leisti vietiniams pasisakyti valdymosi reikalais. Tam reikalui vyko Reicho valdžios viršūnių pasitarimas, kur dalyvavo ir Lietuvos karinės valdžios viršininkas Isenburg-Birstein.

Vokiečių planai ir lietuviai

Nors viešai, rodos, neskelbta, bet, matyt, buvo svarstytas kokios vietinės atstovybės kaip priedo prie grynai vokiškos administracijos klausimas. Bet žinomas Isenburg-Birsteino kategoriškas pareiškimas, kad jokie rinkimai negalimi. Matyt, okupantas nelaukė palankaus lietuvių bendradarbiavimo valdymė.

Tada okupacinės valdžios viršininkas ryžosi sudaryti vietinį patariamąjį organą prie karinės vokiškos valdžios, duodamas jam vokišką "Vertrauensrat" vardą. Pradžioje Isenburg-Birsteinas bandė sudaryti patariamąją tarybą, parenkant į ją įtakingus, visuomenėje žinomus lietuvius. Jis kalbino A. Smetoną, A. Stulginskį, net vyskupą Pr. Karevičių ir kitus, kviesdamas įeiti į tarybą. Nė vienas nesutiko, nes numanė, kad paskyrimas neturės įtakos visuomenėje. Kalbinamieji reikalavo rinkimų.

Kai okupantas nesutiko leisti rinkimų, buvo surastas kompromiso kelias: sudaryta Vilniuje kolegija pakviesti iš kiekvienos apskrities maždaug po 5-8 atstovai. (Lietuva tada buvo suskirstyta į 33 apskritis). Pakviestieji atstovai susirinko Vilniuje. Iš 264 kvieštųjų atvažiavo 214. Atstovai posėdžiavo Vilniuje rugsėjo 18-22 d.d.

Pirmiausia skelbta Lietuvos nepriklausomybė, bet tik sąjungoje su vokiečių Reichu, kaip okupantai vokiečiai reikalavo. Kol dar vyko karas ir

vokiečiai laikėsi, lietuviai turėjo paisyti jų reikalavimo. Tad taryba paskelbė dviejų dalių nepriklausomybės aktą. Pirmoje dalyje deklaravo Lietuvos nepriklausomybę, antroje – skelbė sąjungą su Vokietija tam tikrais atžvilgiais.

Bolševikų žygis

Kai santarvininkai sugurino vokiečių ofenzyvą, ir šie turėjo kapituluoti (1918. XI. 11), bolševikai suskato tuojau veikti. Jų tautybių komisaras Stalinas įsakė Mickevičiui-Kapsukui, atstovavusiam lietuviams tame komisariate, tuojau vykti į Lietuvą, atseit Vilnių, ir organizuoti bolševikinę Lietuvą.

Vokiečiams traukiantis iš rytinių Lietuvos dalių, juos sekė iš Rusijos atvykstantieji bolševikai. Jie tuojau pasklido po Lietuvą ir beveik du trečdaliai Lietuvos ploto pradžioje atsidūrė komunistų okupacijoje. Vos sudaryta Vilniuje vyriausybė turėjo trauktis į Kauną. Vilniuje pasiliko būrelis savanorių iškelta vėliava Gedimino kalne.

Priešintis naujiems okupantams, remiamiems dar ir vietinių komunistų, vienai Lietuvos vyriausybei kažin ar būtų buvę įmanoma. Bet gintis padėjo, kad ir nesąmoningai, patys bolševikai. Jie stabtelėjo Vilniuje. Jau žengdami į Lietuvą, jie pasidalino į du frontus: "Vilnakom" ir "Kovnokom". Abu frontai turėjo susitikti Kaune.

Savanoriams atėjo į pagalbą ir vokiečiai. Nors po kapituliacijos jie iš dalies dezertyravo ar "broliavosi" su bolševikais, tačiau vyriausybė ejo su santarvininkais (anglais, prancūzais, italais) ir ryžosi kovoti su bolševikais. Jie net įpareigojo vokiečius paliaubų sutartyje pasilikti užimtuose vakarų Rusijos kraštuose iki gaus iš santarvininkų įsakymą pasitraukti.

Su iš Vilniaus besitraukiančiais vokiečiais, bolševikams įpėdžiui slenkančiam į jį, trys vadovaujantieji Lietuvos vyriausybės nariai – tarybos pirmininkas A. Smetona, ministras pirmininkas Voldemaras ir finansų ministras M. Yčas išvyko į Berlyną. Kelionė buvo sėkminga. Pabaigtos dar M. Yčo pradėtos derybos dėl paskolos ir gauta iš Reicho 100.000.000 reichsmarkių. Su šiais pirmais valstybiniais finansais vyriausybė galėjo organizuoti valstybines įstaigas ir kviesti savanorius.

"Drąsiai, be baimės..."

Savanorių kvietimo ir kariuomenės organizavimo garbė priklausė antro ministrų kabineto pirmininkui M. Slezevičiui (pirmasis kabinetas vyriausybei keliantis į Kauną suiro). Neužmirštamas jo vardu išleistas atsisaukimas baigiamas sentimentalia fraze: "Drąsiai, be baimės, kaip mūsų tėvai ir sentėviai, užstokim priešui kelią, pakelkime žygį už mūsų motiną Tėvynę, už mūsų valstybę". Atsisaukimo autoriumi laikomas K. Škirpa, jaunas karininkas, pirmas savanoris.

Lietuvai padėjo atsistatyti ir patys santarvininkai (anglai, prancūzai ir italai). Jie blokavo Baltijos jūrą ir neleido bolševikams susisiekti su Vakarais.

A. Voldemaras tinkamai įvertino santarvininkų laiky-

seną ir iš Berlyno per Skandinaviją patraukė į Paryžių, kur Versalyje rinkosi konferencija vokiečiams taikos sąlygų padiktuoti.

Taikos konferencijoje

Nors Lietuva nebuvo pripažinta taikos konferencijos nare, tačiau A. Voldemaras įteikė jai memorandumą, reikalaujamas ir Lietuvai pripažinti valstybingumą bei leisti dalyvauti konferencijoje. Ir be pripažinimo lietuvių delegacija liko veikti prie taikos konferencijos.

Ji veikė pirmoje eilėje Amerikos lietuvių dolerių remiama. Jos veikla, bent pradžioje, ribojosi atrėmimu lenkų kėslų įsitraukti Lietuvą į savo atstatomą valstybę. Ji jau iš anksto turėjo santarvininkų pripažinimą. Šiuo atveju dideli nuopelnai priklausė prof. A. Voldemarui, kuris parašytomis prancūziškomis brošiūromis ir judria, gyva veikla garsino Lietuvą. Judri prof. A. Voldemaro veikla atkreipė dėmesį ir prancūzų diplomato pulkininko Reboul, kuris liudijo apie jį: "Voldemaras moka angliškai ir laisvai kalba tuzinu kitų kalbų."

Savanorių kovos

Vakarų valstybių diplomataiškai ir kiek ekonomiškai paremta (iš anglų gauta paskola) Lietuva galėjo pradėti steigti savo valstybę. Kaunas, tapęs sostine, pasidarė ir savanorių telkimo centru. Kauno komendantūra 1919 m. priėmė ir išsuntinėjo į įvairių dalinių 5435 savanorius. Iš bendro 100.000 savanorių skaičiaus Kauno komendantūra sutelkė daugiau kaip pusę. Savanoriai steigė valstybę ne tik stumdami iš krašto rusus bolševikus, bet ir kovodami su vidaus priešiniais, atsiradusiais neužimtos Lietuvos dalyse. Anais visuotinės suirutės laikais, kai pakriko vokiečių administracija, iš bolševikinės Rusijos grįžo bolševikų agentai, iš Vokietijos traukė į Rusiją išbadę belaisviai. Krašte pradėjo siausti plėšikų gaujos. Ramūs gyventojai, ypač stambesni ūkininkai, būdavo užpuldinėjami, apiplėšiami, net nužudomi vadinamą "plėnikų". Samyšių naudojosi raudonieji, organizavęsi vietomis ir neužimtos Lietuvos dalyse. Jie laukė vokiečių pasitraukimo ir bolševikų atėjimo. Kai bolševikai giliai įsibrovė į Lietuvą, pasiekė Telšius ir Sedą jų pasekėjai pasidarė veiklūs Žemaitijoje. Ypač stipriai susiorganizavo Kretingoje, kur net galėjo įsisteigti "darbininkų taryba" su 150 ginkluotų milicininkų. Šie trukdė sudaryti Lietuvos valdžios organus pačioje Kretingoje, Salantų ir Kuliy valsčiuose. Panašios tarybos steigėsi ir kitur. Savanoriai, milicijos daliniai, komendantų ir apskričių viršininkų vadovaujami, ardė jas. Tad savanoriai nuo pat pradžios valė kraštą nuo priešvalstybinių gaivalų. Jie rengė dirvą nepriklausomai Lietuvai.

Dėl nepriklausomybės kovojantieji savanoriai ir vietos milicijos daliniai iš pat pradžios susidūrė su vadinamais kolčakininkais. Jie buvo daugiausia rusai, pabėgę į Vokietiją po bolševikinės lapkričio 7 d. revoliucijos. Jie laikė sa-

(Nukelta į 3-čią psl.)

Brangiai mamai

A+A

ILMARAI GULBINSKIENEI

mirus,

liūdesyje likusią kolegę bendruomenininkę
MILDĄ LENKAUSKIENĘ ir visą jos šeimą nuoširdžiai užjaučia –

KLB kultūros komisija

Mylimai mamai, močiutei ir promočiutei

A+A

ILMARAI GULBINSKIENEI

mirus,

dr. EDMUNDĄ ir MILDĄ LENKAUSKUS, VIKTUTĘ, SIGĄ ir JONĄ, NIJOLĘ, KĘSTUTĮ ir NERIJĄ didžiam skausme giliai užjaučiame ir drauge liūdime –

Irena ir Petras Lukoševičiai

Rasa ir Paulius Kurai

Ina ir Morkus Sungailos

A+A

VIKTORUI JANKAUSKUI

Punske mirus,

duką GIEDRĘ SLABOSEVIČIENĘ su šeima,
SALOMĖJĄ ŠUKIENĘ su vyru ir kitus gimines
bei artimuosius nuoširdžiai užjaučiame –

Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyvo
valdyba ir tarnautojai

A+A

VIKTORUI JANKAUSKUI

Suvalkų trikampyje mirus,

dukas – GIEDRĘ, SALOMĖJĄ ir RŪTĄ su šeimomis
bei kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame –

O. P. Derliūnai

N. J. Kaleinikiai

I. V. Pečiuliai

A. K. Pajaujai

D. J. Ramanauskai

B. L. Raginskai

A. L. Krakauskai

PADĖKA

Mirus mūsų mylimam vyrui, tėvui,
seneliui ir dėdei

a. a. LEOPOLDUI BALSUII,

reiškiame nuoširdų dėkingumą visiems dalyvavusiems mirusio laidotuviuose, išreiškiusiems jam paskutinę pagarbą: kun. klebonui A. Simanavičiui, OFM, kun. Liudui Januškai, OFM, ir prelatui dr. Juozui Tadaraukui už gedulinių Mišių atnašavimą Prisikėlimo parapijos šventovėje. Ačiū svečiai iš Lietuvos kun. Pranui Račiūnui, atlaikiusiam Mišias.

Dėkojame solistams – V. Verikačiui ir L. Adamavičiui už giedojimą Mišių metu. V. Matulaičiui, tarusiam atsisveikinimo žodį Lietuvių tautodailės instituto vardu, H. Chvedukui – Lietuvių namų kultūros komisijos vardu, H. Lapui – Kanados lietuvių fondo vardu, St. Jakubačiui – Lietuvių pensininkų klubo vardu, Elenai Namikienėi – jūrų skautų vardu ir Al. Pacevičiui – KL Bendruomenės vardu.

Dėkojame visiems, užprašiusiems šv. Mišias už jo vėlę, aukojusiems jo atminimui organizacijoms, atsiuntusiems puikias gėles, liūdesio dienomis atskubėjusiems mums į taktą, išreiškiusiems užuojautą žodžiu, raštu ar per spaudą.

Ilsėkis ramybėje, brangus Leopoldai!

Lydią Balsienę, sūnūs Aras ir Rimas su šeimomis,
posūnis ir podukra Jonas ir Nora su šeimomis,
uosvė E. Uleckienė, mirusio brolio Edvardo šeima
Lietuvoje ir mirusio brolio Adolfo šeima Čikagoje

Canadian Art Memorials Ltd.

176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius -
Bank of Canada, Bank of Montreal,
Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmenis ir skulptūros darbus – greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms. Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pareidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

Sovietų pavergtų tautų draugystė

Dabartinės sovietų reformos ir pavergtos tautos

JUOZAS ŽYGAS

Draugystė yra gražus žodis, plačiai vartojamas, bet dažnai ir piktnaudojamas. Labai dažnai tuo žodžiu ir nedraugiškus tikslus pridengti norima. Didžiausias žodžių ir sąvokų klastojimas vyksta Sovietų Sąjungoje. Jau pats „Sąjungos“ žodžio panaudojimas, vadinant juo imperiją, kuri paremta raudonosios armijos jėga, čekistais ir vergų stovyklomis, yra šio žodžio piktnaudojimas.

Sugriau komunizmas?

Daugelis vakariečių, įskaitant ir kai kuriuos lietuvių, labai žavisi „glasnost“ politika. Svaigulio apimti mato nesamus vaizdus ir girdi nepasakytus žodžius. Jie nori „glasnost“ matyti tokia, kokia jų akims patinka, o ne tokią, kokią Gorbačiovas siūlo. Jis ne nemano sugriauti sistemos, nes pats yra tos sistemos produktas. Nėra pagrindo laukti ir tikėtis, kad generalinis komunistų partijos sekretorius pradėtų veikti prieš pačią partiją ar sistemą. Jis tik sistemos rėmuose nori įvesti kai kurias reformas, kad sustiprintų pačią sistemą. Sovietinis vežimas brąška traška, — jam reikia tepalo.

Stachanovietiški titulai ir skardelės, kurios buvo kabinėjamos už darbo spartą, jau yra atgyvenusios. Gal jomis dar galima papuošti kiauilių šėrikes, bet aukštos technologijos darbuotojų jau jos nepatenkina. O technologija ir yra sovietinės sistemos „Achilo kulnis“. Kraštas, kuris didžiavosi savo „priešakine technika“, nesugeba išsilaikyti lenktyne ir pastebimai atsilieka. Sistema, kuri paneigė dvasinį pasaulį žmonių galvosenoje, viską remdama materializmu, negali savo piliečiams parpinti minimalių materialinių gėrybių.

Tebėra diktatorius

Žinoma, Gorbačiovas yra naujo tipo diktatorius, bet diktatorius. Aprirengęs Romoje siūtais drabužiais (sumokėta 9,000 dol.), batu netrankė stalo. Raisa taip pat atrodė lyg iš Paryžiaus madų salono išėjus. Amerikiečiai jais taip susižavėjo, kad viešosios opinių apklausinėjimuose jo populiarumas beveik prilygo prez. Reagano. Jis šypsojosi, bet nieko nepažadėjo. Kai buvo pradėta kalbėti apie žmogaus teises, tai jis labai aiškiai prezidentui Reaganui pasakė:

„Jūs nesate prokuroras, ir aš nesu nusikaltėlis“. Taip pat priminė, kad ir Amerikos siena su Meksika yra saugoma šautuvais ginkluotu sargybinį. Tačiau jam niekas nepasakė, kad ta siena neturi nei minų laukų, nei spygliuotų vielų, nei sargybos bokštų su kulkosvaidžiais. Žinoma, Gorbačiovas tai žino, bet šia proga ir Rusijos liaudis būtų turėjusi progos šį tą išgirsti. Deja, tai nebuvo padaryta.

Reformos ir pavertieji

Kokia iš tų visų kalbų nauja pavertoms tautos? Negalima sakyti, kad nebūtų nieko. Mažas palengvėjimas yra, tačiau, jeigu kas galvotų, kad jau visi varžtai atleisti, kad būtų jau galima sakyti „ruski go home“, skaudžiai apsviltų. Pašūkauti taip drąsiai tegalime Marquette Parke ar panašiose vietose, bet ne Vilniuje ar Kaune! KGB akys viską seka, viską mato ir viską filmuoja. Šiaip ar taip tebėra stiprus sovietinis ir partijos apynasris. Jeigu jiems atrodytų, kad per daug įsismaginta, tai visuomet gali tą apynasrį užveržti.

Ką gali lenkai daryti, mes to negalime. Vien tik prisiminti apie Jogailos vestuvių laikus, kai Lietuva buvo šešeriopai didesnė už Lenkiją, šiandien mums nieko gero neduoda. Lygiai mums nieko gero nedavė 1831 ir 1863 m. sukilimai. Esame maža tauta, tad savo kraują turime taupyti.

Reikia daugiau dėmesio kreipti į tai, ką Gorbačiovas sako saviesiems, o ne į tas kalbas, kurios pritaikytos eksportui. Kalbėdamas spalio revoliucijos proga Maskvoje, taip pasakė: „1917 m. spalio mėnesį mes atsisakėm nuo senosio pasaulio, jį atmesdami visiems

laikams. Mes einame prie naujo pasaulio. Mes niekad nesurime išsukti iš to kelio“. Taigi sena dainelė — išbandytas komunistinis kelias.

Tačiau yra ausų, kurios tokioje kalboje girdi naują gaidą ir jaučia pavasariško vėjelio dvelkimą. Kita proga jis vėl beveik tą patį pakartojo: „Už mūsų didžiulę šalį, didžiulę liaudį, kuri tiek atidavė, kad būtų įtvirtinti ir pagausinti spalio iškovojoimai, kad mūsų Tėvynė taptų galinčia socialistinė valstybė“ (Literatūra ir menas, 1987 m. liepos 18 d.).

Saugumiečių taktika

Apie atvirumą ir savo minčių kėlimą ten pat Gorbačiovo mintys panašiai dėstomos: „Štai, jeigu pradėdama ieškoti vertybių ir atradimų už liaudies interesų ribų bei už socializmo ribų ir juos brukti mums, tai Centro Komitetas šitai viešai kritikuos...“ Mes gerai žinome, ką tas viešas kritikavimas reiškia. Jis prasi-dėda darboviečių partiniuose susirinkimuose, dalyvaujant pašaliniais partiečiams ir saugumiečiams, tęsiamas Saugumo tardymuose ar vežiojimuose po Gudijos miškus ir statymais prie duobės, kaip buvo pasielgta su Danguole Sadūnaite ir kitais rugpjūčio 23-čios demonstracijų organizatoriais.

Nepaisant viso atvirumo, nukentėjo ir buvo tamponi ne tik demonstracijų organizatoriai, bet ir jų dalyviai. Faktiniai daugiau nukentės dalyviai. Organizatoriai yra sovietinio gyvenimo „vėtyti ir mėtyti“, perėję kalėjimus ir Sibiro „akademijas“, be to, jų vardai pasauliui jau žinomi. Tad ką su jais daryti? Dėl to galime suprasti saugumiečio pastabą: „Tokius kaip tu... prie Stalino mes šaudydavome“. Šaudyti gal ir nebešaudo, bet kitaip juos baudžia.

Puolamas Bogušis

Vakarų pasiekė Vytauto Bogušio, Vilniaus Jaunimo teatro inžinieriaus (rugpjūčio 23-čios demonstracijos dalyvio) „viešos kritikos“ įrašas. Pažiūrėkime, apie ką buvo kalbama ir kuo Vyt. Bogušis buvo kaltinamas. A. Jonuška: „Rugpjūčio dvidešimt trečia diena, suorganizuotas ekstremistas, reiškia, kurie reiškėsi nacionalistiškai, antitarybiškai ir sambūryje dalyvavo, vadinasi, reiškia...“

V. Bogušis: „Gavote KGB

nurodymus, raštą ir bandėt mane svarstyti?! Liūdniausia, kad jūs, inteligentai, gavę kvailą staliniską instrukciją, puolote akiai. O juk ne vienas iš jūsų taikos demonstracijoje, skirtoje paminėti Hitlerio-Stalino aukas, nedalyvavote.“

Atstovas (iš Vilniaus miesto partinio komiteto): „Taip, aš buvau kaip partijos atstovas ir viską mačiau. Nemeluok, Bogušai. Saugumo rašte teisybė parašyta, aš viską žinau. (...) Vilniuje dabar 50 tautybių ir visi gali gyventi, dirbti. Niekas netrukdo. Tik nacionalistai, ekstremistai...“

Aleksandras Britenkovas (inžinierius): „O kas čia pasakytą? — Nieko. Va, pavyzdžiui, Jonuška visą savaitę atsiprašinėja Vyta — 'atleisk, nepyk, kad tave smerksiu, kitaip negaliu, liepė valdžia, Butė'...“

Butė (direktorius pavduotojas, greičiausiai atėjūnas — kolonistas): „Negalvojau visiškai šnekėti, kaip sakoma, bet čia replika ir man, kaip sakoma. (...) Vot, buržuaziniai nacionalistai sušaudė jo tėvą. Ar mums bendrai reikalingas nacionalizmas šiandien, kad jis grįžtų? 99 tautybių šiandien gyvena Vilniuje žmonių. Tai kas tada turi, kokia nacija turi, kaip sako, imti viešpatauti, kaip sakoma? Kur kitus dėti? (...) Pas mus šitą, vapsčie, patriotinį jausmą galima išreikšti ir kitaip.“

„Vapsčie“, aš čia nesuprantu ką tas Butė norėjo pasakyti. Tik tiek aišku, kad jis nesuigau, kuri tautybė Vilniuje turėtų būti šeimininga. Atėjūnams daug kas yra neaišku! Nacionalizmas

Apie kokius nusikaltimus dabar čia buvo kalbama? Gal apie sabotazą? Visuomeninio turto grobstymą (tai teledidžia ma tik komunistams)? Nei Vissos tos kalbos ir tirados buvo tik apie nacionalizmą. Nacionalizmas (tik ne rusiškas) yra didžiausias visuomenės priešas!

Kad taip yra, rašė ir „The New York Times“: žadamos amnestijos nelies bausių pagal tautybių straipsnį. Tie kaliniai, kurie nuteisti pagal 70-ąjį straipsnį, turės ir toliau likti kalėjimuose. Šis straipsnis liečia visus paskirius tautybių žmones, kurie kokių nors būdu pareiškė savo tautiškumą ir kovoję už savo krašto tautinį išlikimą.

Tai tokia yra sovietinė tautų draugystė!

INDRĖ VISKONTAITĖ ir DALYTĖ DOBILAITĖ Toronto Maironio mokyklos kalėdinės eglutės programoje Nuotr. St. Dabkaus

Lietuvos nepriklausomybė ir Amerika

(Atkelta iš 2-ro psl.)

vo viršininku generolą Kolčaką, pasiskelbusį visos Rusijos vadu ir iš pasirinktos rezidencijos Omske (Sibire) kovojusį prieš bolševikus. Lietuvoje kolčakininkai buvo žinomi bermontininkų vardu nuo pasirinkto viršininko Bermonto Avalovo. Kolčakininkai įsibrovę į Lietuvą (ir į Latviją) ir prie Radviliškio susikirto su lietuviais. Dviejų dienų mūšyje lietuviai su samdiniais vokiečiais sugurino juos (1919. XI.22-23).

Tuo metu šarvuotu traukiniu atvažiavo į frontą prancūzų generolas Niselis ir reikalavo bermontininkams leisti su ginklais pasitraukti į Vokietiją. Lietuviai išpildė generolo reikalavimą, nors traukdami rusai paliko nemažai karinės medžiagos lietuviams.

Netenka Vilniaus

Dar prieš pradėdant telkti savanorius, išliko Lietuvai lenkų grėsmė dėl Vilniaus. Jie ignoravo labai gerai žinomą istorinį faktą, kad Vilnius nuo seniausių laikų buvo Didžiosios Lietuvos kunigaikštystės sostinė ir ilgainiui dėl tam tikrų istorinių aplinkybių sulenkėjo. Kalbinis lenkiškumas buvo lenkams dingstis savintis Vilnių. Jų kėsiai ėmė ryškėti, kai miestui pradėjo grėsti bolševikai. 1918 m. antroje gruodžio mėn. pusėje atvyko į Vilnių rotmistras Algirdas Gurka (Gorka) kaip lenkų delegatas ir tarėsi su prof. A. Voldemaru dėl Vilniaus gynimo.

Tariantis lietuviai pateikė lenkam 1918.XII.23 šio turinio raštą: „Mes nuosirdžiai primame pagalbą mūsų valstybei, siūlomos Lenkijos valstybės, kurią mes pripažįstame. Bet mes negalime priimti Lenkijos valstybės pagalbos be jos pripažinimo nepriklausomos Lietuvos valstybės su sostine Vilniuje“. Lietuvos vyriausybė tuoju išvažiavo iš Vilniaus su paskutiniaisiais vokiečiais, palikusi kitą raštą lenkam panašaus turinio kaip ir pirmasis. Ji, kaip ir vokiečiai, sustojo Kaune ir pradėjo steigti valstybę su pirmaisiais savanoriais.

Steigiant valstybines įstaigas

Nors trumpas laiko tarpas buvo tarp pirmos vyriausybės įsisteigimo ir bolševikų antplūdžio, tačiau jis svarbus Lietuvos pradžiai. Su jos įsisteigimu valstybinė mintis ėmė virsti tikrove. Pirmieji bandymai steigti įstaigas parapijose ir apskrityse gausėjo plačiuose gyventojų sluoksniuose.

Tuo atžvilgiu reikšmingas buvo 1918 m. gruodžio 17 d. vidaus reikalų ministerio V. Stašinsko išleistas aplinkraštis, lietuš apskričių viršininkų įstaigas. Pagal tą raštą, apskrities viršininkas turėjo būti apskrityje laikinosios vyriausybės atstovas ir tarpininkas tarp jos bei apskrities gyventojų. Jam priklausė visoke-

Pastabos ir nuomonės

Kai visų vardu kalbama ir draudžiama

Ryšių su okupuotais lietuviais klausimą svarstant bei sprendžiant

ANTANAS BUTKUS

Mūsuose įprasta kalbėti visų vardu. „Taip galvoja VLIKas, ALTa, Bendruomenė“, — sako tų veiksmų atstovai. Kol tarporganizaciniai santykiai buvo pakenčiami, tai gražiai skambėjo „eiliniam lietuviui“, o tokia tariai darna mūsų vienybė žavėjosi kitataučiai.

Iš Lietuvos pabėgę buvome gana vieningi: tas pats liūdesys dėl tėvynės netekimo ir begalinė skriauda Lietuvai buvo mūsų minčių ir dėmesio centru. Tvirtas tikėjimas greitai ateinančia laisvės diena gaivino mus ir skatino bendram darbui.

Vokietijos stovyklų dienomis tebebuvo šiu idealų pagauti, ir jie, kaip tas stovyklinis bendras katilas, teikė mums energijos ir šildė mums išsvajotais pažadais. Atkūrėme organizacijas su jų kadaise surašytais šūkais. Įsteigėme Bendruomenę, kurioje, tikėjome, sutilps ir joje dirbs visi išeivijos lietuviai...

Metai veja metus. Jei ne užmarštin, tai vis giliau pasąmonėje yra nustumiamas ryžtas ir tikėjimas greitu sugrįžimu, o sugrįžimo viltį negailestingai drasko mums nepalankūs pasauliniai įvykiai. Nors ir toli nutolęsiuose laukimo metuose mums teberūpi Lietuvos likimas ir mūsų brolių-seserų dalia Tėvynėje. Dar vis bent kartą per metus, Vasario 16-tąją, iškilmingai pasizadame dirbti dėl šviesesnės Lietuvos ateities. Tą dieną aukšurniai kalbėtis dar vis tebešaukia mus į vieningą kovą už žmogaus teises ir laisvę. Draugien susirinkę mes jiems pritardami gausiai plojame ir skelbiame rezoliucijas, kurios turėtų drebtinti pasaulio galiųjų širdis ir jų sąžines dėl padarytų skriaudų mūsų brangiai protėvių žemei.

Deja, tos rezoliucijos nebepasiekia tikslo, nes pasaulis jau apsisprato su mums padaryta skriauda.

Po minėjimų sugrįžę namo jau nebegyvename visi vieno dais rūpesčiais, nes mūsų dartinės gyvenimo sąlygos yra labai skirtingos. Dabar jau nebeturime vieningai mus veikusios stovyklinės aplinkos, o kova už geresnį asmeninį gyvenimo būdą ir labai geros sąlygos tam tikslui įgyvendinti stumia mus vis toliau nuo lietuviškųjų idealų siekimo. Šalia to, vidinės ir išorinės problemos kasmet darosi vis komplikotesnės, tad ir mūsų ryžtas dirbti dėl Lietuvos laisvės darosi gana blankus. Prie to labai daug prisideda ir tai, kad mes neturėjome kovos priemonių, kurios tiesiogiai padėtų Lietuvos reikalui ir mus tame konkrečiame darbe stiprintų bei jungtų.

Dėl to ir mūsų santykiai su tėvynėje pasilikusiais labiau ir vis labiau komplikuojasi. Dėl šių santykių palaikymo mes neturime vieningos nuomonės, dėl jų palaikymo pradėdame vienas kitu nepasitikėti ir tuos santykius palaikančius įtarinėti. Blogiausia, kad mes dėl jų palaikymo susipykstame, kai pradėdame kitiems drausti tai, ką mes sau leidžiame, tardamiesi: „Jeigu aš tai darau, tai nieko blogo, nes aš žinau kaip reikia elgtis...“

Kaip minėjau, mes įpratę kalbėti „visų vardu“. Pradžioje taip kalbėjo veiksniai. Vėliau pradėjo kalbėti ir asme-

nys būtų ir tariamų organizacijų atstovai. Kol jie taip kalbėdami tik gyrėsi išgalvotais darbais, tai dar nebuvo taip blogai. Dabar, deja, jau ne tik kalbama, bet ir draudžiama „visų vardu“. Toks nepagrįstas draudimas iššaukia nepasitenkinimą, net neapykantą. Mūsuose yra mažas būrelis asmenų, kurie „visų vardu“ atkakliai draudžia bet kokią santykiavimą su Lietuvoje gyvenančiais tautiečiais, net ir tuomet, kai santykiuojama grynai asmeniniu principu ir tik kultūriniais ar žmogaus gerovės bei sveikatos reikalais.

Politinė lietuvių konferencija Vašingtone 1987 m. lapkričio 23-25 d.d. pareiškė:

„Okupacinio režimo vykdomas Lietuvos žmonių bendradarbiavimo su kitais kraštais varžymas ir iš jo kilusi Lietuvos izoliacija yra lietuvių tautai kenksminga. Svarbiausias išeivijos uždavinys prisidėti prie Lietuvos izoliacijos pralaužimo, pilnai išnaudojant visas esamas ir naujai iškylančias galimybes bei progas plėsti ryšius su tėvynėje gyvenančiais tautiečiais.“ (Mano pabraukta, AB).

Netenka aiškinti, kad šis pareiškimas yra diametraliai priešingas „visų vardu“ kalbančių draudėjų įgeidžiui. Konferencija apsvairstė naujai susidariusią padėtį ir paskelbė šį nutarimą, tikėdamasi jam pritarimo ir ta linkme akcijos. Tą akciją galima išvystyti privačiu būdu ją organizuodami. Privatui, bet gerai koordinuota akcija gali daug ką konkretaus padaryti. Tai iš tikrųjų padėtų mūsų broliams-seserims tėvynėje.

Kad tas darbas geriau pavyktų, reikia jį koordinuoti. Antra, reikia skubaus dialogo susirinkimuose, spaudoje ir radijuje. To dialogo vienas iš tikslų būtų išsiaiškinti, kad „visų vardu“ draudžiantieji neturi tam jokio mandato taip kalbėti ir drausti. Antra, kad jie taip darydami daro didelę žalą Lietuvos reikalui. Trečia, pats laikas praversti visuotinį apklausinį ir sužinoti ko mūsų dauguma nori — bendradarbiavimo ir pav. veiksmų darbo koordinavimo bei kitais panašiais klausimais. Tai galėtų lengvai padaryti laikraščių redaktoriai ir leidėjai, lietuviškų radijo programų vedėjai, organizacijos ir pagaliau Bendruomenė, kuriai iš tikrųjų turėtų rūpėti tikslus išeivijos lietuvių nusistatymas šiais ir kitais gyvybiniais mūsų reikalais. Sėkmingiausia akcija būtų tuomet, kai čia išvardinti veiksniai dirbtų drauge.

Esu tikras, kad didžioji išeivijos lietuvių dalis pritaris Vašingtono nutarimui. Kad tai greičiau įvyktų, tos konferencijos organizatoriai turėtų paskelbti platesnes diskusijų santraukas ir referentų pasisakymus, vykusius Vašingtone to santykiavimo naudai išryškinti.

Nieko neveikiant kitus kritikuoti ir juos niekinti yra lengva, bet labai nesąžininga. Pritardamas Vašingtono konferencijos nutarimui išvystyti platesnius privatus pobūdžio santykius, siūlau sudaryti „Talkos būrelius“, kurie, kad ir mažom grupelėm, prisidėtų prie konkretaus darbo šiai akcijai kuo sėkmingiausiai vykdyti.

A+J JUOZUI BARTNINKUI

Lietuvoje mirus,

broliui VLADUI ir jo šeimai reiškiamu nuoširdžią užuojautą —

V. A. Kėžinaičiai

A. M. Garkūnai

P. M. Šiūliai

P. I. Girmiai

J. R. Pleinai

Vilniaus dienos programos pranešėja GAILĖ JONYTĖ Toronto Lietuvių namuose, kur įvyko minėjimas Nuotr. St. Dabkaus

LIETUVA LAUKIA LAISVĖS REMK IR AUKOK TAUTOS FONDUI!

Jūsų auka TAUTOS FONDUI garsina Lietuvos laisvės bylą laisvajame pasaulyje. Šešiomis kalbomis ELTOS ir radijo žinios nesulaikomai skleidžia informacijas įvairiose kraštuose apie Lietuvos laisvės kovą ir ją skatina.

REMKIME TAUTOS FONDĄ

aukomis, darbais, palikimais. Kiekvienas paaukotas centas artina Lietuvai laisvės aušrą.

Aukais arba palikimais siųskime Tautos fondui:

TAUTOS FONDO ATSTOVYBĖ KANADOJE,
18 NORWICH RD., STONEY CREEK, ONT. L8E 1Z6.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

MĖSAI IR PIENAI

Kolchozinėje Šiaulių turgavietėje pirkėjus pakvietė mėsos ir pieno gaminių pavykimas. Pastatę, turintį 1.500 kv. metrų prekybos plotą, suprojektavo šiaulietis architektas K. Jurėnas. Pirmajame aukšte įsikūrė pramoninių prekių parduotuvė, kioskai, 75 vietų valgykla, o visas antrasis aukštas yra skirtas maisto gaminiams. Čia įrengti talpūs šaldytuvai, veikia kėlimo mechanizmai. Šiame bus baigta ir prekybos „Dainų“ centro antroji eilė su daržovių, kulinarijos, trikotažo ir galanterijos parduotuvėmis.

BĖGIMAS Į N. METUS

Bėgimo entuziastų Alfonso Gedmino ir Jono Grigo 1976 m. Vilniuje buvo pradėti tradiciniai tapę naujametiniai bėgimai. Jiems pasirinktas 11,5 km ruožas nuo Naujųjų Verkių popieriaus fabriko iki centrinio „Žalgirio“ stadiono. Bėgama mišku ir Vilniaus gatvėmis. Pirmajame bėgime 1976 m. baigė stadione pasiekę 77 bėgikai. Dvylikasis bėgimas 1987 m. gruodžio 27 d. susilaukė poros tūkstančių bėgikų, kurių eilėse buvo ir svečių iš Gudijos, Rusijos, Ukrainos respublikų. Buvo tikėtasi trijų tūkstančių dalyvių. Tieku buvo paruošta numerių ir suvenyrų bėgikams, bet dalį jų atbaigė tik dieną ikyriai dulkosnoję lietūs. Liko tikėtis tikrieji šio bėgimo entuziastai: 77-rių metų amžiaus kaunietis J. Penkauskas, visuose ličio-liniose bėgimuose dalyvavę vilniečiai J. Bučelis ir V. Stanevičius, „Žalgirio“ draugijos tarybos pirm. V. Nėnūs, Lietuvos kūno kultūros ir sporto komiteto fizinio gyventojų lavinimo vadovas D. Kepenis. Bėgiman taipgi įsijungė įvairios grupės — inžinieriai, aktoriai, mokytojai, studentai, moksleiviai. Pagrindinė kova vyko tarp pasižymėjusių Lietuvos bėgikų — R. Sausačio, V. Stanciaus ir A. Balčiūno. Pusiaukiaulyje išryškėjo vilniečio Romo Sausačio pranašumas, apvainikuotas šeštąja pergale šiame tradiciniame bėgime. Moterų grupėje pirmoji nuotolį įveikė Regina Cistiakova, dabartinė Sovietų Sąjungos bėgimo per laukų čempionė, dalyvausianti pasaulinėse varžybose. Jaunimo grupės laimėtojai tapo vilietis R. Jėdeška ir panevėžietė K. Maršalkaitė, veteranai — alytiškis P. Šimonėlis ir L. Ežerskienė. Bėgimo dalyviams buvo įsteigta daug įvairių prizų, kiekvienas gavo po maišelį suvenyrų. Varžybų organizatoriai juos pakvietė pasimauyti atvirame „Žalgirio“ baseine, pasiklausyti teniso aikštyno ansamblio „Saltyšius“.

MAZUTAS UŽTERŠĖ UPES

1987 m. lapkričio 26-27 d. iš Vilniaus elektrinės „TEC-3“ Nerin prasižvėję mazutu vadinamos naftos atliekos, naudojamos kurui katilinėse. Apie šią nelaimę Lietuvos vandens ūkio inspekcijos darbuotojai sužinojo iš gyventojų tik lapkričio 27 d. Automatinė signalizacija elektrinėje neveikė, ir ten niekas

nežinojo, kad mazutas plūsta Nerin. Po kelių valandų pavyko surasti tersėją ir užcementuoti vamzdį, pro kurį tersalai pasiekdavo Nerį. Tada raibuliuojantis mazutu ratilai jau plaukė Nemunu pro Jurbarką. „Tiesa“ skaitytosios apie šią skaudžią nelaimę painformavo dviem savo korespondento Artūro Mankevičiaus pranešimais, atskleidžiančiais įvykio faktus. Spėjama, kad Nerį ir Nemuną pasiekė apie 32 tonos mazuto, vandens telkiniams padariusio porą milijonų rublių nuostolio. Rasta daugiau kaip šimtas žuvusių laukinių ančių, keletas gulbių, dešimt bebrų, nemažai įvairių žuvų. Kai kuriuos paukščius, nepajėgiančius skristi, pavyko sugauti ir jų plunksnas išvalyti. Upes nuo mazuto gelbėjo Vilniaus, Trakų, Kaišiadorių, Jonavos, Kauno, Jurbarko miestų ir rajonų gyventojai. Vien tik Jonavos rajone iš Neries iškuopta apie devynias tonas mazuto.

BAUDŽIA KALTININKUS

Inž. Algimanto Nemiros vadovaujama komisija, turusi nelaimės priežastis, nustatė: „Išsiliejęs ir ūkio teritoriją, mazutas, nusižengiant eksploatacijos taisykloms, karštu vandeniu buvo suplautas ir mazutuotų vandenų kanalizacija. Jei viskas tuo ir pasibaigtų, būtų užteršta tik įmonės teritorija. Tačiau dar viena klaida buvo lemtinga. Paaiškėjo, kad projektuotojai, nesuderinę su atsakingomis organizacijomis, po to elektrinės personalas, vedęs statybos techninę priežiūrą, nusižengė, mazutuotų vandenų kanalizaciją sujungė su lietaus. Tuoj po avarijos visų požeminiai vamzdžiai, kuriais mazutas nutekėjo į Nerį, buvo užbetonuoti. Numatyta greit rekonstruoti įrengimus, mechanizmus, atstatyti kontrolės matavimo prietaisus ir automatiką...“ Papeikimas pareikštas elektrinės direktoriui Rimvydui Rukšėnui, griežtas papeikimas — vyr. inžinieriaus pavaduotojui Evaldui Cibulskui. Jiem abiem neįskomėtos premijos už lapkričio mėnesį, daliniam nuostoliams padengti atskaityti mėnesio dydžio atlyginimai. Paminas viršininkas V. Radvukas atleistas iš darbo. Vilniaus miesto prokuratūra žada perduoti teismui elektrinės pareigūnus, kaltus dėl mazuto nutekėjimo į vandens telkinius. Jiems ruošama baudžiamoji byla.

NETIKĖTAS KRAITIS

Visuomeninio Upynos kraštotyros muziejaus vadovas Klementas Lovčikas lankėsi apieistoje Alfonso Budgino sodyboje Tauragės rajono Ringelių kaime. Kraštotyrininką sudomino ant svirnelio aukšto skraidančios bitės. Kai jis, ten užlipęs, kilstelėjo kraščio skrynios dangtį, rado netikėtą kraitį — senojo skryniojo įsikūrusį bičių spiečių. Sodybos savininkas kraščio skrynją atidavė kraštotyros muziejui. K. Lovčikas jų svyriniojo ir drobėlę ir išsivežė su bitėmis, kurias namie perkėlė į tikrą avilį.

V. Kst.

Hamiltono ateitininkai jaunūčiai smagiai atšventė Kalėdas pas Luką ir Domą Gudinskus. Iš kairės: Justinas Trumpickas, Petras Vaičiūnas, Vaneša Trumpickaitė, Austė Vaičiūnaitė; Domas ir Lukas Gudinskai, Paulius ir Jonas Repšiai. Jie ilgai atsimins šią šventę prie eglutės

Vyskupas lankys lietuvius Kanados vakaruose

Lietuvių katalikų išeivijos vyskupas Paulius Baltakis š. m. kovo mėnesį lankys lietuvius Kanados vakaruose, kur nėra nuolatinio lietuvių kunigo. Kasmet juos aplanko gavenios metu Kanados lietuvių katalikų kunigų vienybės atstovams misijonierius. Šiais metais tai padaryti sutiko pats vyskupas. Savo kelionę jis pradės nuo Winnipeg, kur bus kovo 3-8 dienomis vietinėje lietuvių Šv. Kazimiero parapijoje. Edmontone bus kovo 9-13 dienomis.

Hamilton, Ontario

PENSININKAI surengė pokalbinį tradicinį pobūvį sausio 7 d. Jaunimo centro salėje. Kalėdiškai papuoštoje salėje, dalyvaujant gausiam būriui tautiečių, visus pasveikino pirm. K. Mikšys įvadininiu žodžiu, primindamas Kalėdų papročius Lietuvoje. Apilkinės valdybos pirm. B. Mačys linkėjo sėkmingų 1988 metų ir išvardino svarbesnius praėjusių metų įvykius mūsų kolonijoje. Meninę programą atliko „Aukuro“ aktorai. M. Kalvaitienė, palydint kanklėmis, atliko melodeklamaciją. Prie deklamatorių prisijungė ir radiojalandėlės „Gintariniai aidai“ vedėja L. Stungevičienė.

Kun. klebonui J. Liaubai palaiminus valgius, buvo lauzdomos plotkelės, vaišinamasi gerųjų šeiminių, vadovaujamų A. Mačiulaitienės, pagamintais skaniais valgiais. Ruošiant šias vaišes, daug pasidarbavo E. Bajoraitienė, R. Pakalniškienė ir kitos pensininkų klubo moterys. Dalyvavo per 100 klubo narių ir tiek pat svečių. Vaisių metu visi gerėjosi A. Garkino kasečių muzika. Po vaisių buvo tęsiama meninė programa, kurioje pasirodė deklamatoriai K. Bungarda, skaitovai M. Kalvaitienė ir P. Styra. Pastarieji du pateikė humoristikos. Taip pat pasakytą daug anekdotų ir dialogų, padainuota. Visa popietė buvo smagi ir įdomi.

DABARTINĖ PENSININKŲ KLUBO V-B-A sudaro: pirm. K. Mikšys, vicepirm. A. Mikalauskas, sek. Ant. Mingela, išd. L. Klevas, ekskursijų vadovai — P. Navickas ir St. Aleksa, vyr. parengimų šeiminių — A. Mačiulaitienė, ligoninių lankymo sekcijos vadovė — P. Dums ir A. Didžbalienė. Senjorų choro seniūnė R. D. Jankūnienė. Visi veiklūs žmonės. Buvęs klubo pirmtakas Pr. Enskaitis jau yra pasitraukęs iš v-bos veiklos, taip pat ir kiti anksčiau buvę valdybos nariai, kaip Ant. Jankūnas, B. Pakalniškis, P. Lukošienė, Z. Pulianauskas, M. Kvedarėnė ir kt. Bet jie dar mūsų tarpe. Kiti, kaip P. Latauskas, M. Uikienė, Ant. Šukaitis, K. Deksnis ir kt., jau yra išskėlavę į amžinybę.

MŪSŲ SENJORŲ KLUBAS yra jauniausia čia lietuvių organizacija, įsteigta 1974 m. Kitais metais klubas švęs jau 15 m. veiklos sukaktį. Pr. Enskaitis, gavęs pašalpos iš „New Horizons“, ruošiasi išleisti klubo leidinį. Kai atvykome iš šį kraštą, niekas nesilė stiegti pensininkų organizacijos, nors ir tada mes turėjome senų žmonių. Tokie klubai įsteigė, kai mūsų organizacinio gyvenimo žmonės susilaukė pensininkų amžiaus, kai pasijuto turį daug laisvo laiko, užtektinai pinigų ir dar užsilikusios sveikatos. Dabar šis organizuotas vienetas ruošia savo šventes, vyksta į tautinines ir religines minėjimus, rengiamus kitur, organizuoja išvykas į karnavalus ir koncertus. Jie taip pat remia savo aukomis ir lietuvių jaunimo veiklą. Ar ne jų pavardeis yra užpildyti visokiam lietuviškam reikalui renkami pinigų aukų lapai? Hamiltono pensininkų didis nuopelnas yra tas, kad jie čia pasistatė „Rambyn“ vardu pavadintą daugiabutį namą.

Iš vienos ekskursijos grįžę pensininkai pasakojo, kaip jie, besilankydami vienoj imonėj ir ten beragaudami jų gaminių pavyzdžius, taip įsismagine, kad ekskursijos vadovės paraginti net ir uždainavę. Vyno gamyklą aprodžiui tarnautoja pasakius, kad

Kalgarėje kovo 13-15 dienomis, Vankuverėje kovo 16-20 dienomis. Grįš į Niujorką kovo 21 d. iš Vankuverio. Visose minėtose vietovėse vyskupas ves rekolekcijas, atnašaus Mišias, klausys išpažinčių, lankys ligonius. Ta proga jis aplankys ir vietos vyskopus. Visi minėtų vietovių lietuvių kviečiami dalyvauti pamaldose bei susitikimuose su vyskupu. Vietiniai organizatoriai praneš savo apylinkių tautiečiams tikslų laiką ir vietą. Inf.

Calgary, Alberta

LIETUVIAI XV ŽIEMOS OLIMPIADOS ATIDARYME. Kalgario lietuvių 20 asmenų grupė, apsirngusi tautiniais drabužiais, nešdama lietuvių kalba olimpinį šūkį, atstovaus lietuviams McMahon stadione XV Žiemos olimpiados atidarymo iškilmėje. Kartu su kitomis 50 tautų grupėmis lietuvių atliks bendrą olimpinį choreografinį pasirodymą ir kaip individuali grupė pašoks „Malūną“. Atidarymo iškilmės bus transliuojamos per televiziją visame pasaulyje. N. A.

INŽ. KOSTAS ASTRAS 1988 m. vasario mėnesį išvyksta ilgesniam laikui į Šiaurinio Jemeno sostinę Sana'ą. Jis dirbs Jemeno Petroleum & Natural Resources ministerijoje ministerio patarėju ir atstovaus jos projektams naftos, transporto, valymo ir natūralių dujų srityje. Koordinuodamas Jemeno projektus su Jungtinių Tautų įstaigomis, jis turės diplomatinės teisės. Šios rūšies užsienio tarnyba bus septinta Astrov spalvingoje karjeroje po Š. Korėjos, Sumatros, Kuwaito, Alžerijos, Irano, ir Libijos. Išvykęs į užsienį, rengiasi parašyti seriją naujų straipsnių. Kaip keliautojas yra aplankęs 57 kraštus. E. K.

DELHI, Ontario
P A D Ė K A
Atvykus gyventi į Kanadą, mums buvo suroštos priėmimo vaišės. Nuosirdžiai dėkome tėveliams už šiltą sutikimą ir didelį jų trūšų, padedant mums įsikurti Kanados žemėje. Esame dėkingi dėdėms Alfonsui ir Juozui Pargauskams bei jų šeimoms, taip pat visiems už dovanas, padrasinantį žodį, gražius sveikinimus ir gerus linkėjimus mūsų šeimai. Teresė ir Pranas Pargauskai

St. Catharines, Ont.
IŠKELIAVUS AMŽINYBEN A. a. Adelės Dauginienės atminimui p. Dervaitis paukojo Kanados lietuvių fondui \$100. KLF

Sault Ste. Marie, Ont.
MIRUS BENUI DABULSKIUI, draugai savo aukas skyrė Kanados lietuvių fondui: \$20 — Ignas ir Viktorija Girdzevičiai; \$10 — Kazimieras Šlyžys, Juozas Kvasčiauskas, Jurgis ir Elena Skardžiai. KLF

IŠ LIETUVOS lankėsi pas K. K. Šlyžius jo sesuo Pranė. Buvo įdomu išgirsti paskutines naujienas iš tėvynės. A. V.

Sudbury, Ontario
LIETUVIŲ ŽVEJOTOJŲ IR MĖDŽIOTOJŲ klubas „Geležinis vilkas“, turintis savo organizacinį statutą ir Kanados valdžios leidimą (Charter), visuotiniame narių susirinkime aptarė 1988 m. veiklos planus ir išrinko naują valdybą: pirm. Justinas Stankus, išd. Juozas Bataitis, sek. Leonas Baltutis. Klubas turi 43 narius.

KAZIUKO MUGĖ rengiama kovo 13 d., o sueiga šv. Jurgio progą įvyks balandžio 24 d. Rugpjūčio 14-21 d. įvyks VII-toji Tautinė stovykla netoli Klivlando. Raginame sudaryti jaunimui sąlygas joje dalyvauti. Tokios stovyklos vyksta tik kas 10 metų. Paremsime vykstančius, kiek ištekliai leis. Tariaime skautišką acū kredito kooperatyvui „Talka“ už \$400 auką. Tunto vadija

LIETUVIŲ ŽVEJOTOJŲ IR MĖDŽIOTOJŲ klubas „Geležinis vilkas“, turintis savo organizacinį statutą ir Kanados valdžios leidimą (Charter), visuotiniame narių susirinkime aptarė 1988 m. veiklos planus ir išrinko naują valdybą: pirm. Justinas Stankus, išd. Juozas Bataitis, sek. Leonas Baltutis. Klubas turi 43 narius.

KANADOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS Sudburio apylinkės nariai „Multi-Culture Centre“ patalpose turėjo visuotinį susirinkimą, kuriame buvo aptarta tautinės veiklos, solidarumo, tautinio atstovavimo Kanadoje ir kt. reikalai. Susirinkimui vadovavo J. Paulaitis ir M. Venskienė. 1988-1989 m. veiklos laikotarpiui išrinkta nauja valdyba: pirm. Juozas Paulaitis, vicepirm. Justinas Stankus, išd. Juozas Bataitis, sek. Juozas Krūčas. Į kontrolės komisiją išrinkti: Nijolė Paulaitienė ir Juozas Staškus. J. Kr.

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS „TALKA“
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto. Liepos-rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 26 MILIJONUS DOLERIŲ
MOKAME UŽ:
indėlius (P.C.A.) 3%
santaukas 5.75%
kasd.pa.taupymo s-ą 5.25%
90 dienų indėlius 8%
1 m. term. indėlius 9.25%
1 m. term. ind.mėn.pal. 8.75%
3 m. term. indėlius 9.75%
RRSP ir RRIF (pensijos) 6.5%
RRSP ir RRIF 1 m. 9.25%
RRSP ir RRIF 3 m. 9.75%
IMAME UŽ:
asmenines paskolas 12.5%
neklm. turto pask. 1 m. 10.25%
neklm. turto pask. 3 m. 11.75%
Nemokamas čekių ir sąskaitų apmokėjimo patarnavimas.
Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaukų dydį iki \$2,000.
ir asmeninių paskolų drauda iki \$25,000.

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Jaunimo centro 30 metų sukaktį Čikagos lietuvių prisiminė 1987 m. gruodžio 6 d. Minėjimas buvo pradėtas iškilmingomis pamaldomis Tėvų jėzuitų koplyčioje. Mišias koncelebravo šeši kunigai — A. Saulaitis, J. Borevičius, V. Gutauskas, P. Dauginis, J. Kidykas ir J. Juozavičius. Kun. A. Saulaitis pamokslas buvo skirtas advento prasmei ir Jaunimo centro steigėjams. Po pamaldų vysk. V. Brizgas pašventino paminklinę lentą, kurią Jaunimo centro paskyrė tarptautinis Alhambros ordinas, veikiantis nuo 1905 m. Jis rūpinasi vaikais ir istorinių vietų garsinimu. Paminklinėje lentoje įgraviruotas pagyrimas lietuviams už jų tautos ištikimybę krikščionybėje nacių ir sovietų okupacijose. Už gautą vertingą žymenį Alhambros atstovams padėkojo dr. J. Račkauskas. Ta žymens lenta Jaunimo centrą dabar įtraukė istorinių vietų sąrašą. Sukaktuvinę vakariene surengė specialios komitetas, vadovaujamas pirm. Sofijos Džiugienės, susilaukęs beveik 350 dalyvių. Kai kurios organizacijos buvo rezervavusios išitus status. Vakarienes dalyviams buvo skirta įdomi programa, susieta su plačia ir šakota Jaunimo centro veikla. Ją atskleidė Stasio Žilevičiaus paruoštos skaidrės, komentuojamos N. Jankutės-Užubalienės. Ekranu buvo rodomos chorų, tautinių šokių repetacijos, įvairūs renginiai. Juose ne vienas vakaro dalyvis išvydo save jaunesniame amžiuje. Šiltai plojami buvo sutiktos ekrane parodytos dvi Jaunimo centro vadovės: buvusioji — I. Kriaučeliūnienė ir dabartinė — S. Endriūnienė. Pastaroji tarė padėkoms žodį eilei lietuvių, gausiomis aukomis remusių Jaunimo centrą. Vakarienes proga vėl buvo susilaukta stambių aukų. Vakaras baigtas finansinių laimikų loterija: \$500 laimėjo A. Smolinskas, \$200 — J. Markvaldas, po \$100 — S. Gedrimas ir O. Jeliūnaitė.

Smuiklininkai Izidorij Vasyliūn Bostono lietuvių penktųjų mirties metinių proga prisiminė 1987 m. gruodžio 14 d. Mišiomis Šv. Petro lietuvių parapijos šventovėje. Mišių metu vargonais grojo iš V. Vokietijos atvykęs velionies sūnus Vytenis, anksčiau dažnai koncertavęs su tėvu. Velionies atminimui skirtą meninę programą parapijos salėje buvo paruošęs kompoz. Jeronimas Kačinskas. Velionio dienos „Laisvės varpo“ radijo laidoje prisiminė ir jos vedėjas Petras Viščinis, plačiau nušviestas koncertinėje jo veikloje, susietą su praktišku darbu jauniems menininkams ugdyti.

Lietuvos krikšto 600 metų sukaktį Floridoje 1987 m. gruodžio 12-13 d. paminėjo negausi Daytona Beach lietuvių kolonija. Iškilnė buvo pradėta vietiniame restorane surengtu vysk. P. Baltakio, OFM, sutikimu ir pagerbimu. Svečias kalbėjo apie sukaiktis iškilmės Romoje, savo apsilankymą pas Suvalkų trikampio lietuvių. Literatūrinė dalis buvo skirtas įžvalgus poeto Kazio Bradūno žodis apie krikščioniškąją lietuvių poeziją, plačiau palietęs K. Donelaitį, A. Baranauką, Maironį, B. Srugą, Putiną, Bernardą Brazdžionį, Antano Jasmanto slapvaidžių rašiusį dr. A. Maceiną ir Salomėją Nerį. K. Bradūnas citavo jos 1943 m. Maskvoje religiniais motyvais sukurta eilėraštį apie tėvynę tarp žydinčių kaštų paliktą bažnytelę. Lietuvių kompozitorių dainomis įsijungė muz. Antano Skritulio vadovaujamas choras „Sietynas“. Oficialioji krikšto sukaiktis dalis paminėta Taikos Kunigaikščio šventovėje, kur Mišias lietuviams reguliariai atnašauja juos aptarnaujantis kun. dr. Kazimieras Ruibys. Lietuvos krikšto sukaiktis skirtas iškilmingas Mišias vysk. P. Baltakis, OFM, celebravo su šios parapijos klebonu kun. L. Redmondu bei kitais kunigais. Pamokslą apie Lietuvos krikšto 600 metų sukaktį bei jos dabartinę kanciją sovietinėje okupacijoje vysk. P. Baltakis, OFM, sakė lietuvių ir anglų kalbomis. Lietuviškas giesmes giedojo muz. A. Skridulio vadovaujamas „Sietyno“ choras ir sol. Juzė Kristolaitytė-Daugėlienė. Iškilmės šventovėje baigtos Tautos himnu.

Žemaičių klubas Čikagoje šiemet ruošiasi švęsti aukšnę veiklos sukaktį. Ji betgi nebus linksma: prieškalėdiniam narių posėdyje paaikšėjo, kad po šios sukaiktis klubą teks uždaryti dėl nepakankamo narių skai-

čiaus. Klubas turi tik 29 narius, o minėtame susirinkime dalyvavo vos 13. Kai kurių amžius jau yra perkopęs 80 metų ir pasiekė net 96 metus. Klubui 25 metus pirmininkauja J. Skeivys. Pasveikinęs susirinkimo dalyvius, jis priminė, kad Žemaičių klubo veikla prieš penkis dešimt metų buvo pradėta beveik su 400 narių. Metinius pranešimus padarė valdybos vicepirm. F. Puodžiukas ir išd. A. Kizlaitis. Valdybon pirinkti tie patys jos nariai: pirm. J. Skeivys, vicepirm. F. Puodžiukas, išd. A. Kizlaitis, protokol. J. R. Didžgalvienė, finans. J. Strungienė.

Australija

Dainos sambūrio vadovai Melbourne prieš penkerius metus įsteigė choro dainų gaidų archyvą, kad jo suletkėmis atsargomis galėtų naudotis visi lietuvių dainos vienetai Australijoje. Pirmosios gaidos archyvu buvo gautos iš Dainos sambūriui vadovavusio A. Čelno ir parapijos choro dirigento P. Morkūno. Vėliau J. Petrašiūno vadovaujama archyva dainų gaidomis rėmė dabartinės Dainos sambūrio vadovės D. Levickienės ir B. Prašmutaitės, atsikri dainos mėlėtojai — V. Ališauskas, L. Baltrušas, J. Bruožis, E. Karazijienė, A. Kontvainis, J. Kvietaitis, Irena O'Dwyer, M. Sodaitienė, F. Sodaitis, E. Šemetienė. Gaidų taigpi atsuntė aktorius Vitalis Žukauskas iš Niujorko, PLB švietimo skyrius iš Čikagos. Jiems visiems dėkoja archyvo vedėjas J. Petrašiūnas. Gaidų archyvo adresas: 13 Jacqueline Rd., Mt. Waverley 3149. Australijos lietuviai, norintys pasinaudoti archyvo paslaugomis, patys turi padengti gaidų kopijų pagaminimo ir pasiuntimo išlaidas.

Britanija

Apie poetą Vladą Šlaitą, gyvenantį Londone, „TŽ“ 1987 m. gruodžio 1 d. laidoje buvo rašyta, kad jis ištiko dalinis paralyžius ir kad jis gydomas St. Charles ligoninėje. Nuo paralyžiaus labiau nukentėjo veidas, susilaukta kitų pažeidimų, bet kalba nebuvo paliesta. Ligonio sveikata pagerino fizinę mankštą. Po dviejų savaičių jis pradėjo vaikščioti, pasiramstydamas lazda. Daugiau informaciją dabar apie V. Šlaitą pateikia S. Kasparas. Esą ji, ilgesnį laiką praleidusi ligoninėse ir kiek pasveikusi, Londono Kensingtono priemiesčio savivaldybės socialinės gerovės skyrius perkėlė į senelių namus, kuriuose jis bus gerai aptarnautas. Ten V. Šlaitas esąs patenkintas jį supančia aplinka. Jis dabar nori atstatyti ligos nutrauktus ryšius su bičiuliais, atnaujinti susirašinėjimą. Naujasis poeto Vlado Šlaito adresas: Alexander House, 23 Courtfield Gardens, London SW 5, Britain. Su juo taipgi galima susisiekti tel. 01-370-3988.

Vokietija

Naujametinius pranešimus rėmėjas ir spaudai išsiuntinę lietuvių šalpos draugija „Labdara“, kurią įsteigė Jonas Glemža, 1987 m. vasario 1 d. sulaukęs šimto metų amžiaus. Dabar „Labdaros“ pirmininkė yra jo žmona Z. Glemžienė, sekretorė — B. Lipšienė. Jos džiaugiasi, kad šiais mokslo metais Vasario 16 gimnazijos berniukai susilaukė gyvenimo sąlygas pagerinusio bendrabučio. Liūdnėsne yra materialinė būklė moksleivų iš P. Amerikos. Jiems kelionė apmoka, stipendijas parūpija JAV ir Kanados lietuviai. Tačiau šiaip tie moksleiviai gimnazijoje yra be kišenpinigių. „Labdara“ juos keletą kartų per metus sušelpia keliomis dešimtimis markių, kad jie galėtų nusipirkti sąsiuvinį bei kitų moksliui reikalingų priemonių. Gimnazijoje taipgi atsiranda keletas mokinių, kurių tėvai (dažniais atvejais našlės ar našliai) neteisinga atsilginti už pragyvenimą bendrabutyje. Be „Labdaros“ paramos tokie mokiniai negalėtų mokytis. „Labdara“ taipgi remia Suvalkų trikampio lietuvių moksleiviją — studentus ir vidurinių mokyklų moksleivius, ypač tuos, kurie lanko lietuvišką Punsko gimnaziją. Lenkijos lietuviams „Labdara“ siunčia spaudą ir knygas. „Labdaros“ valdyba tikisi, kad Lenkijoje pradėtų reformų dėka jai bus leista užmegzti valdžios legalizuotus ryšius su Lenkijos lietuviams. Valdyba jau yra pradėjusi pastangas šia kryptimi. „Labdaros“ adresas: J. Glemža, Coventrain 33, 7260 Calw-Hirsau, W. Germany.

AUDRA
Travel
CORPORATION

KELIONĖS Į LIETUVĄ 1988 metais Kviečiame! Kviečiame! Kviečiame!

- Išvykimo datos iš Toronto ir kitų Š. Amerikos miestų
1. Kovo 4-11
 2. Balandžio 21 - gegužės 5
 3. Gegužės 6-20
 4. Gegužės 19 - 30
 5. Gegužės 25 - birželio 8
 6. Birželio 9 - 24
 7. Birželio 30 - liepos 17
 8. Liepos 6 - 20
 9. Liepos 20 - rugpjūčio 2
 10. Rugpjūčio 3 - 18
 11. Rugpjūčio 11 - 27
 12. Rugpjūčio 2 - 16
 13. Spalio 7 - 21
 14. Gruodžio 27 - sausio 10 1989 m.

KAINOS: pradedant nuo \$1495 kan. LĖKTUVŲ LINIJOS: Air France, Aeroflot, British Airways, Finnair, Lufthansa
Smulkesnių žinių teiraukitės mūsų kelionių įstaigoje
Tel. (416) 769-2500

Be to, MŪSŲ KELIONIŲ ĮSTAIGA priima užsakymus su nuolaida lietuviams: * (sveikatos klubus ir sanatorijas * (pramoginius laivus * atstogoms Karibų salose bei kitose šilto klimato srityse * pažintinėms bei specialioms kelionėms * išrašo bilietus į bet kurį pasaulio kraštą

SUTVARKO dokumentus išvykstantiems NUPERKA dovanas giminėms Lietuvoje.

Darbo valandos: pirmadienį, antradienį, trečiadienį 10 v.r. - 7 v.v. ketvirtadienį ir penktadienį 10 v.r. - 9 v.v. šeštadienį 11 v.r. - 5 v.p.p.

Adresas: 2100 Bloor St. W., Toronto, Ont., Canada, M6S 1M7
Tel. (416) 769-2500 Telex 06-986766 TOR
Kelionių įstaigos registracijos numeris — 2559030

Lietuvių jaunimo kongresas Australijoje

Pagrindinės mintys, svarstytos studijų dienos

MARYTĖ BALAIŠYTĖ

Šeštasis pasaulio lietuvių jaunimo kongresas įvyko Australijoje 1987 m. gruodžio 18 – 1988 m. sausio 10 d.d. Sydnejaus, Kanberos, Adelaidės, Melburno miestuose. Tai buvo suvažiavimas, į kurį atvyko net 350 jaunų atstovų bei dalyvių iš viso pasaulio kampų.

Kodėl kongresas?

Kongresas yra reikalingas, nes tai vienintelis toks parengimas, kuris jungia visą pasaulio lietuvišką jaunimą, įgalina jį iškelti savo problemas ir kartu įsikišti sprendimų.

Pirmose studijų dienų pasikaitose buvęs PLJS pirm. Gintaras Grušas iškėlė dvi problemas, kurios ypatingai sleigia mūsų veiklą. Visų pirma, jei norime apimti visą lietuvišką jaunimą, turime suaktyvinti mases, jas surasti ir sudaryti sąrašą. Antra problema – lešų trūkumas. Ši problema yra ypatingai aktuali Pietų Amerikoje. Be to, nūdienis jaunimas yra užaugęs tokiose sąlygose, kur viskas yra duota. Vyrauja bendra apatija, kuri silpnina mūsų veiklą.

Kodėl Australijoje?

Ar ne ironiška, jaunimas skundžiasi, kad trūksta lešų, kodėl tad buvo rengiamas šis kongresas tolimoje Australijoje?

Visų pirma lietuviai yra išsiskleidę po visą pasaulį. Nors daugumas išeivijos lietuvių gyvena Šiaurės Amerikoje, turime brolius ir seseris tolimesniuose kraštuose. Jiems išsilaikymo problema dažnai yra sunkesnė, nes jų mažiau yra ir dėlto sunkiau atsispirti gyvenamai aplinkai. Be to, gyvendami toli nuo visų kitų lietuvių, jie yra labiau izoliuoti ir gali remtis vien tik savo jėgomis. Yra svarbu palaikyti glaudžius ryšius su jais, kad galėtume vienas kitą stiprinti.

Be to, jei norime, kad tarp svetimtaučių lietuviškas jaunimas geriau atstovautų lietuvių išeivijai, tas jaunimas turi patirti ir pamatyti, kaip kitos tolimos lietuviškos kolonijos veikia. Juo daugiau lietuvių jaunimas keliaus ir pamatys, kaip kiti gyvena juo labiau galės suprasti savo padėtį ir pareigą dirbti Lietuvai.

Kadangi kongresas suburia daug įvairių kraštų lietuvišką jaunimo, yra svarbu, kad susipažintų ir vieni kitus skatinant veikti.

Daug kas iš jaunimo turėjo dirbti ilgas valandas ir sutaupti lešų ilgai kelionei. Tai yra gerai. Juo daugiau žmogus dirba ir siekia kokio tikslo, juo labiau svarbus pasidaro jam tas tikslas. Ten, „kur yra pavaršutiniškumas, ten yra ir lengvas subyrėjimas“.

Kraštų pranešimai

Kongreso atstovams buvo suruoštos studijų dienos Namaroo konferencijos centre Sydnejuje. Tai buvo tikrai intensyvios dienos, kuriose atstovai atidžiai klausė paskaitas, kėlė savo mintis bei diskutavo.

Tų dienų pradžioje išgirdom kraštų atstovų pranešimus. Iš pasisakymų aiškėjo, kad lietuvių gyvenime kartojasi tos pačios problemos. V. Vokietijos, Argentinos, D. Britanijos, Kolumbijos, Prancūzijos, Švedijos atstovai skundėsi, kad trūksta jaunimo jų veikloje. Lietuviai yra išsiskleidę savo kraštuose. Tai labai sunkina bendradarbiavimą bei susirinkimų galimybes.

Kanadoje paaiškėjo komunikacijos problema. Nors Kanados lietuvių jaunimo sąjungos valdyba buvo Montrealyje, atsirado lyg ir kita valdyba Toronte.

Brazilijos problema – dėl asmeniškų reikalų turėjo pasitraukti buvęs pirmininkas ir nebebuvo veiklos.

Iš Italijos buvo atsiųstas laiškas iš Sauliaus Kubiliaus, kuris aiškino, kad dabartiniam Italijos lietuvių jaunimui trūksta veiklos tradicijų. Be to, jiems Italija yra antrieji namai – neturi teisės ruošti demonstracijų (jas gali ruošti tik tie, kurie ten ir gimę).

JAV pagrindinė problema buvo ta, kad šimtai kitų organizacijų traukė veiklą nuo PLJS. Be to, didžiausia veikla vyksta Čikagoje, o ryšiai

tarp šio didelio miesto ir mažesnių buvo prasti. JAV ir D. Britanijos atstovai skundėsi taip pat, kad yra komunikacijos spraga tarp jaunimo ir senimo.

Vienintelis kraštas, kuris buvo optimistiškai nusiteikęs, buvo Australija, kurios atstovai pasisakė, kad kongreso rengimas išjudino Australijos lietuvius.

Dėl ko esu lietuvis-lietuvaitė?

Diskutavome tautinio apsišprendimo motyvus. Kodėl esu lietuvis-lietuvaitė? Šia tema kalbėjo Viktoras Nakas savo paskaitoje „Tautinė atsakomybė – būtina tautos išlikimo sąlyga“. Čia paaiškėjo, kad tautinės atsakomybės klausimas yra asmeninis apsisprendimas ir yra neišvengiamas. Pasak Nako, žmogus gali tą atsakomybę jausmą ir meilę savo tautai išugdyti įvairiais būdais. Vieni pasiaukoja tautai vien žinodami, kad yra iš jos kilę, kiti jaučiasi kalti, jei nedirba jos labui, tretiems reikia lietuviškos aplinkos, istorijos pažinimo, o ketvurtiems atsakomybės jausmą pažadina Lietuvos aplankymas.

Pasibaigus paskaitai, kalbėjo įvairių kraštų atstovai. Vienam Lietuvai atrodė svarbi, nes yra tokia maža ir jautė, kad jos pavergimas buvo skaudus, ne teisėtas. Kitam susipažinimas su lietuviškomis veiklomis altruistais paveikė teigiamai. Trečiam Lietuvai nedaug tedavusi ir pažadinus tiktai aistra lietuviškiems grybams...

Kalbos svarba

Sekanti tema, kurią ilgai nagrinėjome, buvo lietuvių kalbos svarba. Šiuo klausimu kalbėjo poetė Eglė Juodvalkė (iš Vakarų Vokietijos). Po jos paskaitos buvo diskusijos.

Išryškėjo, kad kalba yra bendras ryšys, bendra „motina“ ir komunikacijos pagrindas. Nors įmanoma veikti ir be lietuvių kalbos, pvz. šokti tautinius šokius, demonstruoti, priklausyti „Amnesty International“, kalbėti svetimtaučiams apie Lietuvos padėtį, tačiau lietuvių kalbos mokėjimas lietuviui yra dažnai būtinas. Be kalbos neįmanoma betarpiškai santykiuoti su tauta. Be to, lietuvių kalba riša visą lietuvišką išeiviją – kaip kitaip susikalbėtum su lietuvišiais iš kitų kraštų? Kas mums išverstų tautinių šokių knygeles, kad galėtume jomis naudotis? O jei kas norėtų įsigilinti į kurią nors sritį, giliau pažinti lietuvių tautos kultūrą, be kalbos to negalėtų padaryti.

Kaip Eglė pastebėjo, be lietuvių kalbos, mūsų veiklai greisia pavojus, – gali baigtis su „dešrom ir kopūstais“.

Švietimas

Švietimas yra vienas svarbiausių elementų lietuvių išeivijoje. Studijų dienos buvome supažindinti giliau su egzistuojančiom mokymosi. Girdėjome apie vaikų darželius, šeimų stovyklas, savaitgalio mokyklas, pedagoginį institutą Čikagoje, lituanistikos katedrą, lituanistinius seminarus.

Ypatingas dėmesys buvo atkreiptas į lietuvių išeivijos gimnaziją Vakarų Vokietijoje. Ši gimnazija buvusių bei dabartinių mokinių buvo labai išgirta. Kalbėtojai ragino visiems ten nuvykti nors vieneriems metams studijuoti, pagilinti lietuvių kalbos bei lituanistikos žinias. Rimas Čuplinskas, dabartinis Vasario 16 gimnazijos mokinys iš Kanados, kuris ruošia vokišką abiturą, ragino atvykti ilgesniams laikui ir gal ten baigti gimnaziją.

Po pasisakymų buvo suskaičiuota, kad atstovų tarpe iš 116

buvo net 24 buvę Vasario 16 gimnazijos mokiniai.

Rezistencija Lietuvoje

Po Kalėdų pradėjome antrąsias studijų dienas „John XXIII“ kolegijoje, Australijos sostinėje Kanberoje.

Pradėjome prof. Tomo Venclovos paskaita „Ryškesni tautinio, socialinio ir religinio protesto pasireiškimai Lietuvoje per pastaruosius du dešimtmečius“. Čia jis iškėlė tris rezistencijos pasireiškimus. Pirmasis – „Kronika“, kuri net penkiolika metų išsilaikė kaip pogrindžio laikraštis. Antras pasireiškimasis – 1976 m. Petkaus, Skuodžio, kun. Laurinavičiaus ir kun. Tamkevičiaus sudaryta Helsikio grupė, kuri išsilaikė penkerius metus. Trečias pasireiškimasis – 1987 m. demonstracijos baltiečių sostinėse.

Informacija apie Lietuvą

Simpoziume buvo gvilde-namas klausimas, kaip padėti tautiečiams Lietuvoje. Iš pasisakymų paaiškėjo, kad turime padėti lietuviams Lietuvoje tokiais būdais, kuriais jie negali veikti, pvz. svetimtaučių informavimu. Yra svarbu, kad mes kitus supažindintume su Lietuvos būkle – jos pavergimu, žmogaus teisių pažeidimu. Kadangi mūsų tiek mažai, turime surasti draugų, ypač politikų, žurnalistų, profesorių, filmų režisierių, kad jie irgi pradėtų kitus apie Lietuvą informuoti. Galime pasireikšti ir demonstracijose, kurios, deja, turi tik trumpalaikį efektą.

Kalbėdami su žurnalistais bei svetimtaučiais, turime gerai žinoti apie ką kalbame ir perteikti tiksliai žinias, kad ateity galėtų pasitikėti mumis kaip žinių šaltiniais. Tegul faktai kalba! Turime venėti pamokslavimo ir gerai išmokti gyvenamojo krašto kalbą.

Turime kovoti prieš sovietų dezinformaciją, t.y. gandus, melą bei faktų iškreipimą. Kreipdami į publiką, jai primintu būdu, pvz. galime kalbėti apie Lietuvos padėtį kaip sovietų koloniją.

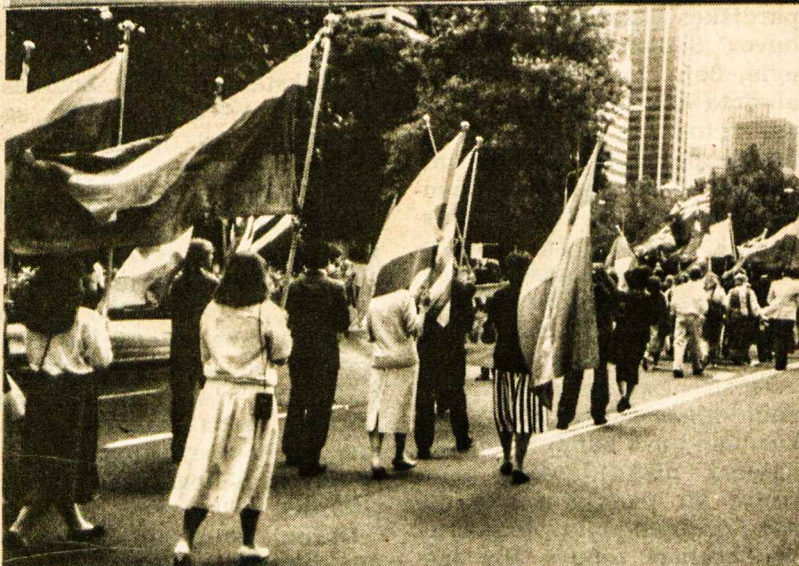
Ryšiai su Lietuva

Lietuvai galime padėti ne vien materialiu būdu, ypač knygnešyste. Turime vežti ir siųsti religines, politines, literatūrines, profesines knygas, kad Lietuva galėtų pakilti savo srityse bei sužinoti kas vyksta pasaulyje. Turėtume juos ten remti materialiniais ištekliais, kad pakiltų jų gyvenimo lygis ir tolintų nuo rusų. Tai galime daryti privačiu būdu. Ten reikia pvz. gerų „video“ aparatų, ypač tiems, kurie įrašinėja senas lietuviškas dainas bei papročius. Išeivijoje turime išlaikyti bekompromisinę lietuvišką kultūrą, palaikyti glaudesnius kultūrinius ryšius su lietuviams Lietuvoje privačiu būdu.

Skirtingos nuomonės

Pastebėjau, kad net ir dėl pagrindinių klausimų, pvz. lietuvių kalbos, ryšių su Lietuva, kuriems turėtų būti savaime aiškūs, atstovai buvo labai skirtingų nuomonių. Atstovai kalbėjo iš skirtingų perspektyvų bei pergyvenimų, kadangi kiekvienas mūsų užaugome skirtingose sąlygose. Vieni užaugo vietovėse, kur yra daug lietuvių, kiti kur jų visai nėra, vieni moka lietuviškai, kiti ne, vieni lankė Lietuvą, kiti ne.

Vis dėlto daug kas mus rišo. Mūsų tėvai, seneliai bei protėviai buvo lietuviai. Mums visiems rūpi Lietuva, jo gyven-tojai, jų teisės, kultūros išlaikymas bei prievartinis Lietuvos inkorporavimas į Sovietų Sąjungą.

Viršuje: Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso dalyviai eitynėse prie Sov. Sąjungos pasiuntinybės Kanberoje neša iš vietų nupintą vainiką kaip protesto ženklą prieš sovietinę Lietuvos okupaciją; apačioje – kongreso dalyviai po pamaldų žygiuoja į kongreso atidarymą. Nuotr. M. Balaišytės

A+ BRONIUI BIJŪNUI

mirus,

jo šeimą, gimines ir artimuosius giliai užjaučiame –

Prisikėlimo parapijos choro
dirigentas ir choristai

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDA!

Iki šiol šis fondas išleido per 350,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapitalas yra neličiamas, tiktai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

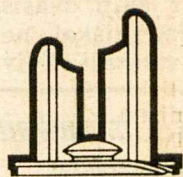
Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Šio fondo šūkis: **“Kapitalas Lietuvai, palūkanos – lietuvybei išeivijoje!”**

Toronto miestas

Dėmesio, vyresnio amžiaus namų savininkai Toronto mieste!

Jūs galbūt turite teisę į mokestinę \$100 nuolaidą

Jeigu jūs, jūsų žmona bei vyras arba abudu atitinkate sekančius reikalavimus:

- esate sulaukę 65 metų amžiaus ar daugiau prieš 1988 metų kovo 31 dieną,
- gaunate 1988 metų kovo 31 dieną mėnesinį federacinės vyriausybės garantuotą pajamų papildą,
- turėjote rezidencinę nuosavybę mieste bent penkerius metus nenutrūkstamai prieš 1988 metų kovo 31 dieną,
- gyvenate nuosavybėje, kurios savivaldybiniai mokesčiai yra sumokėti, –

tai turite teisę gauti iš Toronto miesto 1988 metų mokestinę nuolaidą (Tax Credit) vyresnio amžiaus namų savininkams.

Jeigu turite tą teisę, bet negavote prašymo blanko, arba norėtumėte gauti daugiau žinių, — skambinkite miesto raštvedžio įstaigai 392-7036. Net ir tuo atveju, jeigu esate gavę mokestinę nuolaidą 1987 metais, turite prašyti nuolaidos ir 1988 metams.

Roy V. Henderson,
miesto raštvedys

TDD/TTY users:
392-7354

Venezuelos lietuviai

Metų pabaiga ir dvigubas visuomenės darbuotojo pagerbimas

JULIUS VAISIŪNAS

1987 m. gruodžio 27 d. inž. Bronius ir Nina Deveikiai, padedant dukrai Ritai ir žentui Ruben, savo gražioje rezidencijoje suruošė tradicinį pobūvį, kuris šį kartą šeimininkų buvo skirtas pagerbti darbdaviajam VLB garbės pirmininkui dr. Vytautui A. Dambravai.

Ta proga žodį tarė VLB krašto valdybos pirm. Henrikas Gavorskas. Jis iškėlė dr. V. Dambravos atliktus darbus svetimoje spaudoje, televizijoje, jo nuopelnus bendruomenei ir K. Bendrijai. Esą jo atlikti darbai yra milijoninės vertės. Jis yra mūsų veiklos centras ir jo dėka Venezueloje lietuvių dar laikosi. Jo pasisekimo paslaptis yra kietas darbas.

Vytauto gyvenimas buvo sunkus. Jaunystėje prarado mylimą šeimą, kurią Stalinas 1941 m. ištremė vergų darbui. Kai daugelis mūsų bandėme prisitaikyti, išsilaikyti ir plūduruoti, dr. Dambrava plaukė prieš srovę, siekdamas užsibrėžto tikslo – kelti lietuvių tautai padarytą skriaudą, įieškoti sąjungininkų Lietuvos bylai. Dirbdamas JAV užsienio reikalų tarnyboje, niekada nepamiršo Lietuvos bylos ir lietuvių, palaikydamas su jais nuolatinių ryšių.

Pobūvio metu buvo malonu pasiklausti lietuviškos muzikos ir dainų. Dalyvavo 20 svečių. Ta proga dr. Dambrava visiems padovanojo dvi neseniai ispanų kalba išleistas knygas: „El Hombre de Dios“ (apie arkiv. Teofilijų Matulionį) ir „Širdies giesmė Petriukui“.

Eucharistinė valanda

Naujų metų išvakarėse, gruodžio 29 d., seselių saležiečių patalpose, Venezuelos lietuvių katalikų misijos taryba suruošė senųjų metų palydėjimą ir misijos tarybos globėjo dr. V. Dambravos pagerbimą. Dalyvavo apie 60 tautiečių ir iš provincijos atvykęs KLB krašto valdybos pirm. H. Gavorskas.

Seselių gražiai išpuoštoje koplyčioje dr. Dambrava vadovavo eucharistinei valandai už persekiojamus tautiečius. Tai buvo dar viena krikščionybės suakties nutatytos programos dalis.

Veiklusis tautietis

Antroje iškilmės dalyje, kuri vyko šalėje, misijos tarybos pirm. Vincas Baronas perskaitė metinę misijos darbu šventę. Dėkojo tautiečiams, kurie savo dalyvavimu ir aukomis prisidėjo prie lietuviškų pamaldų išlaikymo. Kreipdamasis į dr. Dambravą, jis misijos tarybos vardu pareiškė: „Priklausyti lietuvių bendruomenei yra kiekvieno pareiga. Mūsų veikla turi plaukti iš šios pareigos. Pažvelgę į praėjusių metų veiklą, turime prisipažinti, kad atlikome tik minimalinę dalį. Tai liečia bendruomenės daugumą. Bet yra kelios išimties, kurių svarbiausioji yra dr. V. Dambravos veikla, kurią J. Vaisiūnas spaudoje yra ne kartą teisingai aprašęs. Jo veikla yra tokia didelė ir svarbi, kad šia proga visa išvardinti yra neįmanoma. Visi tai žinome. Mes, lietuviai, nemėgstame adoruoti asmenų, bet jei svetimieji Vytautą priima pilnateisiu profesinės žurnalistų viešosios opinijos sąjungos centro valdyboje, pavesdama jam tarptautinių reikalų sritį, jei Vatikanas jį pagerbia šv. Grigaliaus Didžiojo ordino, – juo labiau mūsų bendruomenė Venezueloje turime pajusti

bent dėkingumą, nes jo veikla mūsų bendruomenę padarė viena iš labiausiai žinomų. Jo veikla yra lietuviams ir Lietuvai.

Visi Vytauto straipsniai vienu ar kitu motyvu iškelia Lietuvos problemas. O tai nepaprastai svarbu, nes visi žinome tarptautinių tylos samokslą, liečiantį Sovietų Sąjungos užimtus kraštus. Taip pat žinome, kad iš pačios Sovietų Sąjungos ir dar mažiau iš jos užimtų kraštų nepraeina jokia žinutė, nepaliesta cenzūros. Vytautas laikė savo pareiga visą šį sovietų melą atskleisti ir žmonėms parodyti, kas iš tikrųjų yra komunizmas. Vytauto dėka šiuos metus baigėme dviem didelio masto renginiais – lietuviškomis pamaldomis su kardinolu Lebrun per televizijos kanalą 5 ir 8 ir gražiomis, patį vyskupą sužavėjusiomis pamaldomis San Casimiro miestelyje šv. Kazimiero parapijos šventovėje, kur buvo perkeltos jo relikvijos. Jo begalės straipsnių, jo išleistos knygos, jo vardas yra mūsų garbė ir Lietuvai nauda. Užtat šia proga lietuvių katalikų misijos tarybos vardu noriu Vytautui pareikšti nuoširdžiausią padėką, prašydamas Aukščiausiąjį, kad jam duotų sveikatos, jėgų ir to paties entuziazmo dirbti Lietuvos laisvinimui“.

Dalyviai buvo pavaišinti tautiečių suvenetu maistu ir vynu.

Liūdno išvados

Misijos minėjime nesimatė nė vieno Caracas apyl. valdybos nario. Pobūviuose teko matyti ir retai bendruomenės sutinkamų tautiečių. Beveik visi vyresnio amžiaus, ekonomikai stiprūs, su pelningomis profesijomis, tačiau liūdno ir gaila, kad pobūviams pasibaigus jų greičiausiai nebusitiksime bendruomenės susirinkimuose nei lietuviškose pamaldose. Jie pamiršta garbės skolą bendruomenei ir tautai. Beveik visi, bėgdami iš Lietuvos, pasižadėję šaukti laisvam pasauliui apie komunistų vykdomus Lietuvoje žmonių žudymus ir trėmimus į Sibirą. Išeivijos metai betgi daugelį pakeitė, ir tai mūsų gėdai. Jų tarpe dar yra pajėgių veikti bendruomenės labui, tačiau daugelio nebedomina nei knyga, nei laikraščiai, nei lietuviška veikla. Pakritikavus, užsidega pykčio ugnis, kurios jokie loģiški įrodymai negali užgesinti.

Liūdna darosi, suvedus moralinį bendruomenės balansą. Blogiausia, kad panašūs asmenys negali pateikti jokių rimtų pasiteisinimų. O jie kenkia bendruomenei, nes jų pavyzdžiu seka kiti. Jie mano, kad darbas savo profesijoje ir numestas skatikas tautiečiams jau atlieka pareigą bendruomenei net su kaupu. Kitokios veiklos jie nežino ir, atrodo, nė nepripažįsta. Taip nublukusi yra jų tautinė sąžinė. Vienas net yra išsireikškęs: „Veikėjai ir rašytojai dirba dėl garbės“.

Kodėl neiškeliam viešumon per spaudą pavardžių tautiečių, turinčių Tėvynei garbės skolą? Jie yra smerktini, o ne mūsų glostytini. Laikas ir nutautimas verčia imtis kietesnių žygių jiems sudrausminti. Jie yra bendruomenės smukimo priežastis, o ne tikrieji veikėjai.

Suaktyvinkime lietuvių veiklą, kuri stipriai ir greitai asimiliuojasi. Steikim lietuvių kalbos kursus, stenkimės daugiau domėtis mūsų brolių, tėvų bei senelių gyvenimu. Tėbūnie tai mūsų visų šventas naujų metų pasiryžimas!

A+ MONIKAI ŽEKIENEI

mirus,

reiškiame nuoširdžią užuojautą dukroms, žentams ir vaikičiams

S. V. Balsevičiai,
Ottawa, Ont.

S. G. Mitalai,
Ottawa, Ont.

A+ VIKTORUI JANKAUSKUI

mirus Suvalkų trikampyje,

GIEDRUTĖ SLABOSEVIČIENĖ, SALOMĖJĄ ŠUKIENĖ, žentus ir vaikičius bei kitus gimines nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime –

Regina Matulevičienė
Danguolė Wojdilo

A+ VIKTORUI TADARAUSKUI

mirus Lietuvoje,

broliui prelatui dr. JUOZUI TADARAUSKUI ir giminiams Lietuvoje reiškiame nuoširdžiausią užuojautą –

Hamiltono lietuvių pensininkų klubas

Poetė EGLĖ JUODVALKĖ kalba apie lietuvių kalbos svarbą jaunimo kongreso dalyviams Australijoje. Nuotr. M. Balaišytės

Toronto "Gintaro" ansamblio šokėjai "Rezgintėlės". Kairėje – DAINA KALENDRAITĖ, dešinėje – ALVYDAS SAPLYS. Nt. O. Burzdžiaus

Pastabos apie seimo aprašymą

Atsiliepiant į aprašymą VLIKo seimo, įvykusio Montrealyje 1987 m. spalio 9-11 dienomis

L. GIRINIS

J. V. Danys rašinyje "Metinis VLIKo seimas" ("TŽ" 1987 m. 46 nr.) pažėrė kritiškų pastabų. Ten jis rašo:

"Dr. K. Bobelio pareiškimas, kad Kanados vyriausybė neleidžia Otavos konferencijos rūmuose lankyti delegacijų ir nebendradarbiavo su etninėmis grupėmis, yra visiškai neteisingas. Todėl, per 15 metų turėjus gana artimus ryšius su Kanados parlamentais, Helsinkio akto kanadiškomis komisijomis, jaučiu pareigą ne teisingus priekaištus atremti".

KLB tarybos nariai, kurie tais pat metais dalyvavo Montrealyje jos suvažiavime, girėjomis teisininkės J. Kuraitės-Lasienės (Otavioje buvo oficiali KLB delegacijos narė) pranešimą apie nesėkmingus etninių grupių bandymus Otavioje. Eš ten buvo jaučiamas varžymų atmosfera. Niekas iš etninių grupių negalėjo gauti oficialaus leidimo patekti į konferencijos patalpas. Etninių grupių demonstracijos buvo nepageidaujamos. Jokia demonstracija negalėjo priartėti prie konferencijos patalpų arčiau nei buvo valdžios pareigūnų nurodyta. Vaizdas kiek pasikeitė, kai pasirodė JAV delegacija ir atvyko VLIKo pirm. dr. K. Bobelis. Jam tarpininkaujant per JAV delegaciją pasisekė gauti keletą leidimų patekti į konferencijos patalpas, bet tik tai žurnalistų ar spaudos atstovų teisėmis. Kad J. V. Danis Otavioje pavyko taip gerai atlikti savąjį uždutį, iš pranešėjo J. Kuraitės-Lasienės negirdėjome. Nedaug kas tai matė ir oficialioje vyriausybės spaudoje. Apie nuveiktus darbus sužinojome tik iš savosios spaudos, kai buvo kritikuojama VLIKo veikla.

J. V. Danys, rašydamas apie VLIKo vicepirm. V. Jokūbačio pranešimą "VLIKas ir jo santykiai su kitomis organizacijomis" mini tik atvejus, kuriuos numato menkinti, bet didžiųjų, išieivijoje reikšmingų VLIKo atliktų darbų nemini. V. Jokūbačio savame pranešime paminėjo, kad Šv. Tėvas, įvertindamas VLIKo veiklą pirm. dr. K. Bobelį už Lietuvos laisvinimo darbus apdovanojo aukštu ordinu. J.V.D. teigia, kad panašius ordinus gauna Otavos vyskupijoje ir daugiausia, bet tik už religinio pobūdžio veiklą. VLIKo seime supratome, kad Šv. Tėvas, nepripažindamas Lietuvos pavergimo, VLIKo pirmininkui apdovanojo ne vien už religinę veiklą, bet ir už Lietuvos laisvinimo darbus.

J. V. Danys nemini pačių svarbiausių VLIKo seime suminėtu darbų: Kopenhagos tribuno. Taikos ir laisvės žygio Skandinavijoje, politinės veiklos Vienoje ir sekmingų demonstracijų. Tai skirtinga prie reikšmingų ir sekmingų VLIKo ir Pasaulio baltiečių santalkos laimėjimų. Kopenhagos tribuno sprendimai, paskelbti įvairiomis kalbomis ELTOS biuleteniuose, demokratinėse Europos valstybėse padėjo kelti Lietuvos laisvės bylą. Dr. K. Bobeliui palaikant kontaktus su įvairių valstybių diplomatais ir žinant demokratinių valstybių santvarkas, per VLIKą sudarantį idėjinį organizacijų atstovų pasisekė įsteigti VLIKo atstovybę prie Vakarų Europos parlamento Strasbūre. Prisijungus latviams ir estams, atstovybė vadinas Pasaulio baltiečių santalkos biuras. Jai vadovauja žurnalistas Algis Klimaitis.

VLIKo ir Baltiečių santalkos organizuotas Laisvės ir taikos jaunimo žygis baltiečių buvo ak-

tyviai remiamas. Deja, dalis Lietuvių Bendruomenės žygį boikotavo. Iš šių dienų perspektyvos matome, kad boikotą rėmusieji nepasitarnavo mūsų jaunimui, Baltiečių santalkai ir lietuvių laisvės kovai.

Vienos laisvės žygis, suorganizuotas VLIKo, nuskambėjo Vakarų Europos spaudoje bei televizijoje. Kai VLIKo pirmininkas ir jo valdybos nariai važinėjo po JAV ir Kanadą, ragindami tautiečius dalyvauti Vienos demonstracijose, didelė tautiečių dalis jungėsi ir dalyvavo. Tenka sveikinti, kad iš Kanados irgi dalyvavo du PLB atstovai – J. V. Danys ir adv. J. Kuraitė-Lasienė.

Viešumoje išskylančius priekaištus bei gincus – tai vis mūsų veiksmų nevieningumo apraiškos, nors yra ir prosvaisčių. Pvz. J. Kojelis, aptardamas PLB pirm. V. Kamanto laisvą VLIKo pirmininkui dr. K. Bobeliui apie VLIKo reformą, pareiškė: "V. Kamanto intarpas padarytas ne tik ne vietoje, bet iš viso pasiūlytas sprendimas nepriimtinas. VLIKas turi būti išlaikytas" ("Draugas" 1987.V.7).

Siekiantis menkinti VLIKo veiklą primintina, kad ji mūsų kartoje yra giliai įsišaknijusi nuo tų laikų, kai palikome tėviškes ir vyko į mažai pažįstamus kraštus. Tada, nors ir menkai uždirbdami, skirdavome centus per Tautos fondą VLIKo veiklai, nes žinojome, kad jie reikalingi paremti šauksmui į laisvąjį pasaulį, jog Lietuva yra sovietų pavergta ir laukia laisvės.

Per daugiau kaip 40 metų demokratinė VLIKo ir Tautos fondo veikla mūs suartino, kasmetinė Vasario 16 proga skiriama auka Tautos fondui mūs jungia kaip bendro likimo brolius, primindama, kad Lietuvos laisvės idėja yra nemari, miršta tik tai jos nešėjai – žmonės.

• Supažindinkite savo draugus su "TĖVIŠKOS ŽIBURIAIS" – atsiųskite dar jų neskaitančių adresu. Jie gaus keletą numerių nemokamai.

Paminklas žuvusiems ir jo projektas

EDITA NAZARAITE

Po mano straipsnio, kritikuojusio būsimo paminklo žuvusiems meninę išvaizdą, stojo tyla. Statybos organizatoriai nepanūdė atsakyti į kritiką, nepateikė jokių įtikinančių argumentų, nes gal jų ir nebuvo. Pasirodė trumpas laiškas su pastabom dėl heraldikos tikslumo. Vienintelis žmogus, pareiškęs bešališką nuomonę, buvo Č. Senkevičius. Jo straipsnyje, beje, buvo teisingai suabejota dėl paminklo pastatymo vietos. Juk iš tikrųjų – kapinėse paprastai statomi antkapiai mirusiems, o monumantai žuvusiems už Tėvynės laisvės tinka ir kitose, žmonių gausiai lankomose vietose, nes žuvusieji už aukštus idealus simboliškai laikomi amžinai gyvais.

Tiesa, pasirodė nerišlus, anonimiškas skaitytojo laiškas, kuriame buvo bandomi susieti dalykai, nieko bendro neturintys su paminklo meninėmis problemomis. Vienintelis "koziris" tebuvo šis: esamas projektas primena Kauo Karo muziejaus sodelyje buvusį paminklą nežinomam kariui. Perskaičius šį argumentą, norisi paklausti: ar jau lietuvių išieivija Kanadoje tokia išsimešusi, nusialinusi, nepajėgji sukurti ką nors gražaus, originalaus, atitinkančio laiko dvasią, o tik teturi jėgų atkartoti tai, kas buvo sukurta praeityje? Tokiems poststringautojams vertėtų žinoti, jog sukurtų meninių vertybių imitavimas meno istorijoje vadinamas paprasčiausiu epigonizmu. O epigonas kultūros leksikone prilygsta beveik keiksmažodžiui. Tikrai, kodėl niekam nekyla abejonų dėl šiuolaikiškos šventovės ir visuomeninio komplekso architektūros Mississaugoje? Kodėl niekam nekilo tokia "geniali" idėja pastatyti ką nors panašaus į Vilniaus katedrą, be to, su trim šventųjų skulptūrom ant frontono, kurias sunaikino okupantas. Iki tokio absurdo neprieita, nes galvota kūrybiškai.

Gyvenimas pilnas paradoksų. Štai mes patys savo skaudulių neoperuojame, patikiame juos chirurgui, nes medikas turi tam reikalingą išsilavinimą, patirtį ir t.t. Na, bet meno srityje, atrodo, jog vos visi jau su vystyklais yra gavę meno magistro laipsnius – toks visuotinis išmanymas!

Menas labiausiai suklestėjo Renesanso epochoje, Italijoje. Popiežius ir visa aukštoji dvasininkija į pagalbą kvietė gabiausius, geriausius menininkus, kad tinkamai įkūnytų religines tiesas. Tas tebedaroma ir šiais laikais. Dvasiškai buvo ir tebėra vieni šviesiausių, labiausiai išsilavinusių žmonių. Bet, būdami amžinių, nekintančių tiesų nešėjai, jie nematė ir nemato reikalo imituoti tai, kas buvo sukurta iki jų. Šiandien Vatikanas nebijo samdyti žinomiausius dabarties dailininkus.

Ne naujiena, kad emigrantai, kūrėjai verčiasi sunkiai, ir

retam pavyksta valgyti tegul ir sausą, be sviesto, duoną iš savo profesijos. Dauguma dirba nekvalifikuotus, mažai apmokamus darbus, kurie tik žudo didžiausią Dievo dovaną – kūrybinį talentą. Lietuvių išieivijoje Kanadoje nėra itin daug progų paremti savo kūrėjams, duoti jiems kūrybinio darbo. Bet kai ir tos retos progos neišnaudojamos, tai jau nedovana. Politika ir politika keičiasi kasdien, o menas lieka tūkstantmečiais. Žmonės, negerbiantys savo kūrėjų, savo kultūros, vargu ar nuosirdžiai gali gerbti ir tautos patirtus – žuvusius ar gyvus. Juk sunkiausiomis sąlygomis kuriantys menininkai taip pat yra savo tautos patriotai.

Labai gaila, kad į mano straipsnį neatsiliepė kiti dailininkai, nors privačiuose pokalbiuose visi pritarė mano kritikai. Vienas lauke – ne karys. Vienų abejingumas, o kitų bukas negali duoti gerų rezultatų.

Dažnai žydų tautybės žmonės lietuvių spaudoje susilaukia įvairiausių kritikos. Užuo juos kritikavus, ar nepraverstų pasimokyti iš jų to, ką turi jie labai gero? Tik pažiūrėkime, kaip žydai gerbia, vertina savo kūrėjus, kaip visokiškaisiais būdais stengiasi padėti ne tik įsikurti, bet ir toliau puoselėti savo talentus. Jie supranta, kad tautos kultūra – tai tautos veidrodys, bendras visų lobis ir pasididžiavimas.

Dabar suprantu, kodėl nemažai naujai atvykusių lietuvių neprisideda prie lietuviškos veiklos. Ir visai nebesistebi, jog daug jaunimo pasitraukia nuo lietuviškų reikalų, net nuo kalbos. Gaila, kad dalis lietuvių, gyvendami progresyviausiose šalyse, nesugebėjo pasisavinti geriausių brojų: demokratiškumo, įsiklausymo į kritiškas pastabas, lankstumo sprendimuose, pasitikėjimo ne tik praeitimi, bet ir dabartimi, o visų pirma – ateitimi. Paminklo žuvusiems už Lietuvos laisvės statybos vadovams demokratiškumo užteko tik pinigų rinkimui.

Žuvusieji didvyriai už Lietuvos laisvę dėl suprantamų aplinkybių nesulaukė tinkamo įvertinimo okup. Lietuvoje. Nesulaukė jo ir laisvojoje Kanadoje gyvenančioje išieivijoje. Ir tai yra liūdniausia. Ką gi, jei ateityje ir kiti iniciatoriai elgsis taip pat, kaip paminklo organizatoriai, tai Kanadoje greitai būsime žinomi ne tik kaip okupuoto krašto aukos, bet ir kaip dvasiškai išsimešusi, kūrybiškai nebevaisinga lietuviškoji išieivija.

Dr. Gina J. Ginčauskaitė optometristė

1551 Bloor Street West, Toronto, Ont. M6P 1A5 (prie Lietuvių namų)

Priima pacientus pagal susitarimą

Telefonas 532-7115 Susitarus priima pacientus ir vakarais

Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso, įvykusio Australijoje, paskaitininkai. Iš kairės: Viktoras Nakas, Gintė Damušytė, prof. Kaminskas (?), Eglė Juodvalkė, kun. Antanas Saulaitis. Nuotr. M. Balaišytės

Lietuvos šventojo miestelis Venezueloje

Lietuviški atlidai, vyskupo pamokslas, šv. Kazimiero relikvija, venezueliečių giedamos lietuviškos giesmės

VYTAUTAS A. DAMBRAVA

Šiltas 1987 m. spalio 29-os rytas. Šv. Jono Bosco parapijos šventoriuje salezietis vyskupas Miguel Delgado Avila gyvena šnekučiuojasi su kunigais. Čia jis atskubėjo atlaikęs ankstyvas Mišias, kad automobilium drauge vyktume į San Casimiro miestelį. Laukia ir lenkų egzilinės vyriausybės delegatas Venezueloje inž. Feliksas Zubras, gerai žinąs šimto kilometrų kelią ir pasisūlęs vairuoti.

Riedame lyg žaliu aksomu dengtom kalnų pašlaitėm per apelsinų ir bananų miškelius.

Klausiu vyskupą: ar jis žino, kad šį sekmadienį jo pasirašytas skelbimas apie gruodžio 6 dieną kardinolo paskirtą Maldos dieną už Lietuvą nebuvo įdėtas dienraštyje? Sekmadienio "La Religion" laida pasiekia tolimiausius Venezuelos užkampius. Pasakiau nusivyles, kai šeštadienio vėly vakarą man atnešė 50 sekmadienio laidos egzempliorių, kad galėčiau juos išdalinėti. Deja, maldos ir skelbimo tekstų nebuvo. Tiesa, išėjo šeštadienį su gražiai atspausdintu sukties malda, iliustruota Aušros Vartų Marijos, šv. Kazimiero ir Šv. Tėvo nuotraukomis, drauge su Venezuelos vyskupų konferencijos generalinio sekretoriaus (vysk. Delgado) pasirašyta direktiva, įpareigojanti gruodžio 6 d. kiekvieną Mišių metu tikinčiųjų maldose įjungti maldą už Lietuvą. Bendru susitarimu, tekstas turėjo būti išspausdintas keturis kartus. Nustebintas vyskupas sakė nežinąs priežasties.

Nemalonus įvykis

Pasisūliau vyskupui papasakoti nemalonias incidento detales. Vienas redaktorių pranešė, kad jo budintis kolega davė teksto laužytoms įsakymą šią maldą išmesti. Tarnautojams priešinantis ir priminus, jog tai yra Šv. Tėvo pageidavimas, kardinolo nutarimas ir vyskupo parašu patvirtintas skelbimas, tas apylenis redaktorius įtūžęs pasakė: "La Religion" dienrašty tvarko ne kardinolas ir ne vyskupas, o jis. Kardinolas ir vyskupas žino, kad tasai redaktorius, veikdamas per lenkų ir bulgarų ambasadų agentus, tarnauja Sovietų Sąjungai. Kur tik gali, pirmame ir trečiame puslapyje deda didžiules prosovietines antraštes. Ne kartą pirmame puslapyje pasirodė Gorbačiovo nuotrauka – net Didžiojo savaitę šalia Nukryžiuotojo. Tuo pačiu metu jis ieško antraščių ir žinių igelti Amerikai. Mini-mas asmuo nėra vyr. redaktorius, kuris šiuo metu po operacijos sveiksta namie. Kiti redakcijos štabo nariai rodo daug idealistinės dvasios, bet to kenkėjo įžulumas ir viešas žodinis Gorbačiovo bei Castro liaupsinimas, atrodo, išmušė kitus iš pusiausvyros. Šitokie dalykai vyksta katalikiškame Venezuelos dienraštyje! Tik ką pasibaigęs katalikiškų laikraščio vyr. redaktorių suvažiavimas ("La Religion" atstovo nebuvo) dar kartą griežtai pasmerkė dienraščio negeroves, reikalaujantis reformų.

Ne kartą kitas redaktorius, buvęs subdijakonas, sakėsi

paskutinį momentą dienraščio laidą išgelbėjęs nuo kompromituojančių antraščių. Ir apie arkiv. Marcinkų buvo ilga neigiamą žinią su jo fotografija, nors po poros dienų dienraščiai rašė, jog padarytasis Italijos juridinių organų sprendimas buvo anuliuotas.

Vyskupas Delgado padėtį gerai žino (vienu metu jis pats buvo "La Religion" redaktorius). Jau seniai jis kardinolui ir kitiems kartoja, jog tasai asmuo dienraščiui ir kaip žurnalistas yra visiškai nereikalingas. Pasipiktinęs pastebi, kad tasai kenkėjas neturėjo jokios teisės jo pasirašytą dokumentą išmesti.

Pasiruošimas pamokslui

Palikus nuosąjį tą nelemtą incidentą ir atsigavus linksmesniam naujenom, vyskupas pradeda "repetuoti" pamokslą. Garsiai skaito tekstus, tikrina jų turinį, aiškinasi faktus, klausia kaip varda turi būti tariai. Paduodu jam perskaityti vysk. Pauliaus Baltakio Venezuelos spaudoje paskelbtą išsamų informacinį straipsnį, pridėdu kun. K. Pugevičiaus įvadėlį ir kone kiekvieną "Kroniką" sąsiuvinį. Parodau statistinę informaciją apie tikinčiųjų padėtį nepriklausomybės laikotarpiu pabaigoje (1940 m.) ir jos statistinį palyginimą su 1978 m., po ilgų ir nuožmių bolševizmo siautėjimų metų. Vyskupas Delgado Lietuvos klausimu yra labai gerai informuotas. Ir šandien jis sakosi norįs būti pirmųjų tarpe aplankyti laisvą Lietuvą.

Pasitinka varpas

Didysis San Casimiro šventovės varpas pasitinka mus, įvažiuojančius į miestelį. Reikiška, Mišios prasidės už ketvirčio valandos. Šventoriuje ir gražiausio parkelyje būriuojasi sankazimieriečiai. Matosi ir lietuvių grupelės, kur ne kur praeina ir tautiniai drabužiais apsilvę vaikinai ar mergaitės.

Parapijos administratorius kolumbietis kun. Luis Emilio Chaverra sveikina atvykėlius ir nedelsdamas prašo vyskupą pašventinti Marijos ir Antano Rudžių Čikagoje padovanotą baltą stulą ir gražiai išsiuvinėtą arnotą. Prie altoriaus laukia specialiu autobusu iš sostinės atvežtas "sulietuvintasis" San Juan Bosco parapijos choras. Tikinčiųjų – pilna šventovė.

Pamaldos

Nuo didžiųjų durų sujudę procesija. Pasigirsta "Ecce sacerdos magnus". Lietuvių jaunuolių rankose iškeltos Venezuelos ir Lietuvos trispalvės skina kelią vyskupui, kunigams ir lydinčiam asistai.

Mišios iškilmingos, giedojamos. Vyskupas turi gražų balsą, muzikalus, o vargonais groja geriau už patį vargonininką. Klausydamas lietuviškai, lotyniškai ir ispaniškai giedamų choro giesmių, vyskupas regimai rodo pasitenkinimą.

Pamokslas žavi lietuvių, stebina venezueliečius. Vyskupas vaizdžiai pasakoja heroišką lietuvių tautos katalikišką kelią sunkiausiomis gyvenimo valandomis, metais ir net šimtmečiais. Skatina sankazimieriečius, ypač jaunimą, sekti šv. Kazimiero ir

katalikiškos lietuvių tautos pavyzdžiu.

Nors Maldos diena už Lietuvą dar už savaitės, tačiau vyskupas nori, kad ir šiose Mišiose būtų įjungta malda už Lietuvą.

Šv. Kazimiero relikvija

Pradėjus chorui giedoti "Apsaugok Aukščiausias", ateina iškilmingas momentas: prie altoriaus nešamos aukos. Viena dovana – labai nepaprasta: mažytė mergaitė neša šv. Kazimiero relikviją, įdėtą į gražų paaukuotą relikvijorių. Tai pati brangiausia lietuvių dovana San Casimiro šventovei. Kitas jaunuolis neša oficialų relikvijos autentiškumo dokumentą iš Vatikano. Kiti neša eucharistines dovanas – ostijas ir vyną.

Vyskupo pageidavimu, ant altoriaus sudėtos dvi naujai išleistos knygos: "El Hombre de Dios" ("Dievo Žmogus" – prel. dr. Prano Gaidos knygos "Nemarus mirtingasis" ispaniškai laida apie altorių garbės laukiantį Lietuvos arkivyskupą – kankinį Teofiliją Matulionį). Antroji knygelė "Cancion de Corazon para Petriukas" (Širdies giesmė Petriukui) – apie šventų gyvenimo jaunuolių, mūsų buvusio dvasios vado kun. Antano Perkumo broliuką salezietį Petriuką. Šiai knygelei įvadą parašė pats Mišių atnauotojas salezietis vyskupas, pažymėdamas, jog Petriukas yra nusipelnęs palaimintųjų vainiko.

Mišių pabaigoje – procesija su šv. Kazimiero relikvija aplink šventovę. Grįžus prie didžiojo altoriaus, sukalbama šv. Kazimiero litanią ir duodamas iškilmingas vyskupo palaiminimas. Po to šimtai tikinčiųjų veržiasi bučiuoti šv. Kazimiero relikviją. Tuo baigiamas šv. Kazimiero relikvijos perkėlimo aktas. Ligi šiol Šventojo relikvija buvo laikoma Caracas, La Vegoje, išorinėje šventovės sienoje.

Po pamaldų šimtai griebia dovana – knygelė "Širdies giesmė Petriukui", o kiti gauna dovanų stambesnę knygą "El Hombre de Dios" apie arkivyskupą Teofiliją Matulionį. Dalyviai dar prašomi pasiūlyti šventovėje. Choras sugiedoją keletą prieškalėdinių laikotarpiui pritaikytų tradicinių giesmių.

Vaišės

Lietuvos krikščionybės sukaikties šventė baigiama šeimyniškais vaišėmis. Dalyvių tarpe matyti nemažas būrys sankazimieriečių – savivaldybės ir katalikiškų organizacijų atstovų, geras skaičius lietuvių, atvykusių iš sostinės ir būrelis, suradęs kelią į San Casimiro iš Maracay. Jų tarpe – jau pasveikęs Venezuelos Lietuvių Bendruomenės pirmininkas Henrikas Gavorskas. Yra ir saują jaunimo. Sveikinu choro vedėją Velazco (triskart valio!), Mišių skaitovą Algimantą Dugną, Mariją Eleną, Luisą, Saulių ir Robertą Rosales, kuriems buvo nelengva stovėti vėliavų garbės sargyboje per dvi valandas užtrukusias pamaldas. Čia pat dalinamas Bendruomenės žiniaraščio "Tėvynė" 11-12 nr. su plačiu aprašymu apie lietuvių pasirodymą televi-

(Nukelta į 7-tą psl.)

The Marlatt

The J. B. MARLATT Funeral Home, Ltd.

615 Main Street East (East of Sanford)

laidotuvių namai ir koplyčia

Telefonas: 528-6303 HAMILTON, Ontario

Lietuvių tautodailės parodos Čikagoje organizatorė ir programos atlikėja. Iš kairės: ALDONA VESELKIENĖ, EMILIJA SAKADOLSKIENĖ ir ALDONA STEPUŽIENĖ Nuotr. A. Tamulio

Lietuviški audiniai Čikagoje

Tautodailės paroda, surengta lietuvių kultūros muziejuje

ADOLFAS MARKELIS

Nuo mėlyno linų žydėjimo iki spalvų tviskėjimo tautiniuose drabužiuose praeina daug laiko, mažiausia metai, dar ir ilgiau. Čikagos lietuviai ir amerikiečiai galėjo pajusti Balzeko muziejuje Lietuvių tautodailės instituto rengtoje parodoje tikrai darbo rezultatus ir nesibaigiantį spalvos bei rašto žydėjimą, bangavimą, ritmišką jų pasikartojimą drobėje, iššaukiantį vidinį rezonansą žiūrovo viduje, ypač vyresnio amžiaus, prisimenančio linų žydėjimą tėviškoje, kraštinėje skryniose sukrautus audeklus ir ištiestas saulėje drobes baltinimui. Vyresnio amžiaus žiūrovas jautė negrįžtančios praeities blyksnį ir nostalgiją, praeinančio laimėjimo, net ir savo gyvenimo saulėlydį. Tautodailės parodose visada jauti dvilypumą: iš medžio išdrožto Rūpintojėlio ar šventojo pavidalą bei jų primityvų grožį, iš lino išaustų audinių raštus bei spalvas ir — praradimą.

Paroda savo apimtimi, įvairumu, rodimu išdėstymu buvo viena didžiausių Čikagoje. Iš 200 su viršum rodimų daugiausia dėmesio skirta tautiniams drabužiams: sijonams, prijuostėms, kikiškams, juostoms. Daug buvo staltiesių, lovatiesių, kilimėlių ir mišrios apyvės audinių, audimo pavyzdžių iš Tamošaičių rinkinio, parvežtų iš Lietuvos ir siekiančių XVIII-XIX š. Senoviniai rodiniai buvo suaukoti įvairių mecenatų, kurių tarpe pažymėtina buvusi generalinė Lietuvos konsulė Juzė Daužvardienė. Kiti senesni ar naujesni rodiniai paimti iš Lietuvių tautodailės instituto ar paskolinti ir atskirų asmenų ar jų rinkinių. Be XIX ir XX š. moteriškų tautinių drabužių, atstovavusių žemaičiams, aukštaičiams ir mažlietuviams, vyravo šiuolaikiniai; — meistriškai išausta Anastazijos Tamošaitienės knaps moteriška apranga, Aldonos Veselkienės — aukštaitiška, Aldonos Vaitonienės — zanavykiška ir Violetos Smieliauskaitės-Fabinovich — vyriška apranga. Šiuolaikiniai audiniai ir juostos buvo paskolintos iš LTI-to narių Birutės Arčišauskienės, Ados Dragūnaitienės, Catherine Kaihastu-Guras, Daivos Karužaitės, Dainos Kojelytės, Rasos Veselkaitės-Krase, Lydijos Liepinaitienės, Irenos Markvaldienės, Danutės Pareigienės, Vidos Rimienės, Ilonos Rūbienės, Audronės Tamulienės, Aldonos Udenienės, Kristinos Vaičikonienės, Aldonos Veselkienės, Lakštonės Vėžienės ir Algimanto Žemaitaičio (neseniai tragiškai žuvęs Australijoje). Taip pat buvo išstatyti įvairių raštų audinių pavyzdžiai iš XX š., lino puošta,

verpstės, ratelis, staklės. Senoviškojo išpūdį papildė A. Tamošaičio kraitinė skrynja ir J. Daugvilos rankšluostinė, o audimo ir staklių paruošimą audimui galėjai matyti vaizdajuostėje, kurią parengė Antanas Račas ir Aldona Rauchienė.

Paroda veikė nuo 1987 m. spalio 25 iki lapkričio 14 d. Jos pavadinimas „Lietuviški audiniai laiko tėkmėje“ nuskaidė dviem šimtmečių istorinį pobūdį. Mažai turime pavyzdžių iš ankstyvesnio laikotarpio, užtat paskutinieji darbai, atlikti moderniomis priemonėmis, metodškai labiau išstudijuoti, pasinaudojant ankstyvesniais pavyzdžiais ir patirtimi, austi tinkamai pasirengusių audėjų, — spindėjo tiek spalvomis, tiek raštais, autentiškais ir atitinkančiais tautinių drabužių regioninius požymius. Jei aukštaitiškai ir vilnietiški tautiniai drabužiai šiltų spalvų įvairumu atskleidžia emocinį charakterį, tai zanavykiški, kapiški ir mažlietuviški raštai, ypač jų spalvos, yra daugiau ramios, išbalansuotos, tamsesnių derinių.

Parodą atidarė Vida Rimienė, pakvietusi Arvydą Žygą, Čikagos Pedagoginio instituto lektorių, įvadiniame žodžiui išsakiusiam trumpą margųjų raštų istoriją, audimo meno nykimą, keičiantis laikui ir civilizacijos raidai. Parodos liaudiška charakterį pilnai išryškino ir papildė solistės Aldonos Stepužienės daina, akompanuojant kanklėmis muzikai Emilijai Sakadolskienei. Stepužienė sodriu mezosopranu atliko keletą liaudies mitologinio pobūdžio dainų, perteikdama mistinę senosios Lietuvos nuotaiką.

Parodos katalogas anglų ir lietuvių kalbomis paruoštas skoningai su puikiu A. Tamošaitienės įvadu apie liaudies meną ir jo praktinį pritaikymą. Viršelis ir plakatai paruošti dail. V. O. Virkaro pagal „Sodžiaus meno“ pavyzdį.

Ši paroda dar kartą įrodė, kad lietuviškoji tautodailė, puselejiama gabijų menininkų, Tamošaičių parnešta iš Lietuvos, įsižiebusi ne tik Kanadoje, bet ir Amerikoje, kur ilgėsi laiką jai vadovavo Aldona Veselkienė. Čikagoje šis renginys buvo atgaiva ir jaunesniajai žiūrovų kartai, o ką jau bekalbėti apie vyresnio amžiaus, kuriems tautinis menas yra neatskiriama praeities dalis, nostalgija ir pilkos kasdienybės blykstelėjimas naujomis spalvomis bei raštais.

Atsiųsta paminėti

A. P. Bagdonas, LIKIMO ANT-SPAUDAS. Penktoji eilėraščių knyga. Išleido Kražiškių sambūris. Tiržas — 400. Čikaga, 1988 m., 114 psl. Kaina — \$5.

Vladas Kulbokas, LIETUVIŲ LITERATŪRINĖ KRITIKA TREMTYJE II. Išleista Veronikos ir Vlodo Kulbokų lėšomis. Vlodo džiaiz iš XX š., lino puošta,

Naujametinė vokiečių „Raute“

K. BARONAS

Lietuvos vokiečių 1987 m. 1 nr. kultūros ir žinių biuletenis „Die Raute“ (Rūta) jau pasiekė skaitytojus. Jos pirmą puslapį puošia Kėdainių evangelikų šventovė, pastatyta 1629 m. Iki 1941 m. jai priklausė per 600 tikinčiųjų. Šventovė restauruota ir yra paminklų apsaugos žinioje.

Gan ilgas straipsnis apie šiandieninį Vilnių. Atrodo, kad autorius ir prieš karą gyveno mūsų sostinėje (o gal autorė iš Vokiečių g-vės nr. 9?), nes rašoma, kad „nach 42 Jahren wieder nach Wilna — po 42 metų vėl į Vilnių“. Prie viešbučio turistų-tę, sutikę brolis, sesuo, pusbroliš, dukterėčia ir kt. giminės. Pažymi, kad Lietuva yra vienintelė katalikiška respublika Sov. Sąjungoje. Tai esą matyti iš gausių šventovių bokštų. Religinės giesmės girdimos „Morgenroete“ (Aušros Vartų) koplyčioje, o Šv. Petro ir Povilo „katedroje“ tikintieji meldžiasi lietuviškai ir lenkiškai. Tai daugiausia senyvos moterys. Ekskursijos vadovė tvirtino, kad Vilniuje yra 41 maldos namas, kurių 21 veikia; 11 katalikų, 8 rusų-ortodoksų, 1 baptistų ir 1 žydų.

Trumpu viešnagės metu autorius — nedaug sužinojo apie Katalikų Bendriją nors mini, kad oficialiai ji yra pripažįstama valstybės, nors nuo jos atskirta. Žavisi ekskursantas — Šv. Onos šventovė, primindamas Napoleono pasakytus žodžius.

Vilniaus senamiestis svečiui priminė statybos aikštę. Į Lietuvą yra atvykę iš Lenkijos 300 restauruotojų. Vilniaus burmistro padėjėjos Aldonos Čepelėnienės teigimu, Vilnius turi grįžti į senąjį savo grožį ir vilioti Vakarų, ypač V. Vokietijos turistus. Kiekvienais metais Vilnių aplanko 500-600 V. Vokietijos piliečių ir 3000 iš R. Vokietijos. Svarbų vaidmenį atlieka Vilniaus susigiminiavimas su V. Vokietijos. Duisburgo miestu.

Netrukus numatoma pastatyti du naujus viešbučius Kaune ir Klaipėdoje. Uostamiestis lankomas iš Vilniaus, todėl ten ir pastatytas didelis „Lietuvos“ viešbučio kompleksas.

„Kas tuos viešbučius statė?“ — klausė ekskursantai. Atsakė pats viešbučio direktorius Ričardas Vaigauskas: „Tai atliko mūsų žmonės, t. y. mes, lietuviai, tą visą darbą įvykdėme“. Suprantama, lietuviai išvengė rusiškų rankų.

Aplamai, lietuviai esą vengia slaviškumo. Tai turistai — pastebėjo iš sostinės vardo, nes lietuviai sostinė vadina „Vilnius“, o vokiškas „Wilna“ vardas nėra maloniai girdimas, kadangi jis primena lenkišką „Wilno“, surištą su krūviu istorijos. Čia autorius daro vėl didelę antrą klaidą (pirma buvo Šv. Petro ir Povilo šventovės pavadinimas katedra) rašydamas, kad nuo XVI š. Vilnius buvo lenkiškas. Straipsnį puošia šiandieninės katedros, jos varpinės bei tolimoje Gedimino kalno vaizdas.

Įdomi yra Rapolo Stehr pasakaita, turbūt sutrumpinta. Ją autorius pradeda pašto ženklų rinkiniu, įdėdamas, šalia Smetonos, Dariaus ir Girėno ženklų iš Lietuvos gautą Sov. Sąjungos pašto ženklą su Lenino atvaizdu bei „Sojuz Sovekich Socialističeskich Respublik“ užrašu, kūju ir pjautu. Keistai tie žodžiai skamba lietuviškose ausyse, lygiai kaip ir Lenino vardas.

Lietuvos prezidentas Antanas Smetona (vok. Sahne, Rahm — grietinė) primena vokiečiams tuos laikus, kai Lietuvoje — žemės ūkio krašte tekėjo medus ir grietinė. Ant-

ras pašto ženklas išleistas lakūnų Dariaus ir Girėno atminimui ir turi lotynišką įrašą „Lituanica vicit Atlanticum“. Lakūnai norėjo išgarsinti Lietuvos vardą ir po Lindbergo buvo antri, perskridę savo pastatytu lėktuvu Atlanto vandenyną. Dariaus ir Girėno mirtį autorius netiesiogiai priskiria vokiečiams. Gal tai buvo Dievo atsakymas, nes 1937 m. gegužės 6 d. žaibo tranktas žuvo Hindenburgio lėktuvas.

Paskaitininkas didžiuojasi savo tėviške. Kai Vokietija dar buvo susiskaldžiusi į mažas valstybeles — kunigaikštystes, Lietuvos imperija (Reich) siekė Baltijos ir Juodosios jūros krantus. Tai nuopelnas Vytauto Didžiojo. Jis nugalėjo prie Žalgirio kryžiuočius, o ne Jogaila. Pergalės garbę lenkai pasisavino sau kaip ir Lietuvos sostinė. Mes, vokiečiai, mylime Lietuvą ne dėl jos istorijos Europoje, bet dėl to, kad esame joje gimę, ten užaugę. Paskaitininkas priminė lietuvių kalbos tur-

tingumą ir jos grožį sako, kad Lietuvos vokiečiai nori likti tik vokiečiais, o ne „Volks-deutsche“. Jie didžiuojasi mokėdami dvi kalbas ir tuo būdu pažindami pasaulius.

Savo ilgą pasakaitą autorius baigia Lietuvos krikšto sukaktimi, kartu primindamas, kad ir protestantizmas Lietuvoje suvaidino taip pat labai svarbų vaidmenį. Protestantiškas Karaliaučiaus universitetas 1547 m. išspausdino pirmą lietuvišką knygą, duodamas Lietuvai rašytinę kalbą. Deja, katalikiškas Vilniaus un-tas nepajėgęs duoti Lietuvai tokios knygos.

Paskutinis puslapis skiriamas mirusių paminėjimui. Iškeliama ypač Vilkaviškų gimęs Karl Patt. Nepriklausomybės laikais K. Pattas dirbo Mažeikių banke, priklausė repatriacijos komisijai. Po karo Bad Kissingene atstatė nuo karo sunaikintą plytinę. Lietuvos vokiečių sąjungoje buvo revizijos komisijos nariu.

Lietuvos šventojo miestelis Venezueloje

(Atkelta iš 6-to psl.)

zijoje. 80 metų atšventusi buvusio Lietuvos užsienio reikalų ministerio sesuo Elena Gutauskienė ir dr. Povilas Dambra yra šio dvigubo numerio garbės leidėjai. E. Gutauskienė vokylyje paduoda venezueliečių publikoje retai matomą šimtinę dolerių (ne bolivarų!) spaudai paremti. Prišoka ir VLB pirm. H. Gavorskas su savo auka spaudai.

Ateina laikas grįžti. Vyskupas vakare dar turi dvišias Mišias. Jo sekmadieniai visuomet perkrauti, bet lietuviams šis VLB garbės narys neatsako padėti. Atsisveikiname su kun. Chaverra, su sankasimieriečiais, su savaisiais. Paliekame saulėje spindinčią baltą šventovę, leisdamiesi pakalnėn į platų vieškelį, vedantį į sostinę. Automobilėje vyskupas greitai užmiega, o mudy su „soferiu“ Zubru prisimename Lietuvą ir gili tautos pamaldumą.

Vilnius mūsų buvo — mūsų bus!

Inž. Zubras — lenkas, gimęs Metelių dvare, Lietuvoje, mokėsis Kauno gimnazijoje, kaimė ne kartą aktyviai dalyvavęs gegužinėse pamaldose. Kaip visada, taip ir šį kartą sakosi mylis Lietuvą ir trokštąs jai laisvės, bet palietus Vilniaus klausimą darosi lenkiškai atsargus. Jis nieko neturėtų prieš, jei Vilnius pasiliktų Lietuvos sostinė, tačiau, pagal jį, šis klausimas turės būti sprendžiamas mūsų valstybės išsilaisvinus. Man jo išvedžiojimai — ne prie širdies. Jis tai gerai žino. Primenu, kad pas mane viešėjęs egziliu lankų vyriausybės užsienio reikalų ministeris piktinosi Želigovskio elgesiu, o aš jį gėdinu, kad Vilnių mes gavome per sovietus, o ne iš lenkų, kol dar buvo laikas. Pabrėžiu ir tai, kad lenkai krašte

Maldos diena už Lietuvą

Pirmadienį vysk. Delgado turėjo ankstyvą „pasimatymą“ su Gorbačiovo ir Castro garbintoju „La Religion“ dienraščio redakcijoje. Kaltinamajam bandant aiškintis, vyskupas jį sausai nukirto: „Buvo duotas įsakymas; jūsų pareiga — jį vykdyti“. Vyskupas pareikalavo pilną tekstą apie Maldos dieną už Lietuvą paskelbti dar tris kartus.

Mes irgi netylėjome. Lietuvių katalikų misija, VLB krašto valdyba ir jaunimo atstovai įteikėme protesto raštus kardinolui. Prie jų prisijungė ir Lenkų katalikų misijos kapelionas Ricardo Urbanski su savo protestu. Jis pabrėžė žalą, kurią vienas asmuo daro katalikiškam dienraščiui ir Bažnyčiai, lankstydamasis komunistui.

Trečiadienį (XII. 2) laidoje pasirodė vėl pilnas tekstas su minėtomis iliustracijomis. Jis buvo dar dukart pakartotas. Gruodžio 6 d. Venezueloje kardinolas paskelbė Maldos dieną už Lietuvą. Jos krikščionybės sukaiktis malda bus kartojama visose šventovėse per visas Mišias.

Rašytojai laureatai — ANTANAS VAIČIULAITIS ir ČESLOVAS GRINČIUS, gavę Lietuvių rašytojų draugijos premijas: pirmasis už novelių rinkinį „Vidurnaktis prie Šeimenos“ (1986 m.), antrasis už apysakų rinkinį „Vidudienio varpai“ (1985 m.). Premijos buvo įteiktos Kultūros žinyje Bruklne 1987 m. spalio 31 d. Nuotr. V. Maželio

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

XV-ją dailės parodą Vasario 16 proga Niujorko lietuviams sausio 30-31 d.d. Kultūros židinyje surengs JAV LB Niujorko apygardos valdyba. Škart ta paroda bus didelė, apimanti įvairias dailės sritis, nes ja norima paminėti Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo septyniadesimtmetį. Parodą užbaigs literatūros vakaras su koncertine dalimi, premijų išteikimu laimėjusiems dailininkams. Parodoje norintys dalyvauti dailininkai prašomi tel. (718) 846-3246 registruotis pas LB Niujorko apygardos valdybos pirm. Aleksandrą Vakselį.

Dail. Viktoro Petravičiaus naujaisiu darbų paroda 1987 m. lapkričio 20 — gruodžio 30 d.d. įvyko Indianos valstijos Michigan City, Lubeznio galerijoje. Parodai buvo sutelkta keliolika aliejinių grafikos darbų ir keturios skulptūros. Vyravo jau ir anksčiau dail. V. Petravičiaus kūryboje pasireikusi erotika, atspindinti vyro ir moters meilę, jos saldumą ir kartėlį, svajones ir ištikimybę. Skaudu mylimos žmonos Aldonos netekimą dail. V. Petravičiaus atskleidė jaunatviško grožio moters skulptūroje „Aldona Marija, 1985“.

Priekalėdinį XXII-jį literatūros vakarą Los Angeles ir apylinkių lietuviams 1987 m. gruodžio 5 d. Šv. Kazimiero parapijos salėje surengė dr. Zigmonto Brinkio vadovaujami Lietuvių fronto bičiuliai, pirmą kartą įjungę poetą dr. Henriką Nagį iš Kanados Montreale. Svečias vakarą pradėjo savo eilėraščiais, paaiškindamas klausytojams, kaip ir kada tie eilėraščiai buvo sukurti. Po vieną dr. H. Nagio eilėraščių skaitė Los Angeles dramos sambūrio aktorė Viltis Jatulienė ir rež. Petras Maželis. Muzikinių dainų intarpų literatūros vakaro pirmą dalį papildė Los Angeles vyrų kvartetas su jam akompanavusia pianiste Raimonda Apeikyte. Antroje dalyje dr. H. Nagys vėl skaitė savo eilėraščius, prie jų prijungdamas ir posmų iš kantatos „Kryžių ir Rūpintojėlių Lietuva“. Jis yra šios kantatos poetinio teksto autorius, o muzikos — Aleksandras Stankevičius. Vakaro dalyviai turėjo progą išraš juostelėje išgirsti šios populiarios kantatos „Prisikėlimo himnui“ pavadintą baigminę dail.

A. A. Zigmantas Laurinavičius (Lawrynovicz), lenkų poetas ir vertėjas, 1987 m. rugsėjo 22 d. mirė Britanijos sostinėje Londone. Velioras gimė 1925 m. Panevėžyje, po II D. karo gyveno Londone. Jo bei kitų pastangomis ten buvo įsteigta lenkų ir lietuvių jungaus Adomo Mickėvičiaus draugija. Z. Laurinavičius savo eilėraščių rašė lenkiškai, bet daug lietuvių poetų kūriniių išvertė lenkų kalbon. 1982 m. Lenkijos leidykla „Pojezierze“ Baltstogėje išleido Z. Laurinavičiaus atliktą K. Donelaičio „Metų“ vertimą. Sepintyoliškus puslapių įvade, skaitytuos supažindindamas su K. Donelaičiu ir jo kūryba, Z. Laurinavičius pabrėžė, kad du nepilnus „Metų“ vertimus į lenkų kalbą rankraščiuose paliko M. Akelaitis ir J. Karlovičius. Vėliau Varšuvoje buvo išleistas pilnas, bet ne visai tobulas K. Donelaičio „Metų“ vertimas. Jis sakėsi norėjęs atlikti tobulesnį ir originaliau atimtiesnį vertimą. Z. Laurinavičiaus atliktą darbą gerai įvertino kritikai. Minėtoje „Metų“ laidoje šalia lenkiško vertimo yra ir lietuviškas tekstas.

Los Angeles lietuvių pirmą kartą aplankė sol. Audronė Simonaitytė-Gaižiūnienė, sopranas iš Rockfordo Ilinojaus valstijoje. Dainavimo studijas ji pradėjo Lietuvoje, baigė Roosevelt universitete Čikagoje. Jai teko dainuoti Čikagos lietuvių operoje, būti šios saviveiklinės grupės chormeistere, vadovauti „Dainavos“ ansamblui. Sol. A. Simonaitytė-Gaižiūnienė į metinį Lietuvių fondo Los Angeles skyriaus pokylį 1987 m. lapkričio 8 d. Šv. Kazimiero parapijos salėje pakvietė pirm. Jonas Činga. Viešnia savo koncertinį pasirodymą pradėjo A. Račiūno ir S. Šimkaus harmonizuotomis liaudies dainomis. Jas papildė B. Dvariono „Žvaigždutė“, Br. Budriūno „Išdykęs rudenėlis“, G. Gudauskienės „Pirmas pasimatymas“, V. Barkausko „Ryto dukra“, „Veronikos rauda“ iš V. Baumilo operos „Paskenduolė“, kuriai jis panaudojo A. Vienuolio apsakymo motyvus. Antroji dalis buvo skirta tarptautinių kompozitorių dainoms ir operų arijoms. Akompanavo pianistas M. Galloway.

M. K. Čiurlionio draugija įsteigta 1987 m. spalio 5 d. Kaune įvykusiame jo gerbėjų susirinkime. Įsteigtoji draugija priklauso Lietuvos kultūros fondui ir veiks jo ribose. Ji rūpinsis M. K. Čiurlionio palikimo tyrinėjimu ir garsinimu, kaupimu ir teikimu informacinės medžiagos, parama M. K. Čiurlionio bičiulių klubams Lietuvoje ir už jos ribų. Įsteigti ir steigiami tokie klubai bus laikomi M. K. Čiurlionio draugijos skyriais. Draugija žada organizuoti konferencijas, paskaitas, koncertus, rūpintis M. K. Čiurlionio meno darbų ir juos liečiančių tekstų leidyba, memorialinių vietų globa. Lėšoms teikti bus atidaryta sąskaita banke, skelbiamos finansinės atliktų darbų apyskaitos. Išrinkta vienuolikos narių taryba, kuriai vadovaus muzikologas prof. Vytautas Landsbergis, pasižymėjęs M. K. Čiurlionio palikimo tyrimais.

Italų klasiko V. Bellinio operos „Norma“ susilaukė Vilniaus operos ir baleto teatras. Ši V. Bellinio (1801-1835) opera, atspindinti tautinio išsivadavimo idėjas, yra reta viešna daugelyje teatrų, kuriuos gąsdina vokaliniu požiūriu sopranams labai sunkus Normos vaidmuo. Vilniaus teatre jį sėkmingai įveikė dvi dainininkės — Irena Milkevičiūtė ir Stanislava Gižaitė. Adaldizos vaidmenį paruošė mezzosopranai Nijolė Ambraziūtė ir Aušra Stasiūnaitė, Orovezo — bosai Vladimiras Prudnikovas ir Vytautas Bakula, Romos prokonsulo Polionės — tenorai Bronius Tamašauskas, Zigmantas Žemaitis ir A. Tverega. „Normos“ spektaklių kūrėjams Vilniuje taipgi priklauso: dirigentas V. Viržionis, rež. E. Domarkas, dail. H. Ciparis, chormeisteriai A. Arminas ir R. Tilvikas.

Lietuvos kultūros fondo rėmėjų grupė, neseniai susibūrusi Veiveriuose, dabartiniam Prienų rajone, nutarė pasirūpinti 1866-1918 m. veikusios Veiverių mokytojų seminarijos atminimo įamžinimu. Ši institucija turėjo didelę įtakos atgijantiems Lietuvos švietimui. Ją baigė 1.025 moksleiviai, kurių eilėse buvo net 800 lietuvių, tapusių žymiais pedagogais ar kitų sričių specialistais. Veiverių mokytojų seminarija išaugo iš 1866 m. suorganizuotų dvimečių pedagoginių kursų, darbą pradėjusių buvusio pašto dviejų aukštų mūriniame pastate. Tie kursai trejų metų mokytojų seminarija tapo 1872 m. Seminarijoje viskas buvo dėstoma rusiškai, tačiau buvo mokoma ir lietuvių kalbos. Okupacinė carinės Rusijos administracija norėjo paruošti sau ištikimus mokytojus lietuvių vaikų mokykloms, kuriose rusinimu buvo norima atsverti lenkinimą. Matyt, dėl to mokytojų seminarijau buvo priimami tik vyrai. Rusų planus sugriovė didžiosios absolventų dalies neapykanta carinei Lietuvos okupacijai, kova už nepriklausomą Lietuvą, jai tarnausiančias lietuviškas mokyklas. 1919 m. Veiverių mokytojų seminariją pakeitė jos patalpos — įsikūrusi progimnazija, o pokaryje — vidurinė mokykla. Apskaičiavimai ir jau įstancijame seminarijos pastate dabar yra vidurinės mokyklos bendrabutis. Lietuvos kultūros fondo valdybos pirmininko pavaduotojo Donald Valatkevičiaus pranešimu, rėmėjų grupė atnaujintame Veiverių seminarijos pastate nori įsteigti Kauno pedagogikos muziejus skyrių, atidaryti Sūduvos švietimui ir kultūrai skirtą parodą.

Literatūros muziejų Naisiuose įsteigė Šiaulių rajono „Už taiką“ kolchozo žemdirbiai, jam atnaujinę senąjį Gaidamavičių namą, kuriame prabėgo trumpas poeto Zigmonto Gėlės-Gaidamavičiaus (1894-1912) gyvenimas. Medžiaga ilgus metus rinko kraštotyrininkė Birutė Stumbrienė, kuriai rūpėjo ne tik Z. Gėlė, bet ir kiti iš Šiaulių srities kilę rašytojai, švietėjai, tautosakininkai, knygnešiai. Be Zigmonto Gėlės, atskirus skyrius muziejuje turi Juozas Grušas, Augustinas Gričius, Jonas Kriščiūnas-Jovaras. Nuotraukos bei dokumentai kalba apie J. Biliūno, Žemaitės, Vaižganto, P. Višinskio ryšius su Šiaulių sritimi. Antrame muziejaus aukšte yra įdomus literatūrinių medalių rinkinys. Apie 200 medalių padėjo įsigyti Lietuvos dailininkų sąjunga. Tarp jų yra dailininkų sukurti medaliai rašytojams: A. Boso — Martynui Mažvydiui, G. Jokūbonio, R. Dauginčio ir A. Vytėno — Kristijonui Donelaičiui, S. Bertulio — Antanui Strazdui.

V. Kst.

PRISIKĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais – nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:	IMA UŽ:
90-179 d. term. ind. 7 1/4 %	Asmeninės paskolas
180-364 d. term. ind. 7 1/4 %	nuo 11 %
1 metų term. indėlius 7 1/2 %	Sutarties paskolas
2 metų term. indėlius 7 3/4 %	nuo 11 %
3 metų term. indėlius 8 %	Nekiln. turto paskolas:
1 metų GIC-met. palūk. 9 1/4 %	Su nekeičiamu nuosimčiu
2 metų GIC-met. palūk. 9 1/2 %	1 metų 10 1/4 %
3 metų GIC-met. palūk. 10 %	2 metų 10 3/4 %
1 metų GIC-mėn. palūk. 8 1/4 %	3 metų 11 %
RRSP ir RRIF (pensijos) 8 %	Su keičiamu nuosimčiu
RRSP-1 metų term. ind. 9 1/4 %	1, 2 ir 3 metų 9 1/4 %
RRSP-2 metų term. ind. 9 1/2 %	
RRSP-3 metų term. ind. 10 %	
Specialią taup. s-tą 7 %	
Taupomąją sąskaitą 6 %	
Kasd. pal. taupymo sąsk. 7 1/4 %	
Kasd. pal. čekių sąsk. 5 1/4 %	

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir morgičius iki 75% (kainoto turto vertės. Pardudame pinigines perlaides (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas (valias sąskaitas).

AKTYVAI virš 35 milijonų dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave.
Telefonas 536-5936 ir
2239 Bloor Street West. Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsioustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (IŠSKYRUS CIGARETES)
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS
SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

A.P. GOMES Real Estate & Insurance Ltd.
1567 Dundas St. W. Toronto, Ontario
Telefonai: 531-1191 namų 537-2291

Perkant ar parduodant nekilnojama nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus
Antanas Bliūdžius

AUTOMOTIVE FIBER
AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.
Savininkas – RICARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD, Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

CLOVERDALE MALL
Vienaaukštis namas, trys miegamieji, baigtas rūšys, stra prausykla, \$299,000.
HIGH PARK Dvieju aukštų jungtinis namas (semi), trys miegamieji, židynas, rūšys, garažas, \$182,000.
ANTANAS GENYS
an independent member broker
RE/MAX professionals inc. Realtor
1 east mall crescent etobicoke, ontario M9B 6G8 232-9000 res: 231-2839

P. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS
2537 Wharton Glen Ave., Mississauga, L4X 2A8, telefonas 279-4371
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukiti kairėn prie pirmųjų šviestų (į pietus) Wharton Way.
Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniškus pataisymus.
Savininkas J. Tamošiūnas

Greitas ir tikslus patarnavimas!
DRAUDA
gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo ir komercijos
Juozas Eimis Ramas
Tel. 364-5081, namų 766-5857
Allstate Simpson's, 176 Yonge St., Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

Olimpinė ugnis, įžiebta Graikijoje, nuo rytinės Kanados pakrančių keliauja į Kanados vakarus – Kalgario miestą, kur rengiama žiemos sporto olimpiada. Šioje nuotraukoje AUDRA STUKAITĖ, Collingwoodo gimnazijos mokytoja, neša olimpinę ugnį per Ontario Allistono miestelį ištisą kilometrą

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

teroristas M. Muhamadas buvo surastas ir kad buvo ruošiamasi jo ištremimui. Panašias mintis kartoja ir valstybės ministeris imigracijos reikalams G. Weineris. Esą M. Muhamadas bus ištremtas arba pats išvažiuos iš Kanados. Iš tikrųjų reikalas nėra toks paprastas. M. Muhamadas neturi jokios pilietybės. Jį ištremti gal būtų galima Libanane, kur jis jau buvo iškeistas į kalinius, arba Ispanijon, iš kurios jis atskrido Kanadon. M. Muhamado gali pareikalauti ir Izraelis, Atėnuose netekęs savo lėktuvo ir vieno piliečio.

Tai būtų didžiausia problema ministerio pirm. B. Mulrionio konservatorių vyriausybei, jau susilaukusiai opozicinių partijų kritikos dėl legalaus nuotiesto M. Muhamado išleidimo. Spaudoje teisingai pastebima, kad palestiniečio M. Muhamado išdavimas Izraeliui gali sukelti palestiniečių grupių kerštą Kanadai. Savo kerštą jos gali nukreipti ir prieš keleivinius Kanados lėktuvus, kurių saugumo neįmanoma užtikrinti visame pasaulyje. Oficialus reikalavimas iš Izraelio išduoti jam M. Muhamadą dar nėra gautas, bet tokio reikalavimo atmetimas suerzintų Kanados žydus ir būtų žalingas politikams. Juk ir dabar, matyt, dėl jų balsų opozicinės partijos kelia triukšmą parlamente. Vyriausybė puola dėl M. Muhamado išleidimo Kanadon, kai iš tikrųjų kaltę tenka CSIS saugumiečių neapdairumui.

Politinės įtampos Kanada susilaukė ir dėl Izraelio veiksmų prieš palestiniečius Gazoje bei vakarinėje Jordano upės pakrantėje. Kanadoje gyvenančius arabus suerzino beveik 40 riaušėse dalyvavusių palestiniečių paauglių nušovimas ir apie 300 sužeidimas. Arabai nori, kad Izraelį viešai pasmerktų Kanados ministras pirm. B. Mulroney, pradžioje neatsargiai prasiitaręs apie Izraelį pateisinančias aplinkybes. Prieš beginklius paauglius panaudoti mirtini šūviai suskaldė Kanados žydus. Didžioji jų dalis, apgailestaudama malšintųjų atneštas gyvybės aukas, vis dar pateisina Izraelio vyriausybės kovą su riaušininiais okupuotose srityse. Kai kurie žydų veikėjai betgi pasirašė peticiją, pasisakančią už okupacijos baigimą taikos derybomis su arabais, užtikrinančiomis teisėtą Izraelio egzistavimą. Buvo ir tokių, kurie įsijungė į Izraelyje veikiančios organizacijos "Taika dabar" bičiulių grupę Kanadoje. Ją ten sudarė Izraelio žydai, sukrėsti daug aukų pareikalavusios ir nieko nelaimėjusios Izraelio invazijos į Libaną.

Toronto dienraštis "The Globe and Mail" š. m. sausio 8 d. laidoje šia tema paskelbė įdomų Gabor Mate straipsnį. Autorius yra Kanados žydas, gydytojas Vankuveryje, buvęs jaunųjų sionistų veikėjas, rašantis knygą apie žydų santykius su arabais. Jis primena žydams prieš 2.000 metų už jų tautos laisvės kovojusius makabėjus, kurie ir dabar pagarbai prisimenami kaip didvyriai. Tačiau už Izraelio ribų gyvenantys dabartiniai žydai, ypač JAV ir Kanadoje, užmiršta makabėjus, kai laisvės reikalas paliečia patį Izraelį. Laisvės ten dabar siekia ir už ją kovoja palestiniečių jauni-

mas okupuotose srityse – Gazoje ir vakarinėje Jordano upės pakrantėje. Užsienyje gyvenantys žydai visada remia ir neklaidingu laiko Izraelį. Esą jie gina Sovietų Sąjungos žydus, reikalaudami jų išleidimo Izraelin, ir visiškai užmiršta taip pat laisvės siekiančius palestiniečius Izraelio okupuotose srityse. Siekiama laisvės Sovietų Sąjungos žydams, nors jie tos laisvės turi daugiau už palestiniečius Gazoje ir vakarinėje Jordano pakran-

Ką jie ten čiulbėjo...

Sportininkų suvažiavimo Klivlande atgarsius paskaičius

SIGITAS KRAŠAUSKAS

"Draugo" sporto apžvalgoje 1987 m. lapkričio 6 ir "TŽ" gruodžio 8 buvo atspausdinti ilgokai ŠALFASS metinio suvažiavimo Klivlande 1987 m. spalio 31 d. aprašymai. Kadangi atpasakojimai nušviesti skirtingai, norėčiau "TŽ" skaitytojams kiek plačiau paaiškinti suvažiavimo eigą ir naujosios vadovybės rinkimus.

"Drauge" V.G. sako: "Pirmą kartą mūsų istorijoje kandidatai buvo išprovokuoti pristatyti savo programą ir planus. Toronto saraše figūravo tokios pavardės, kaip Krašauskas, Sonda, Stravinskas, Miečius, Kuliavas, dr. Petrasauskas ir kt. (Malinauskas, Naušėdas, Danaitis, Nešukaitis, Leknickas...), kurių V.G. nesumiņėjo, Sig. K.). Čia nemaža patyrimo ir daug jaunystės. Jie puikiai pristatė savo idėjas daugiausia kalbėdami apie ateitį ir jaunimą. Čikagos sarašas su R. Dirvoniu, V. Adamkum, A. Tamošiūnu, Z. Žiupsniu, P. Puodžiūnu ir V. Grybasu, nebuvo tam pasirušę, nepajėgė geriau savęs pristatyti, o bazavosi III PLS žaidynėmis ir žinomomis pavardėmis. Tačiau to ir užteko – Čikaga laimėjo 41 balsais prieš 31. Persvara nedidelė, tik rodanti, kad III PLS žaidynes Australijoje, iš Amerikos vykstant 150 sportininkų, bus grandiozinis įvykis, ir tokios kelionės organizavimas pareikalaus ypatingai daug darbo ir pastangų. Tuo būdu reikia sutikti su suvažiavimu, kad visiems organams esant vienoje vietoje ir daugumai iš jų patį žmonių darbą bus žymiai lengvesnis ir sklandesnis".

Tai gana tikslus aprašymas suvažiavimo nuotaikos, lydėjusios valdomųjų organų rinkimus. Apie juos "TŽ" Kor. (taip pasirašęs) štai ką sako: "Toronto veikėjai jau antrą kartą mūsų suvažiavimų istorijoje išreikalavo, kad kandidatai prieš rinkimus pateiktų savo programą ir tikslus... giedojo lyg paukščiai, kad būtų išrinkti... Tuo tarpu Čikaga rekomendavo rinkti Torontą". Tiesa Čikagos saraše ejęs V. Adamkus pareiškė, kad jis balsuotų už Torontą sarašą. Tačiau Čikaga savo kandidatų sarašo neatšaukė. Gaila, kad torontiešis Kor. nepajėgė tiksliai aprašyti vadovybės rinkimų eigos ir net nepaaiškino apie ką tie "paukščiai" čiulbėjo.

Suvažiavimas pagrindinį dėmesį skyrė išvykai į III PLS žaidynes Australijoje. Atstovai nepagalvojo apie tolimesnę sąjungos veiklą, bet rūpinosi Australijos išvykos pasisėkimu. Ar nebūtų buvę tiksliau palikti išvykos komitetą Čikagoje, o sąjungos vadovavimą patikėti jaunesnėm jėgoms? Toronto saraše numatyti kandidatai buvo labai pajėgūs organizaciniam darbui ir didesnė dalis jų dar ir šiandien yra aktyvūs jaunimo gretose. Tokie žmonės būtų galėję sekančios kadencijos metu dirbti ir įstatyti mūsų sporto organizacijos reikalus į tinkamesnes vėžes, tikantis prie naujų, dabarties gyvenimo diktuojamų reikalavimų.

Dar vienas įdomus momentas, tai buvusio pirmininko baigminis žodis suvažiavimo metu. Baigdamas savo pranešimą jis pareiškė: "Visiems tiems, kuriems nepatiko mano linija, galiu pasakyti, kad aš, dar jaunas būdamas, skai-

tėje. Pasak G. Mate, Izraelis ten vykdė masinius okupuotų palestiniečių suėmimus, slapstus veikėjų ištėrimus, suimtųjų kankinimus. Buldozeriais griunamai ir sprogdinami namai, uždarinėjamos mokyklos ir universitetai, varžomas vandens tiekimas, nusavintose žemėse steigiami žydų kaimai. Ir visa tai vykdoma, atvirai kalbant apie okupuotų sričių įjungimą Izraelin. Nenuostabu, kad tokie veiksmai net pagausius įjungia žūtutinėn kovon už Izraelio okupuotų palestiniečių laisvę.

Sigitas Krašauskas

"Draugo" sporto apžvalgoje 1987 m. lapkričio 6 ir "TŽ" gruodžio 8 buvo atspausdinti ilgokai ŠALFASS metinio suvažiavimo Klivlande 1987 m. spalio 31 d. aprašymai. Kadangi atpasakojimai nušviesti skirtingai, norėčiau "TŽ" skaitytojams kiek plačiau paaiškinti suvažiavimo eigą ir naujosios vadovybės rinkimus.

"Drauge" V.G. sako: "Pirmą kartą mūsų istorijoje kandidatai buvo išprovokuoti pristatyti savo programą ir planus. Toronto saraše figūravo tokios pavardės, kaip Krašauskas, Sonda, Stravinskas, Miečius, Kuliavas, dr. Petrasauskas ir kt. (Malinauskas, Naušėdas, Danaitis, Nešukaitis, Leknickas...), kurių V.G. nesumiņėjo, Sig. K.). Čia nemaža patyrimo ir daug jaunystės. Jie puikiai pristatė savo idėjas daugiausia kalbėdami apie ateitį ir jaunimą. Čikagos sarašas su R. Dirvoniu, V. Adamkum, A. Tamošiūnu, Z. Žiupsniu, P. Puodžiūnu ir V. Grybasu, nebuvo tam pasirušę, nepajėgė geriau savęs pristatyti, o bazavosi III PLS žaidynėmis ir žinomomis pavardėmis. Tačiau to ir užteko – Čikaga laimėjo 41 balsais prieš 31. Persvara nedidelė, tik rodanti, kad III PLS žaidynes Australijoje, iš Amerikos vykstant 150 sportininkų, bus grandiozinis įvykis, ir tokios kelionės organizavimas pareikalaus ypatingai daug darbo ir pastangų. Tuo būdu reikia sutikti su suvažiavimu, kad visiems organams esant vienoje vietoje ir daugumai iš jų patį žmonių darbą bus žymiai lengvesnis ir sklandesnis".

Ateitininkų žinios

Studentų susirinkimas – vasario 7, sekmadienį, po 10.15 v. Mišių Prisikėlimo patalpose. Draugovės valdyba šiais metais jau yra paruošusi du informacinius savo veiklos apžvalginius. Kas norėtų šiuos apžvalgius gauti, prašau kreiptis į valdybos pirmininką L. Daukšą.

SAS studentų savaitgalis Dainavoje – sausio 29-31 d.d. Bus proga išgirsti kun. dr. A. Paškų, Viktorą Naką, kuris dirba Religinės šalpos informacijos skyriuje Vašingtone, ir Bill Hough, JAV teisininką, susidomėjusį Lietuva. Savaitgalio kaina – \$31.99. Iš Toronto vyks 12 studentų.

Sendraugių susirinkimas – vasario 7, sekmadienį, 6.30 v.v. Lietuvių vaikų namuose (57 Sylvan Ave., Toronto). Sudaryta nauja valdyba, kuri bus pristatyta susirinkime. Po klausimų ir sumanyimų, liečiančių sendraugių veiklą, seks simpoziumas tema – "Moters vaidmuo Bažnyčioje". Visi sendraugiai kviečiami dalyvauti.

Išrinkta nauja ASS centro valdyba: pirm. dr. Petras Kaufmanas, nariai – A. Barzdukas, K. Čižūnas, E. Vadopaliūnė, A. Kaufmanienė. Dvasios vadas – dr. T. Žiuraitis, OP. O.G.

Skautų veikla

Lietuvos nepriklausomybės 70 m. minėjimas "Rambyno" ir "Šatrijos" tuntų ruošiamas vasario 7 d. Prisikėlimo šventovėje; 10.15 v. Mišios, parodų salėje – iškilminga sueiga. Visi dalyvaujame pilnoje uniformoje su vėliavom. Maloniai kviečiame visus skautininkus-kes, tėvelius ir prijauniančius dalyvauti.

Vasario 2 d., 7 v.v., skautų būklė – skautininkų ramovės sueiga.

Sausio 23 d. sk. dr-vės sueigai vadovavo ps. V. Keturakis. Į skautų eiles įstojo Linas Underys. Norintieji įstoti į sk. organizaciją prašomi skambinti tunt. 489-7735 M.

PARAMA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:	IMA:
7 1/4% už 90 dienų term. indėl.	už asmenines paskolas nuo 10 1/2%
7 1/4% už 6 mėn. term. indėlius	už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):
7 1/2% už 1 m. term. indėlius	su nekeičiamu nuosimčiu
7 3/4% už 2 m. term. indėlius	1 metų 10 1/2%
8 % už 3 m. term. indėlius	2 metų 11 %
9 1/4% už 1 m. GIC invest. pažym.	3 metų 11 1/4%
9 1/2% už 2 m. GIC invest. pažym.	(fixed rate)
10 % už 3 m. GIC invest. pažym.	su keičiamu nuosimčiu
8 % už pensijų planą (variable rate)	1, 2 ar 3 metų 9 1/4%
9 1/4% už 1 m. term. pensijų planą	(variable rate)
9 1/2% už 2 m. term. pensijų planą	
10 % už 3 m. term. pensijų planą	
8 % už pensijų fondą – RRIF (variable rate)	
6 % už taupymo s-tas	Asmenines paskolas duodame iki \$65,000 ir morgičius iki 75% (kainoto turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji morgičiai.
5 1/4-7% kasd. palūkanų sąskaita	
7 1/4% virš \$10,000 kasd. pal. sąsk.	
5 1/4% už kasd. pal. čekių sąsk.	

AKTYVAI virš 65 milijonų dolerių

Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydys, bet ne daugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$15,000. Nemo-kamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama pinigines perlaides, kelionės čekiai (American Express).

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8 v. vakaro; šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v. po pietų (Ilepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai – 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6

Telefonas 532-1149

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.
121 Willowdale Ave., Suite 106, Willowdale, Ont. M2N 6A3.
Telefonai: 225-5699 arba 489-1543

Nekilnojamo turto įstaiga, tarnaujanti tautiečiams nuo 1951 metų. Lietuviams nuolaida namo pardavimo atveju. **Alfonsas Garbenis, sn. (tėvas) ir Alfonsas Garbenis, jn. (sūnus) – s a v i n i n k a i**

Namų įkainojimo skyrius
HURONIA PROPERTIES APPRAISALS LIMITED
25 Pineneedle Dr. P.O. 174, Aurora, Ontario L4G 3H3.
Telefonas (Toronto linija) 773-6480

ALFONSAS W. GARBENIS, jn., B. Econ. CRA, SRA, kvalifikuotas įkainotojas nuosavybių – morgičių, palikimų, investicijų, (V. Day Capital Gains) ir patarėjas kituose nekilnojamo turto reikaluose.

KINGSWAY NATIONAL REAL ESTATE LTD., REALTOR,
1614 Bloor St. West, Toronto, M6P 1A7
(Arti Toronto Lietuvių namų)

PERKANT – PARDUODANT NAMĄ AR KOKIĄ NEKILNOJAMĄ NUOSAVYBĘ, VISADA JUMS SĄŽINGINGAI IR DRAUGIŠKAI PATARNAUS STASYS JOKUBAITIS.
30 metų patirtis vakarų Toronto ir High Parko rajonuose.
KINGSWAY NATIONAL THE SIGN OF DISTINCTION
Tel. 535-2331 arba 537-2869

RE/MAX renown realty ltd., realtor an independent member broker
daiva t. dalinda, B.A. associate broker

4887 dundas street west islington, ontario M9A 1B2 res: 767-0999
232-2322

DEŠIMTIES METŲ PATYRIMAS
NEMOKAMAS NAMO ĮKAINOJIMAS

Sąžiningas, konfidencialus patarnavimas
Parduodant, perkant ar tik norint informaciją apie nekilnojamas nuosavybes prašom man paskambinti

Justinas Raškauskas
624-6336 namų 897-0068
ALLAN BROWN ALLAN BROWN REAL ESTATE (Ont.) LTD., REALTOR
Toronto & Mississauga Real Estate Board
4141 Dixie Rd., Rockwood Mall, Mississauga

TOTAL TRADES RENOVATING
151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario
• atlieku visus elektrinius darbus – namų, įstaigų, įmonių
• parduodu ir įrengiu namų šildymo ir vėsinimo sistemas
• įrengiu alumininius gaminius – lauko sienas, langus, duris, veidrodžius
• atlieku pagrindinius namų remontus – prausyklų, rūšių, padidinu namus, verandas
• uždengiu naujus stogus, išlieju įvažiavimus (driveways)
Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

Toronte kalbės amerikietis teisininkas

Šių metų Vasario 16 minėjime pagrindinių paskaitininkų pakviestas tarptautinės teisės žinovas, valstybių suverenumo bei panašių klausimų gyventojas amerikietis William J. H. Hough III. Jis yra nuodugnai pasirengęs ne tik teoriškai, bet ir praktiškai svarstyti politines problemas. Jo mokslinis išsilavinimas yra įgytas "Austro-American Institute", Colby College ir New York Law School, kur jam buvo suteiktas daktaro laipsnis. Be to, W. Hough dar gilina studijas "New York University School of Law", siekdamas teisių magistrato laipsnio ūkinių korporacijų srityje.

W. Hough yra tarnavęs įvairiose pareigose savo srityje. Yra buvęs apžvalginio žurnalo "New York Law School Review Journal of International and Comparative Law" redaktoriumi, dabartiniu laiku eina New Hampshire vyriausio teismo juristo pareigas.

W. Hough yra dažnai kviečiamas dalyvauti konferencijose ir svarstybose. Jisai yra nuodugnai svarstęs temas, liečiančias Baltijos kraštų klausimų tarptautinės teisės požiūriu, baltiečių veiklos koordinacijos klausimą bei jų veiklos išvystymą, o taip pat ir svetimų teritorijų inkorporavimą ir imperialistinių valstybių sudėtį.

W. Hough yra parašęs svarbią ir išsamią studiją, kurioje yra svarstoma Baltijos valstybių aneksija teisiniu požiūriu. Čia autorius pabrėžia, kad Baltijos valstybės egzistuoja "de jure" ir kad šios valstybės tęsia "teisinę, bet okupuotą egzistenciją".

Dar verta paminėti W. Hough memorandumą (1987. VII. 31) baltiečių bendruomenių vardu. Jame autorius smerkia Amerikos valstybės departamentą ryšium su jo nesiskaitymu su baltiečių kultūros ir politikos vadais. Pz. amerikiečiai Taline suruošė diplomatinį priėmimą estų kultūros veikėjams. Šiame memorandume W. Hough pateikia labai praktiškų, prieinamų patarimų, kaip baltiečių veiksniai galėtų tobulėti politinės veiklos srityje.

Lietuvių visuomenė turėtų

atreipti dėmesį į šiuos klausimus ir atidžiai išklausti W. Hough svairių žodžių Vasario 16 minėjime, kuris įvyks vasario 14, sekmadienį, 4 v.p.p., Anapilio salėje.

Tadas Gurevičius

"Sutartinės" koncertas

Toronto lietuvių kvartetas "Sutartinė", grįžęs iš Australijos, kur koncertavo Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso dalyviams ir penkiose lietuvių kolonijose, surengė sutiktuvių koncertą Toronto Lietuvių namų salėje 1988. I. 24. Gana gausiai auditorijai "Sutartinė" parodė tai, ką giedojo ir dainavo Australijos lietuviams. Programą pradėjo B. Andruškos giesmė (Marijos metų proga) "Grazi Marija tu esi", perėjo prie raudos žuvusių kovotojų. Po to atskleidė linksmesnio pobūdžio dainas, sukurtas vien lietuvių kompozitorių. Kvarteto dainas lydėjo akordeonas (N. Benotienė) ir vargonėliai (D. Pargauskaitė).

Tarp dainų pasirodė pianistė Veronika Krausaitė, kuri atliko savo kompoziciją "Pajūryje", ir Dana Pargauskaitė, kuri meistriškai atliko programoje nepažymėtą kūrinių. Programą sklandžiai pranešinėjo Kristina Janavičiūtė. Protarpiais "Sutartinės" narės — Zita Girklytė, Daina Girklytė, Dana Pargauskaitė ir Kristina Janavičiūtė pasakojo savo išpučius, patirtus Australijoje.

Pabaigoje vadovė N. Benotienė padėkojo rėmėjams už pagalbą kelionei Australijon ir pranešė, kad visas pajamas už koncertus Australijoje pakuoją Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungai. Šio koncerto pajamos busiančios panaudotos naujai "Sutartinės" garsiausios, skirtai ypač jaunimui.

Antroje dalyje buvo parodyta vaizdajuostė apie "Sutartinės" koncertus Australijos lietuviams ir jaunimo kongreso dalyviams.

"Sutartinė" per trejus metus yra padariusi didelę pažangą ir pasiekusi gerą lygį. Linkėtina jai ir toliau tobulėti, įvedant programon daugiau įvairumo ir vaidybinio elemento. D.

Vyt. Alanto
3-jų veiksmų drama
"AUKŠTADVARIS"
Vaidina Toronto teatras "Aitvaras"
režisuojamas E. Dauguvietytės-Kudabienės,
Jaunimo centre, Hamiltone, 1988 m. vasario 14, sekmadienį, 4 v.p.p.
lėjimas: suaugusiems — \$6.00,
pensioninkams ir studentams — \$5.00.
Kviečiame visas ir visus!

Džiugios mokinių dienos

"Meškiukas Rudnosiukas" Toronto Maironio mokykloje ir kiti darbai

LIUDA ŠILEIKIENĖ

Nors Kalėdos jau praėjė, bet mokykla dar su džiaugsmu prisimena eglutės renginį.

Mokyklos Kalėdų eglutė įvyko gruodžio 12 d. Prisikėlimo parapijos salėje. Buvo suvaidintas muzikinis veikalėlis "Meškiukas Rudnosiukas" (muzika — Giedrės Gudauskienės, žodžiai B. Brazdionio).

Mokyklos choras (IV–VII) puikiai ir sklandžiai apdainavo meškiuko Rudnosiuko gyvenimą ir nuotykius: linksma buvo Rudnosiukui augti pas tėvelius miške, kur pušys ošia, paukšteliai čiulba, žvėreliai bėgioja ir šokinėja, drugeliai lakioja, o bitutės saldų medų ir medžių drėves neša. Šilta buvo meškiukui vakarais namelyje su tėveliais: jis klausėsi mamos pasakų, nors lauke vėjas užė, vilkai staugė. Meškiukui labai patiko medus. Išėjo meškinas-tėvelius medaus kopinėti ir parnešti ne tik Rudnosiukui, bet ir žvėreliams. Išėjo meškinas nelaimė — bitutės sukančios jam nosį ir rankas. Reikėjo gydyti.

Taip, gera buvo Rudnosiukui pas tėvelius, bet štai varna atnešė laišką, kad jau atėjo laikas Rudnosiukui pradėti eiti į mokyklą. Išėjo meškiukas ir mokyklą ir išmoksta pažinti A, B, C.

Programa buvo papildyta gražių bitutėlių šokių (Raminta Slapšytė, Lina Sapionytė, Stefa Pilipavičiūtė) ir drugelių šokių (Indrė Viskontaitė, Alenutė Skrinkskaitė). Miško laiškanėšės varnos vaidmenį atliko Rasa Matušaitė, kiskelio daktarelis — Eugenija Ambrozaitė, mokytoja — Andrius Kušneraitė. Programa taip pat buvo papildyta parengiamųjų ir žemesniųjų skyrių gražiai padainuotomis dainelėmis ir taisyklingai lietuviškai padeklamuotais eilėraščiais mokyklos mokinių: P. Dailydės, Dariaus Viskonto ir Lino Underio.

Pasibaigus vaidinimui, į salę buvo iškilmingai, išpuošose rogėse įvežtas Kalėdų senelis su dideliu maišu dovanų. Visi vaikai buvo senelio apdovanoti, o po to, jau vyko vaikų ir suaugusių vaišės.

Prie suvaidinto veikalėlio paruošimo daugiausia darbo įdėjo (mokant vaikus dainuoti per visas

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID

1586 Bloor Street West,

Toronto, Ont. M6P 1A7

(Prieš Lietuvių namus)

Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, neaukštos kainos. Gaunami kontakto lėšiai (contact lenses).

ŠIAIS METAIS TAUPYKITE

"PARAMOJE"

Nuo š. m. sausio 1 d. "Parama" įvedė 3 grupių taupymo planą. "Parama" mokės palūkanas už kiekvieną dieną ir įrašys kas mėnesį į jūsų sąskaitą pagal indėlių dydį:

Ligi 3.000 dol. mokės 5 1/4% met. pal.

Virš 3.000 ligi 10.000 dol. — 7% met. pal.

Virš 10.000 dol. 7 1/4% met. pal.

Todėl neišsklaidykite savo santaupų, įneškite jas į "Parama", kuri moka aukštesnes palūkanas.

Nuo sausio 1 d. Pensijų taupymo plano (RRSP) sąskaita už eilinę taupymo s-tą (kur pinigus galima kada nori išimti) mokės 8% metinių palūkanų. 1 metų terminuotų RRSP sąskaita — 9 1/4%, 2 metų — 9 1/2%, 3 metų — 10%.

"Paramos" valdyba

1988 metų

EKSKURSIJOS

Į VILNIŲ IR KITUS EUROPOS MIESTUS

1. Balandžio	18 — 27	4. Liepos	6 — 20	6. Rugpjūčio	17 — 31
2. Gegužės	18 — 1	5. Liepos	13 — 27	7. Rugsėjo	7 — 21
3. Birželio	15 — 29			8. Spalio	10 — 19

Grupės 2 — 7 Vilniuje — 10 dienų. 1 ir 8 Vilniuje — 6 dienos. Po Vilniaus galima važiuoti ir į kitus miestus ilgesniam laikui pagal Jūsų pasirinkimą. Užsirašyti bent 45 dienas prieš išvažiuojant ir įmokėti \$200 depozitą. Likusi suma reikalinga sumokėti bent 30 dienų prieš išvažiuojant. Tikslios kainos bus žinomos ir paskelbtos balandžio mėnesį. Smulkesnių žinių skambinti arba rašyti žemiau nurodytu adresu

V. BAČĖNAS

KENNEDY TRAVEL BUREAU LTD.
296 Queen St. W., Toronto, Ontario M5V 2A1

Visais kelionių reikalais kreiptis:
V. BAČĖNAS
tel. (416) 593-0600

Advokatė

JOANA E. KURAS, LL.B.

kartu su advokatu Petru Šimonėliu perėmė a.a. advokato
Algio Puterio bylas ir testamentus

3425 Dundas St. W., Suite 200 prie Windermere Ave.,
Toronto, Ontario M6S 2S4

Telefonas (416) 763-3362

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS, B.Sc., LL.B.

2 Jane St., Suite 500

Telefonai:

Bloor ir Jane gatvių kampas

įstaigos (416) 762-7393

Toronto, Ontario M6S 4W3

namų 233-0303

Advokatas VIKTORAS E. RUDINSKAS, B.C.L., LL.B., M.B.A.

Ontario ir Kvebeko teisininkų organizacijų narys, dirba firmoje
advokatų Anderson, Sinclair, Walters, Shaw a. Mooney.
Barristers and Solicitors. Patent a. Trade Mark Agents

Toronto:

Suite 209,

3416 Dundas St. W.

Toronto, Ontario M6S 2S1

767-2127

Mississauga:

Suite 200, Plaza One,

2000 Argenta Road, Mississauga,

Ontario, L5N 1P7,

821-8522 TELEX: 06-960168

Advokatas

PETRAS K. ŠIMONĖLIS, B.A. M.L.S. LL.B.

kartu su advokate Joana Kuraite perėmė a.a. advokato
Algio Puterio bylas ir testamentus

3425 Dundas St. W., Suite 200

Telefonai:

prie Windermere Ave.

įstaigos (416) 763-3362

Toronto, Ontario M6S 2S4

namų 621-2136

Vaidotas Jonynas, M.B.A., C.F.A.

Telefonas (416) 864-2734

- Turi daugiau kaip 10 metų patyrimo investicijų srityje
- Aukso kasyklų analizuotojas
- Asmeniškai pataria apie "T-Bills", "Canada Savings Bonds", RRSPs, "Mutual funds"
- Sažinigai patarnauja lietuviškai arba angliškai

Moss, Lawson & Co. Limited
48 Yonge Street, Toronto, Ont. M5E 1G7

Blyth & Company Travel

68 Scollard Street, Toronto, Ontario, Canada M5R 1G2

Tel: 964-0067 Toronto, 1-800-387-5603 nemokamai iš kitų Ontario

vietačių, 1-800-387-1387 nemokamai iš visų kitų provincijų

Tlx: 06-218906 Reg. nr. 2740365

ALGIS MEDELIS

praneša savo buvusiems bendrakeleiviams ir visai lietuviškai visuomenei, kad nuo 1988 m. sausio 1 d. atstovauja Blyth a. Co kelionių įstaigai. Patarnauja kelionėmis į Lietuvą bei sutvarkymu kitų Jūsų pačių suplanuotų kelionių reikalų.

Šiuo metu kviečia 10-ties dienų

KELIONEI Į LIETUVĄ

labai geromis sąlygomis. Išvykstam gegužės 24 d. Grįžtant norintieji galės pailsėti saulėje Jugoslavijoje. Dėl informacijų ir vėlesnių kelionių kreipkitės į A. Medelį aukščiau nurodytais telefonais.

MARIUS E. RUSINAS, turis septynerių metų patyrimą, patarnauja visose pensijų srityse:

- RRSP — nuo 1 iki 10 metų garantuoti pažymėjimai
- RRIF pensijų fondas
- metinė renta (Annuities) — nuo 5 iki 20 metų išmokos abiem (vyrai ir žmonai) arba vienam (kitam mirus)
- įvairūs fondai (Segregated Funds) — gyvybės, sveikatos, grupinė drauda
- atstovauja visom gyvybės draudos bendrovėm
- klientų patogumui, susitarus, atvažiuoja į namus

Canada Life Assurance Company

390 Bay St. nr. 600, Toronto M5H 2Y2

Darbo (416) 868-0922, namų (416) 848-0320

T. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS

1814 Berkel Rd., Mississauga L4X 1M7

Telefonas: 625-0707 Savininkas — Tom Thompson

RE/MAX
homecentre inc., realtor
an independent member broker

birute spudas, B.A.

sales representative

BAYVIEW ir ROYAL ORCHARD BLVD. — Keturių miegamųjų, dviejų aukštų, "Tudor", \$249.500.

ROYAL YORK ir QUEENSWAY. — Naujai atremontuotas vieno aukšto 3 miegamųjų namas, didelis sklypas, \$189.900.

KING ir STRACHAN. — Gerai apstatytas, vieno aukšto, dviejų miegamųjų PARDUOTA — su stovyje, užbaigtas rūsys, \$179.900.

1280 dundas street west
toronto, ontario M6J 1X7
res: 445-9469

535-2500

DRAUDA

"ALL THE CHOICE IN THE WORLD"

MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814

2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403

Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS

• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

DRESHER

INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS

233-3334 — 231-2661 — 231-6226

3830 B Bloor Street West Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS, A. MIKŠIENĖ ir

RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ

Darbo valandos: 10 v.r. — 7 v.v., šeštadieniais — 10 v.r. — 2 v.p.p.

Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas — greitas ir tikslus!

V. Dauginis — telefonai (416) 533-1121 (416) 822-8480

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *

* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA — INSURANCE

Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,

1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6

(416) 533-1121

TORONTONT

Anapilio žinios

— Sausio 27 — pal. Jurgio Matulio mirties metinės. Jas paminėsime sekmadienį 11 v.r. Mišio mis.

— Metinis parapijos susirinkimas — sausio 31, sekmadienį, po 11 v.r. Mišių, Anapilio salėje.

— Sutvirtinimo sakramentas bus teikiamas rugsėjo 25 d. Pasiruošimo pamokos prasidės vasario 21, sekmadienį, ir vyks sekmadieniais po 11 v.r. Mišių.

— Kanados lietuvių kultūros muziejaus statybai Anapilyje paaukoko \$100 — A. V. Šukiai.

— A. A. Adolfas Sergautis mirė 1988 m. sausio 23 d. Palaidotas lietuvių kapinėse sausio 26 d.

— A. A. Juozas Šerelis, 64 m. amžiaus mirė 1988 m. sausio 15 d., palaidotas lietuvių kapinėse sausio 20 d.

— Mišios sausio 31, sekmadienį, 9.30 v.r. — už a.a. Antaną Klimą, 11 v.r. — už Lietuvą.

Lietuvių namų žinios

— Vasario 1, pirmadienį, 9 v.r. — 12 v. "Vilnius Manor" namų raštinėje budės LN socialinių reikalų taktininkė Rima Gustaitytė. Telefonas 762-1777.

— LN valdybos posėdis — sausio 28 d., 7.30 v.v.

— LN išorinio pastato pagrazinimo projektas pateiktas Statybos ir remonto komisijos yra baigtas. Nuvalytos plytos ir uždėtos pastogėlės su atitinkamais užrašais ant įėjimo, langų, svetainės "Lokys" bei bingo lentos.

— LN valdyba nuosirdžiai dėkoja inž. Jokubui Šližiui už padovanas knygas LN bibliotekai.

— Užgavėnių karnavalo bilietai gaunami darbo valandomis LN. Stalai rezervuojami tel. 532-3311. Užgavėnių balius-kaukių vakaras vasario 13, šeštadienį, Mindaugo menėje.

— Plečiant darbus, "Tėviškės žiburių" spaustuvėi reikia dar vienos rinkėjos arba rinkėjo. Pageidaujama mokančios ar mokančio rašyti mašinėlė. Dėl darbo sąlygų ir atlyginimo kreiptis į spaustuvės vedėją Vytautą Balčiūną (2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3). Tel. 275-4672.

— "Parama" primena nariams, studijuojantiems pirmus metus universitete, kad jau laikas paduoti prašymus gauti "Paramos" stipendijas (iki \$1000). Stipendijų prašymai priimami iki 1988 kovo 1 d. Vedėjas

— "The Toronto Sunday Star" 1988. I. 24 išspausdino a.a. Broniaus Bujos-Bijūno nekrologą su nuotrauka. Velionis, 63 m. amžiaus, mirė sausio 21 d. "Queensway General" ligoninėje ištiktas priepuolio. Palaidotas I. 25 lietuvių kapinėse Mississaugoje. Paliko liudinčią žmoną lituanistę dr. Genovaitę Bują-Bijūnienę, dukras Liliją ir Viliją, sūnus Al ir Marių. Velionis buvo Priskelimo parapijos ir "Aro" choro narys. Dirbo "Air Canada" bendrovėje 26 metus Montrealyje ir Toronte.

— Rašytojas Vytautas Tamulaitis buvo pagerbtas specialia me pobūvyje, kurį surengė jo sūnaus Vytauto šeima savo namuose 1988. I. 23. 75-rių metų amžiaus sukakties proga. Dalyvavo gausus bičiulių būrys, kurio linkėjimus suakutvininkui perdavė Irena Kairienė. Tie linkėjimai buvo palydėti ir gausiomis dovanomis. Tikimasi, kad minėtos sukakties proga Toronte bus surengtas šio rašytojo kūrybos vakaras.

— Toronto ateitininkų posėdyje sausio 14 d. dalyvavo V. Aušrotas, J. Andrusis, ses. M. Bareikaitė, J. Čuplinskienė, L. Daukša, R. Girdauskaitė, A. Karkienė, L. Kuliavienė, dr. O. Gustainienė ir kun. J. Staškus. Posėdžio metu išklaustas ateitininkų federacijos pranešimas ir sudaryta nauja sendraugių valdyba: pirm. V. Aušrotas, vicepirm. A. Karkienė, sek. J. Andrusis, izd. Morkus Sungaila, korespondentė — R. Girdauskaitė, narė — L. Kuliavienė, dvasios vadas — kun. J. Staškus.

— Valstybės sekretorius ir daugiafunkčių reikalų ministeris David Crombie pranešė, kad 1988 m. Toronto universitete steigama akademinė katedra, kurios paskirtis — puoselėti studijas tema "Etniškumas, imigracija ir pluralizmas". McGill un-te Montrealyje steigama katedra urdu kalbos bei kultūros, Winnipego un-te — kanadietiškos germanistikos katedra (1989 m.).

Priskelimo parapijos žinios

— Metinė parapijos vakarinė, kurios proga bus pašventinti vargonai, įvyks kovo 20 d.

— Šv. Rašto seminaras vyksta trečiadieniais 7.30 v.v. Šį ir kitą trečiadienį seminarui vadovauja prel. dr. J. Tadarauškas.

— Ruošiasi tuoktis: Diana Tasekaitė ir Peger M. Mulyk.

— Sausio 21 d. palaidotas a.a. Petras Alksnis, 92 m.; sausio 25 d. palaidotas a.a. Bronius Bijūnas-Buja, 63 m.

— Pakrikštytas Christopher John, Kristinos (Augėnaitės) ir Viktoro Jusky sūnus.

— Parapijos tarybos jaunų šeimų sekcijos organizuojama žiemos išvyka bus vasario 7, sekmadienį, Rennie Parke (Wendmere ir Morning-side Ave.). Visi renkas pas S. A. Šileikas (11 Morning-side Ave.) tarp 12 ir 4.30 v.p.p. su savimi atsinešdami rogutes, pačiūžas ir sumuštinus.

— Parapijai auکوو: \$100 — I. V. Biskiai, J. A. Šulcai, V. Augėnas, E. V. Abramavičiai, O. J. Gustainiai, J. G. Juodikiai, V. Kobelskis, R. Jaglowitz, A. A. Kalinauskai, A. Kairys, A. A. Laurinaičiai, J. Budnikienė, I. Kairienė, V. Matukai, J. Poška, A. Rūkas, D. V. Šaltmirai, A. V. Šipeliai, Vl. Simanavičius, R. H. Simanavičiai, R. Saulėnas, D. A. Siminkevičiai, V. Urbanas, V. P. Melnykai, A. Selioškas, A. G. Kuzma, A. Virkutis, J. M. Vaseriai, M. E. Zabulioniai; \$80 — A. E. Baltrušaitis, J. D. Didžbaliai, P. Remeika; \$50 — J. Marčiukaitienė, R. B. Pilipavičiai; Vyskupo fundui: \$100 — O. J. Kirvačiai, St. Povilenskis; \$50 — V. Matulaitis, A.G.S., A.I. Jurcevičiai; \$40 — V. F. Skriniskai; \$30 — S. Mazlaveckienė; stovyklavietei: \$600 — R. L. S. Kulšiai; \$500 — A. Kaknevičius; \$100 — L. M. Hurst; vargšams: \$100 — M. Vaskevičienė; vargonų vajui: \$50 — E. I. Pankriai.

— A. a. Angelės ir Alfonso Šmigelskij mirties metinių Mišios — vasario 6, šeštadienį, 10 v.r. — Mišios sausio 31, sekmadienį, 8.30 v.r. — už a.a. Vaclovą Bartusevičių, 9.20 v.r. — už a.a. Boleslovą Klova, 10.15 v.r. — už a.a. Juozą, Motiejų, Oną Prusinskus ir Petrą Vaitkevičių, Antaną Klimą, 11.30 v.r. — už parapijiečius, 7 v.v. — už a.a. Algimantą Žemaitaitį ir Žemaitiečių šeimos mirusius.

— Baltistikos simpoziumas-svarstybos rengiamos Toronto universitete vasario 5-6 d.d. tema "Antrasis pasaulinis karas Pabaltij". Paskaitos bus skaitomos Ignatieff teatre. (15 Devonshire Place). Iš lietuvių dalyvaus istorikas prof. R. Misiūnas iš Yale un-to. Kiti paskaitininkai — estai, latviai ir vienas anglosaksas. Lietuviai kviečiami gausiai dalyvauti. Plačiau žiūr. skelbime.

— Toronto Lietuvių vaikų namuose (57 Sylvan Ave.) vasario 7, sekmadienį, 6 v.v., ateitininkų susirinkimas. Programoje — simpoziumas aktualia tema — "Moters vaidmuo Bažnyčioje" bei organizaciniai reikalai. Kviečiami visi ateitininkai sendraugiai, ypač jaunieji akademikai, iki šiol nedalyvavę sendraugių veikloje.

— Sėpnyniasdešimtosios Lietuvos nepriklausomybės šventės išskilmės Toronte-Mississaugoje rengiamos š. m. vasario 13-14 dienomis. Vasario 13, šeštadienį, 12 v., Lietuvos vėliavos iškėlimas prie Toronto rotušės. Vasario 14, sekmadienį, 12.30 v.p.p., Lietuvos vėliavos iškėlimas prie Mississaugos rotušės. Minėjimas — Anapilio salėje vasario 14, sekmadienį, 4 v.p.p. Jame dalyvaus kviečiamos visos Toronto organizacijos su savo vėliavomis. Pagrindinis kalbėtojas — amerikietis William Hough, tarptautinės teisės specialistas. Jis domisi ypač Baltijos valstybių teisine padėtimi ir yra kalbėjęs šiuo klausimu baltiečių konferencijose. KLB Toronto apylinkės valdyba kviečia visuomenę gausiai dalyvauti.

— Spaudos konferencija lietuvių kultūros kongreso rengėjų buvo sukviesta Anapilyje sausio 17 d. Ją sukvietė KLB krašto valdybos kultūros komisija, vadovaujama R. Lukoševičiūtės-Kurienės. Pranešimus padarė kongreso rengėjų komiteto atstovai Pr. Joga iš Klivlando, tautinių šokių šventės komiteto vicepirm. G. Breichmanienė ir PLB seimo rengėjų techninės komisijos pirm. inž. E. Čuplinskis. Dalyvavo įvairių lietuviškų laikraščių bendradarbiai.

Š. m. sausio 31, sekmadienį, 2 valandą po pietų, Toronto Lietuvių namų Karalienės Mortos salėje

bus rodoma privataus asmens paruošta 90 minučių garsinė vaizduostė

"Maironio 125 metų gimimo sukakties minėjimas Lietuvoje".

Atsilankę bus pavaišinti kava ir pyragaičiais.

Visus maloniai kviečia

lėjimas — \$3.

Lietuvių namų kultūrinė komisija

Vyt. Alanto
3-jų veiksmų drama
"AUKŠTADVARIS"

Vaidina Toronto teatras "Aitvaras" režisuojamas E. Dauguvietytės-Kudabienės,

Priskelimo parapijos salėje, 1988 m. sausio 31, sekmadienį, 4 v.p.p.

lėjimas: suaugusiems — \$6.00,

pensininkams ir studentams — \$5.00.

Kviečiame visas ir visus!

Aitvariečiai

VIII BALTIEČIŲ SIMPOZIUMAS

"Antrasis pasaulinis karas Pabaltij"

1988 m. vasario 5-6 dienomis Ignatieff Theatre, Trinity College, 15 Devonshire Place (į pietryčius nuo Bloor ir St. George St. sankryžos)

PASKAITOS (anglų kalba)

vasario 5, penktadienį, 4.30–6.30, vasario 6, šeštadienį, 10–12.30.

Temos: "Praeities vizijos — istorija kaip politika" — prof. Tonu Parming; "Sovietinė istoriografija apie II pasaulinį karą" — prof. Romualdas Misiūnas; "Vokiečių okupacija — problemos ir perspektyvos" — Timothy Mulligan; "Tautinė rezistencija Latvijoje" — prof. Edgar Anderson; "Tautinė rezistencija Estijoje" — prof. Karl. Aun; "Sovietų pastangos įteisinti savo valdžią" — prof. Arno Liivak.

lėjimas — \$10 dienai, \$20 — dviem dienom; pensininkams — pusė kainos, studentams — nemokamas.

SVARSTYBAS RENGIA ir visus dalyvauti kviečia Baltistikos studijų draugijos Kanados komitetas, Estonistikos katedra, Toronto universitetas ir Rusų bei Rytų Europos studijų centras.

1988 m. vasario 13, šeštadienį, Toronto Lietuvių namuose rengiamas

KARNAVALAS

Jaunimo popietė — nuo 1 v. iki 5 v.p.p.

Jaunimo meninė programa, organizacijų paviljonai su įvairiais užkandžiais, gėrimų baras. lėjimas nemokamas

Kaukių vakaras — nuo 7 v.v. iki 12.30 v.r.

Meninė programa. Šokiams gros 5 asmenų

"Les and the Music Masters" orkestras. Veiks baras, loterija. Užgavėnių maistą ruošia V. Birštonas. Premijuojamos kaukės.

Bilietas — \$7, pensininkams ir studentams — \$6.

Bilietus platina darbo valandomis Lietuvių namai 532-3311, kitu laiku — V. Kulnys 769-1266.

Taipgi bilietai bus parduodami prie įėjimo. Pelnas skiriamas dalyvaujančioms organizacijoms.

Visi maloniai kviečiami dalyvauti šiame tradiciniame renginyje!

Toronto Lietuvių namai

MOKAME UŽ VISĄ SUMĄ PINIGŲ LAIKOMŲ KASDIENINIŲ PALŪKANŲ TAUPYMO SĄSKAITOJE

- Palūkanos apskaičiuojamos už kiekvienos dienos balansą ir prirašomos į taupytojų sąskaitas kiekvieno mėnesio paskutinę dieną
- Santaupas į šią sąskaitą galima įdėti arba iš jos išsiimti bet kada
- Aukštesnės palūkanos. Geros taupymo sąlygos

TAUPYKITE SAVAME KREDITO KOOPERATYVE!

Priskelimo parapijos kredito kooperatyvas Toronte

7¹⁰/₄%

A. a. Petro Misevičiaus atminimui, užjausdami sūnų Paulių, Alma ir Juozas Stukai paaugojo "Tėviškės žiburiams" \$20.

A. a. Monikos Žekienės atminimui vietoje gėlių Vladas ir Joana Plečkaičiai paaugojo "Tėviškės žiburiams" \$25.

A. a. Marytės Jurkštienės atminimui "Jablonsky Consultants Ltd." paaugojo "Tėviškės žiburiams" \$100; Pijus, Penny, Morta, Jonas, Elma, Petras ir Liuda Jurenai — \$25.

A. a. Antanui Kaušpėdai miru, vietoje gėlių laidotuvių Kazys Mikšys paaugojo "Tėviškės žiburiams" \$20.

A. a. Vandos Garnelienės atminimui paaugojo \$40: A. V. Peteraičiai, I. K. Andruskaičiai, Veronika Baranauskienė, Agutė Stravinskaitė-Posk.

Priskelimo parapijos kredito kooperatyvas, dosniai remiantis lietuviškąją veiklą, paskyrė "Tėviškės žiburiams" \$500 auką. Leidėjai reiškia jam už tai nuosirdžią padėką.

Svečiai iš Lietuvos — inž. Valentinas-Jonas Kruksis ir Danutė Totoraitytė, atvykę pas savo gimines, p.p. Adomavičių lydimi, aplankė Toronto lietuvių institucijas. V. J. Kruksis taip pat lankėsi ir Vankuveryje, kur gyvena jo sesuo.

Kun. Jonas Znotinas, gyvenantis JAV-se "Tėviškės žiburių" skaitytojas bei rėmėjas, atsiuntė šiam savaitraščiui paramos \$100 drauge su geriausios sėkmės linkėjimais.

Romo Kalantos šaulių kuopa iš Floridos St. Petersburgo, įvertindama lietuviškos spaudos svarbą išeivijoje, atsiuntė "Tėviškės žiburiams" \$25 auką per savo išdinkiną A. Žulį.

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. Lubys. Tel. 498-5823 arba 755-3174.

MONTREALQUE

Vysk. Paulius Baltakis, grįždamas iš Australijos po jaunimo kongreso, buvo sutojęs Montrealyje. Sausio 17 d., 11 v.r., AV šventovėje laikė Mišias ir pasakė pamokslą.

Sesėlė M. Palmira pirmajai Komunijai ruošia 11 vaikučių. Pernai buvo tik trys.

Lietuvių aukšnio amžiaus klubas "Rūta" šaukia metinį susirinkimą š. m. vasario 3, trečiadienį, 12 v., klubo patalpose. Visi nariai turėtų dalyvauti.

Lietuvių studentų sąjunga ir "Litas" vasario 6 d. rengia vienos dienos slidinėjimo išvyką į Owl's Head slidinėjimo centrą Kvebeko prov. Kaina \$18. Smulkesnė informacija pas Danių Piečaitį. Tel. 767-8779.

LK Mindaugo šaulių kuopos pirm. Augustas Mylė sausio 17 d. AV parapijos salėje rodė bostoniško Antano Kulbio pagamintą vaizduostę "Partizanas" ir skaidres iš būsimo filmo "Legen-

da apie geležinį vilką". Vėliau dar buvo parodyta montrealiečių padaryta vaizduostė iš VLiko suvažiavimo, įvykusio 1987 m. ru-denį Montrealyje.

Yves ir Lilė (Jonelytė) Mainville susilaukė antro sūnelio. Milana ir Albertas Jonellai ir p.p. Mainville džiaugiasi antru vaikučiu.

"The Gazette" 1988. I. 9 išspausdino Reuterio žinią iš Maskvos apie nubaudimą Šauliaus Baltrimo, užmušusio penkis pingvinus Klaipėdos akvariume. 1987 m. rugsėjo 16 d. S. Baltrimas su akvariumo sargu išgėrė du butelius degtinės. Kai sargas užmigęs, S. Baltrimas netyčia patekęs į pingvinų skyrių ir ten užmušęs minėtus paukščius. Jis buvęs nubaustas penkerių metų griežto režimo lageriu ir \$17,800 pinigine bauda. Ši bausmė esąs ženklas kovos prieš alkoholizmą, nuo kurio Sov. Sąjungoje miršta kasmet 40.000 asmenų. B.S.

Greitas ir tikslus patarnavimas

Tel. Bus.: 722-3545 PETRAS ADAMONIS
Res.: 256-5355 C. I. B.

GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8

Tel. 766-5827; 766-5830

Skyriai: 3907A Rosemont Blvd. ir Šv. Kazimiero parapija

VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

AKTYVAS — virš \$23,000,000 REZERVAS — virš \$750,000.

MOKA UŽ:

Certifikatus 9 %	Taupymo — special. 5 1/4%
Term. indėlius:	Taupymo — su gyv. dr. 5 %
1 metų 8 1/4%	Taupymo — kasdienes 4 3/4%
180 d. - 364 d. 7 1/4%	Einamos sąsk. 4 1/2%
120 d. - 179 d. 7 %	RRIF — RRSP — term. 9 1/4%
60 d. - 119 d. 6 3/4%	RRIF — RRSP — taup. 6 1/4%
30 d. - 59 d. 6 1/2%	

IMA UŽ:

Nekiln. turto nuo 10 1/2%, asmenines — nuo 10 3/4%

Informacija apie naujausias palūkanas "Lite"

KASOS VALANDOS:

	1475 DeSeve	Rosemont	Šv. Kazimiero par.
Pirm., antr., treč.	9.00-3.00	—	—
Ketvirtadieniais	12.00- 8.00	4.00-8.00	—
Penktadieniais	10.00- 6.00	2.00-6.00	—
Sekmdieniais	10.30-12.30	—	10.30-12.30

"MIRAPOL" BENDROVĖ PRANEŠA,

kad perveža keleivius iš Montrealio (Mirabel) į Torontą ir nuo Toronto į Montrealį (Mirabel).

- ◆ Paima keleivius nuo namų ir atveža į namus. Padeda su lagaminais orauostyje.
- ◆ Kaina asmeniui į vieną pusę — \$60, į abi puses — \$110, įskaitant ir lagaminų pervežimą.
- ◆ Skambinkite tel. 297-1670, tel. 239-9411 (kalba angliškai, rusiškai ir lenkiškai).

Viešėdama Čikagoje, neužmirškite aplankyti N. ir J. VAZNELIŲ

Gifts International Inc.

2501 W 71st STREET, CHICAGO, ILL. 60629
Telefonas 471-1424

Cia gausite lietuviškų knygų, plokštelių, odos, medžio dirbinių. Ypač didelį gntaro išdirbinių pasirinkimas.

Prof. V. Skudis, Lietuvos laisvės kovotojas, ilgai kalintas Sibiro lageriuose, lankydamasis Toronte aplankė ir Maironio mokyklą. Grįžęs su savo šeima Čikagon, atsiuntė padėkos laišką mokyklos vedėjai G. Paulionienei. Jame profesorius rašo: "Visi mūsų susitikimai su Kanados lietuvių Toronte mums paliko labai gili ir malonų išpūdį. Tačiau ypatingai miela buvo aplankyti Maironio liuanistinę mokyklą ir nors trumpai pabendrauti su tikrai dideliu ir gražiu lietuvių moksleivių būriu!"

Kanados jaunimo reikalų ministeris Jean J. Charest paskelbė vyriausybės planą "Challenge '88", skirtą apūpinti vasaros darbais studentus vasaros atostogų metu. Tam yra paskirta 180 milijono dolerių. Minėtoji programa taip pat rūpinsis įdarbinimu gimnazijos moksleivių, nebeorinčių toliau mokytis. Adresas informacijai: Elodie d'Ombrain, Employment and Immigration Canada, (819) 953-1314.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka stalius, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausių įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024 Toronte.

JIEŠKOMA moteris prižiūrėti vienu metų berniukui darbo dienomis Mississaugoje. Tel. 848-9765.

"AUDRA TRAVEL" praneša, kad kiekvieną penktadienį (vasaros metu pirmadienį ir penktadienį) kursuoja "Audros" autobusas ruožu Torontas-Montrealis. Išvyksta iš Toronto 9 v.r. nuo "Audra Travel", 2100 Bloor St.W. atvyksta į (Mirabel) Montrealį 15 v. Išvyksta iš (Mirabel) Montrealio 16.30 v., atvyksta į Torontą 22.30 v. prie "Audra Travel" 2100 Bloor St.W. Kaina asmeniui į vieną pusę — \$69 kan., į abi puses — \$129. Priemoka už bagažą — \$10 (už vieną). Užsakykite iš anksto tel. 416-769-2500. Vietos ribotos.

EUROPEAN CATERING

Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gėrimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriuo laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 234-0243 Toronte.

Bookbinding Studio "SAMOGITIA"

meniškai įriša knygas bei žurnalus. Savininkas — lietuvis. Telefonas 625-2412
P. O. Box 1343, Postal Station "B" Mississauga, Ontario L4Y 4B6